

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ ІНСТИТУТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
(повна назва кафедри)

Кваліфікаційна робота

другий (магістерський)
(рівень вищої освіти)

на тему Удосконалення фінансової діагностики розвитку промислового підприємства

Виконав: студент 2 курсу, групи ФБС - 18 - 1мз
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Петренко В.О.
освітньої програми фінанси, банківська справа та страхування
(код і назва освітньої програми)
спеціалізації _____
(код і назва спеціалізації)

(ініціали та прізвище)

Керівник доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, доцент, к.е.н. Ткаченко Є.В.

(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Рецензент доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, доцент, к.е.н. Шапуров О.О.

(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Запоріжжя
2020

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ ІНСТИТУТ

Факультет економіки та менеджменту
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код та назва)
Освітня програма Фінанси, банківська справа та страхування
(код та назва)
Спеціалізація _____
(код та назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри д.е.н., проф.
Метеленко Н.Г.

«___» _____ 20__ року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТОВІ

Петренко Вікторії Олександрівні
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи (проекту) Удосконалення фінансової діагностики розвитку промислового підприємства

керівник роботи Ткаченко Є.Ю., к.е.н., доцент,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом ЗНУ від «10» вересня 2019 року № 1539-с

2. Строк подання студентом роботи Дата згідно графіку захисту
3. Вихідні дані до роботи Публічна фінансова звітність ТОВ "Лютсдорф". Літературні джерела. Фахові періодичні видання

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

Розділ 1. Теоретично – методичні аспекти удосконалення фінансової діагностики промислового підприємства.

Розділ 2. Фінансова діагностика ТОВ «Лютсдорф».

Розділ 3 Удосконалення фінансової діагностики в ТОВ "Лютсдорф".

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)
Основні напрми аналізу фінансового стану промислового підприємства. Частка окремих галузей промисловості в загальному промисловому виробництві у 2018 році. Частки ринку виробників молочної продукції 2018 р. у відсотковому значенні. Фінансово – економічні показники діяльності ТОВ «Лютсдорф" в 2017-2018 рр. Показники ліквідності ТОВ«Лютсдорф» за 2016-2018 роки. Динаміка показників рентабельності (збитковості) активів ТОВ«Лютсдорф» за 2016-2018 роки. Сукупність цільових показників розрахунку інтегрованого показника

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	<i>Ткаченко Є.Ю., доц.,к.е.н.</i>	18.09	18.10
2	<i>Ткаченко Є.Ю., доц.,к.е.н.</i>	18.10	19.11
3	<i>Ткаченко Є.Ю., доц.,к.е.н.</i>	19.11	12.12

7. Дата видачі завдання 10.09.2019 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	<i>Дослідження теоретичного аспекту удосконалення фінансової діагностики</i>	<i>25.09.2019</i>	
2	<i>Огляд літературних джерел з удосконалення фінансової діагностики підприємства</i>	<i>01.10.2019</i>	
3	<i>Збір даних та дослідження звітної документації ТОВ «Люстдорф»</i>	<i>08.10.2019</i>	
4	<i>Аналіз фінансової діяльності ТОВ «Люстдорф»</i>	<i>18.10.2019</i>	
5	<i>Розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізму фінансової діагностики розвитку підприємства</i>	<i>19.11.2019</i>	

Студент _____ Петренко В.О. _____
(підпис) (ініціали та прізвище)

Керівник роботи (проекту) _____ Ткаченко _____
Є.Ю. _____
(підпис) (ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ Шапуров _____
О.О. _____
(підпис) (ініціали та прізвище)

АНОТАЦІЯ

Петренко В.О. Удосконалення фінансової діагностики розвитку промислового підприємства.

Кваліфікаційна робота на здобуття кваліфікації магістра з фінансів, банківської справи та страхування. Запорізька державна інженерна академія, 2020.

Кваліфікаційна випускна робота для здобуття ступеня вищої освіти магістра за спеціальністю 072 – Фінанси, банківська справа та страхування, науковий керівник – Ткаченко Е.Ю. Запорізький національний університет. Інженерний інститут. Факультет економіки та менеджменту, кафедра фінансів, банківської справи та страхування, 2020.

Досліджено теоретичні та методичні аспекти удосконалення діагностики розвитку промисловості підприємства. Проаналізовано сучасний стан розвитку промисловості. Проведено фінансову діагностику ТОВ "Люстдорф". Визначено напрями удосконалення фінансової діагностики в ТОВ "Люстдорф".

Ключові слова: ХАРЧОВА ПРОМИСЛОВІСТЬ, ФІНАНСОВА ДІАГНОСТИКА, МОЛОЧНА ГАЛУЗЬ, УДОСКОНАЛЕННЯ

ABSTRACT

Petrenko V. Management of financial resources of a production industry enterprise.

Qualifying final work for obtaining a master's degree in higher education by specialty 072 - Finance, Banking and Insurance, scientific supervisor – Tkachenko E.Y. Zaporizhzhya National University.

Engineering Institute, Faculty of Economics and Management, Department of Finance, Banking and Insurance, 2020.

The theoretical and methodological aspects have been further developed. Diagnostics and development of industry. An analysis has been made of the

current camp of industrial development. The financial diagnosis of TOV "Lustdorf" was carried out. It is signified by the straightforwardly accurate financial diagnostics in TOV "Lustdorf".

Keywords: FOOD INDUSTRY, FINANCIAL DIAGNOSTICS, DAIRY INDUSTRY, IMPROVEMENT

АННОТАЦИЯ

Петренко В.О. Совершенствование финансовой диагностики развития промышленного предприятия.

Квалификационная работа для получения степени высшего образования магистра по специальности 072 – Финансы, банковское дело и страхование, научный руководитель – Ткаченко Е.Ю. Запорожский национальный университет.

Инженерный институт, факультет экономики и менеджмента, кафедра финансов, банковского дела и страхования, 2020.

Исследованы теоретические и методические аспекты совершенствования диагностики развития промышленности предприятия. Проанализировано современное состояние развития промышленности. Проведено финансовую диагностику ООО "Люстдорф". Определены направления совершенствования финансовой диагностики в ООО "Люстдорф".

Ключевые слова: ПИЩЕВАЯ ОТРАСЛЬ, ФИНАНСОВАЯ ДИАГНОСТИКА, МОЛОЧНАЯ ОТРАСЛЬ, СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОСИЛАНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКРОЧЕНЬ ТА ТЕРМІНІВ	8
ВСТУП	10
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДІАГНОСТИКИ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	12
1.1 Сутність та необхідність використання фінансової діагностики	12
1.2 Методичні аспекти удосконалення діагностики промислового підприємства	19
1.3 Стан, проблеми та перспективи розвитку промисловості в Україні	35
Висновки до розділу 1	46
РОЗДІЛ 2. ФІНАНСОВА ДІАГНОСТИКА ТОВ «ЛЮСТДОРФ»	49
2.1 Організаційно – економічна характеристика ТОВ «Люстдорф»	49
2.2 Майновий аналіз ТОВ «Люстдорф»	54
2.3 Аналіз ліквідності та фінансового стану ТОВ «Люстдорф»	67
2.4 Аналіз ділової активності ТОВ «Люстдорф»	73
2.5 Аналіз прибутковості і рентабельності ТОВ «Люстдорф»	75
2.6 Оцінка ймовірності банкрутства ТОВ "Люсдорф"	80
Висновки до розділу 2	93
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ДІАГНОСТИКИ ТОВ «ЛЮСТДОРФ»	96
3.1 SWOT аналіз ТОВ "Люсдорф"	96
3.2 Формування інтегральної оцінки фінансового стану ТОВ "Люстдорф"	106

3.3 Розрахунок інтегральної оцінки фінансового стану ТОВ "Люстдорф"	115
Висновки до розділу 3	125
ВИСНОВКИ	127
СПИСОК ВИКОРИСТАННИХ ДЖЕРЕЛ	132
ДОДАТКИ	137

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОСИЛАНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ,
СКОРОЧЕНЬ ТА ТЕРМІНІВ

Слово / словосполучення	Скорочення	Умови використання
А		
Автор	авт.	
Автореферат	автореф.	
В		
Вулиця	вул.	
Вищий навчальний заклад	ВУЗ	
Верховна Рада України	ВРУ	
Г		
Гривня	грн.	біля цифр
Д		
Додаток	дод.	
Директор	дир.	біля прізвища
Дисертація	дис.	
Доклад	докл.	
Доктор	д-р	у назві вченій ступіні
Документ	док.	
Доцент	доц.	біля прізвища
Ж		
Жінок	жін.	
З		
Завідуючий	зав.	при назві посади
Завод	з-д	
Значення	знач.	
І		
Імені	ім	біля прізвища
Інше	ін.	
К		
Кандидат	канд.	в назві вченій ступіні
Кафедра	каф.	
Кабінет міністрів України	КМУ	
Кілограм	кг.	біля цифр
Л		
Літр	л.	біля цифр
М		
Максимальний	макс.	
Мінімальний	мин.	
Місто	м.	
Н		

Слово / словосполучення	Скорочення	Умови використання
Науково дослідницький інститут	НДІ	
Номер	№	біля цифр
О		
Область, обласний	обл.	
Організація	орг.	
Одиниця виміру	од. вим	
П		
Публічне акціонерне товариство	ПАТ	
Приватне акціонерне товариство	ПрАТ	
Примітка	прим.	
Промисловість	пром-сть	
Положення (стандарт) бухгалтерського обліку	П(с)БО	
Р		
Рік	р.	біля цифр
Роки	р.р.	біля цифр
Розділ	розд.	
Район	р-н	
Редакція, редактор	ред.	
Реферат	реф.	
Рецензія	рец.	
Рисунок	рис.	
С		
Середній	сер.	
Старший	ст.	
Сторінка	с.	біля цифр
Т		
Таблиця	табл.	
Таке інше	т.і.	
Так далі	т.д.	
Товариство з обмеженою відповідальністю	ТОВ	
Тисяч одиниць	тис. од.	біля цифр
Тисяч гривень	тис. грн.	біля цифр
Тисяч тон	тис. т.	біля цифр
Тисяч кілограм	тис. кг.	
Ф		
Факультет	фак.	
Ч		
Чоловік	чол.	

ВСТУП

Актуальність теми. Ефективність адаптивних реакцій промислового підприємства на зміну економічної ситуації, його здатність до виживання чи стабільної роботи залежать від забезпечення системи управління інформацією про його стан та перспективи діяльності, існуючі й потенційні проблеми, альтернативні сценарії розвитку. У таких умовах діагностика, що має яскраво виражений цільовий характер, покликана не лише сформувати інформаційну систему підтримки прийняття управлінських рішень, яка ґрунтується на комплексному та систематичному дослідженні усіх сторін фінансово-господарської діяльності підприємства, а й визначити способи впливу на фінансові параметри його роботи.

Питання фінансової діагностики підприємств розглядалися в працях зарубіжних науковців і практиків, зокрема: М.І. Баканова, І.Т. Балабанова, О.М. Волкової, М.Н. Крейніної, Д.С. Молякова, В.П. Привалова, В.М. Родіонової, Н.О. Русак, Р.С. Сайфуліна, Г.В. Савицької, М.О. Федотової, А.Д. Шеремета, А. Гропелі, Е. Нікбахта, Е. Хелферта та ін.

Вагомий внесок у розроблення теоретичних та методичних засад діагностики фінансового стану вітчизняних підприємств здійснили вчені-економісти: Є.М. Андрущак, М.Д. Білик, І.О. Бланк, О.М. Бандурка, К.В. Ізмайлова, В.О. Подольська, М.Г. Чумаченко, Г.О. Швиданенко, О.В. Ярош та інші.

Мета і завдання дослідження. Мета кваліфікаційної роботи полягає у удосконаленні фінансової діагностики розвитку промислового підприємства.

Реалізація поставленої мети обумовила такі завдання дослідження:

– дослідити теоретичні та методичні аспекти удосконалення діагностики розвитку промисловості підприємства;

- проаналізувати сучасний стан розвитку промисловості;
- провести фінансову діагностику ТОВ "Люстдорф";
- визначити напрями удосконалення фінансової діагностики в ТОВ "Люстдорф".

Об'єктом дослідження є фінансово-господарська діяльність підприємства.

Предметом дослідження є методичний інструментарій фінансової діагностики підприємств.

Наукова новизна результатів дослідження полягає у наступному: удосконалено науково – методичні підходи до методичного забезпечення фінансової діагностики ТОВ “Люстдорф”, які, на відміну від існуючих, передбачають формування інтегрального показника фінансового стану.

Методи дослідження. Теоретико-методологічною основою дипломної роботи є фундаментальні положення фінансової науки. Для вирішення поставлених завдань використовувалися такі методи: дедуктивний; емпірично-статистичні методи.

Інформаційною базою дослідження слугували законодавчі акти, нормативно-правові документи, міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності, офіційні матеріали Державного комітету статистики України та Міністерства фінансів України.

Основні положення і результати кваліфікаційної роботи доповідалися на Міжнародній науково-практичній конференції “Вплив цифрової освіти на розвиток людського капіталу”(Internet-конференція), 20-21 листопада 2019 р. (м. Запоріжжя).

За результатами дослідження опубліковано 1 тези доповідей.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДІАГНОСТИКИ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Сутність та необхідність використання фінансової діагностики

В сучасних умовах господарювання питання діагностики економіко-фінансової діяльності набуває особливо важливого значення для всіх ланок господарської системи. Адже, без точної оцінки та аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства неможливо визначити ефективні шляхи його подальшого розвитку. Знання стану підприємницької діяльності важливе як для управлінського апарату даного підприємства, так і для його акціонерів, банківських установ, фінансових служб, територіальних органів управління, фіскальних органів тощо. Діагностика фінансово-господарської діяльності підприємства є головним методом забезпечення прибуткової діяльності підприємства. На основі отриманих результатів діагностики керівники різних рівнів приймають управлінські рішення, а також проводиться реструктуризація підприємства з метою пристосування діяльності підприємства до умов навколишнього економічного, політичного, соціального середовища для забезпечення оптимальних результатів діяльності підприємства. Кожне підприємство, здійснюючи господарську діяльність, вимушене на своєму шляху боротися з кризами, долати труднощі, перешкоди фінансового, організаційного, технікотехнологічного характеру. Класифікація цих проблем на основі чітко визначених ознак дає змогу їх структурувати, шляхом діагностики визначити з них головні, домінуючі, намітити оптимальні шляхи їх розв'язання [32,с.54].

Основною метою фінансової діагностики є оцінка фінансового стану підприємства. Ключовим питанням для розуміння сутності та

результативності фінансової діагностики є концепція господарської діяльності, що являє собою потік управлінських рішень, які приймаються щодо вкладення ресурсів з метою отримання прибутку. Саме отримання прибутку є головною метою діяльності підприємства, досягнення якої необхідне для збереження економічної життєздатності, виявлення можливостей подальшого вкладення капіталу. Сукупність усіх рішень які приймаються може бути зведена до трьох основних напрямів: рішення щодо вкладення ресурсів, рішення щодо проведення операцій за допомогою цих ресурсів, визначення структури фінансової діяльності. Фінансова діагностика дозволяє оцінити правильність прийнятих рішень. В такому розумінні фінансова діагностика вирішує наступні завдання: пізнання фінансового механізму підприємства, оцінка процесів формування та використання фінансових ресурсів, загальна оцінка фінансового стану підприємства як стану його майна та коштів, визначення факторів, що впливають на зміни фінансового стану.

Діагностика – це розпізнавання, встановлення характеру порушень від нормального перебігу економічних процесів як нині існуючих, так і таких, що можуть виникнути у перспективі на основі типових ознак, які властиві лише для даного порушення, попередження (запобігання) їх виникненню та перетворенню у «вузькі місця» (проблеми) з метою приведення системи в потрібне русло. Отже, саме з діагностики проблеми починається її вирішення. Діагностика об'єкта дослідження має на меті визначити стан, в якому він знаходиться на даний момент часу, а також виявити проблемні місця, які уповільнюють його розвиток нині та у перспективі.

Основною метою фінансової діагностики є оцінка фінансового стану підприємства. Ключовим питанням для розуміння сутності та результативності фінансової діагностики є концепція господарської діяльності, що являє собою потік управлінських рішень, які приймаються щодо вкладення ресурсів з метою отримання прибутку. Саме отримання

прибутку є головною метою діяльності підприємства, досягнення якої необхідне для збереження економічної життєздатності, виявлення можливостей подальшого вкладення капіталу. Сукупність усіх рішень які приймаються може бути зведена до трьох основних напрямів: рішення щодо вкладення ресурсів, рішення щодо проведення операцій за допомогою цих ресурсів, визначення структури фінансової діяльності. Фінансова діагностика дозволяє оцінити правильність прийнятих рішень. В такому розумінні фінансова діагностика вирішує наступні завдання: пізнання фінансового механізму підприємства, оцінка процесів формування та використання фінансових ресурсів, загальна оцінка фінансового стану підприємства як стану його майна та коштів, визначення факторів, що впливають на зміни фінансового стану.

Фінансова діагностика підприємства – це визначення поточного стану підприємства й динаміки його змін, можливих шляхів вирішення проблем за результатами розрахунків, оцінки та інтерпретації фінансових показників, що характеризують різні сторони діяльності підприємства.

Зокрема Борисова В [4,с.65] у власній праці вказують, що термін "діагностика" (від грец. *diagnostikos* – здатний розпізнавати) означає розпізнавання стану об'єкта, який відповідає традиційній термінології економічного аналізу. Незважаючи на істотну багатоваріантність змісту терміна "діагностика", більшість авторів трактують її як розпізнавання стану об'єкта, що досліджується, як у ретроспективному, так і перспективному періодах. Загорна Т. О. [10,с.115] у своїй праці розглядає діагностику як комплекс заходів з оцінки стратегічного потенціалу підприємства. Результатом діагностики має бути діагноз – визначення та описання поточного і перспективного стану підприємства, його основних проблем та шляхів їх вирішення. Також автор зазначає, що центральним питанням у діагностиці є становлення симптомів ускладнень чи можливостей, а виявлення симптомів допомагає визначити основні проблеми. Козак В.Г. [19,с.54] у своїй праці пропонує таке поняття, як

"фінансова діагностика" – синонім до поняття "діагностика фінансового стану".

Отже, вона вважає, що "фінансова діагностика – це процес ідентифікації якості фінансового стану підприємства та визначення чинників, які впливають на його фінансові параметри". Так, діагностика ідентифікує якість фінансового стану, але вона не тільки визначає чинники, які впливають на фінансові параметри підприємства, а й виявляє причини, що зумовили зміну тих чи інших параметрів. Проте це поняття, на думку автора, практично не є розглянутим та опрацьованим. Часто його ототожнюють з терміном "фінансовий аналіз", беручи до уваги, що і аналіз, і діагностика є інструментами пізнання світу у фундаментальних та прикладних дослідженнях. Спробуємо ж зосередити увагу на пошуці відмінностей між даними визначеннями. Аналіз є первинним як інструмент пізнання світу, універсальним для всіх галузей знань, допомагає успішно вирішити основні завдання там, де суспільство недостатньо розвинуте для критичної оцінки та прийняття рішень. Аналіз становить процедуру мисленнєвого, а також часто й реального поділу об'єкта чи явища на складові частини. У порівнянні ж діагностика є процесом розпізнавання стану, постановки діагнозу та прийняття рішень, як підтримати підприємство в робочому стані. Джерелами інформації для діагностики фінансового стану підприємства є фінансова звітність (бухгалтерський баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів), а також статистична та оперативна звітність; планова інформація (бізнес-план), нормативна інформація, інформація про технічну підготовку виробництва, висновки експертів, результати різних опитувань і т. д.

Можна побачити, що фінансова діагностика базується на таких принципах, як: стратегічна спрямованість, орієнтація на кількісні стандарти (нормативи); адекватність; превентивність; синхронність; інтегрованість; точність; прозорість; простота та економічність. За результатами діагностики можна визначити, наскільки успішно

підприємство працює в порівнянні з конкурентами; які зміни відбулися у стані підприємства в порівнянні з попередніми періодами (погіршився або покращився); чи є прийнятними в існуючих умовах показники роботи підприємства [33,с.180].

Основні завдання, що вирішуються при проведенні фінансової діагностики:

– визначення стану підприємства на момент дослідження (фінансовий стан, майновий стан підприємства, достатність капіталу для поточної діяльності та довгострокових інвестицій, потреба в додаткових джерелах фінансування, здатність до нарощування капіталу, раціональність використання позикових засобів, ефективність діяльності підприємства);

– виявлення тенденцій і закономірностей у розвитку підприємства за досліджуваний період; визначення "вузьких" місць, що негативно впливають на фінансовий стан підприємства;

– виявлення резервів, які підприємство може використовувати для поліпшення фінансового стану.

Результати діагностики й запропоновані за ними рекомендації повинні допомогти керівництву в практичній розробці гнучкої стратегії розвитку підприємства, покликаної підвищити його адаптаційну здатність і стійкість щодо мінливих впливів зовнішнього середовища.

Діагностика може проводитися за всіма аспектами діяльності або сфокусуватися на якому-небудь одному чи декількох напрямках. Комплексна діагностика необхідна, коли існуюча (або відсутня) на підприємстві система моніторингу поточної діяльності не дозволяє визначити основні проблеми, причини їх виникнення, послідовність їх розв'язання. Проте навіть коли області перетворень очевидні й чітко окреслені, бажано, щоб за іншими (суміжними) напрямками була проведена експрес-діагностика. Це забезпечить сумісність перетворень,

проведених в одній сфері, зі сформованою практикою господарювання в інших сферах.

Фінансова діагностика дозволяє дати відповіді на ряд запитань: щодо ступеня кредитоспроможності та здатності підприємства зберегти свою спроможність платити за боргами, щодо траєкторії розвитку фірми протягом усього періоду кредитування з урахуванням його фінансового стану, щодо наявності фінансового потенціалу для підтримання платоспроможності тощо. На основі проведеного дослідження та аналізу попередніх різносторонніх спроб дати характеристику поняттю діагностики фінансового стану підприємства можна сформулювати власне визначення: діагностика фінансового стану підприємства – це здатність розпізнавати стан підприємства шляхом використання певних параметрів з метою виявлення, встановлення причин порушень за умови прогнозування показників фінансового стану підприємства на будь-якому відрізку часу або в динаміці [33,с.181].

Результати фінансової діагностики необхідні:

- акціонерам і засновникам підприємств, яких цікавить прибутковість вкладеного капіталу;
- менеджерам підприємств для отримання достовірної оцінки ефективності управління;
- інвесторам, які вкладають капітал з метою отримання доходу, що перевищує можливий дохід при пасивному використанні капіталу;
- кредиторам, які повинні повернути позикові кошти;
- працівникам, яких цікавить можливість своєчасної сплати заробітної плати;
- постачальникам ресурсів, споживачам які потребують упевненості в своєчасних розрахунках та поставлені товари і своєчасних поставках сплачених
- органам державної влади і місцевого самоврядування, якими приймаються рішення щодо приватизації державних підприємств,

ефективності управління державним майном та державними корпоративними правами, якими збираються податки і збори, надається фінансова підтримка підприємствам;

– банківським, кредитним, іпотечним установам та страховим компаніям для визначення можливості та доцільності кредитування, страхування підприємств.

Джерелами інформації для проведення фінансової діагностики є нормативно-правові документи та фінансова інформація. Нормативно-правові документи визначають порядок проведення фінансової діагностики, граничні межі основних показників, тлумачення їх змісту, порядок звітування.

Фінансова інформація для проведення діагностики отримується з різних джерел. Це звітність підприємств, дані оперативного, бухгалтерського, статистичного обліку. Це плани підприємств (державні та казенні підприємства складають плани діяльності в обов'язковому порядку). Це будь-яка інша інформація – аналітичні звіти, огляди фінансового стану підприємств, галузей, ринків, інформація, відображена у статистичних довідниках, галузевих збірниках, публікації в засобах масової інформації, оприлюднені відомості про господарську діяльність акціонерних товариств та інші. Фінансова діагностика може бути внутрішньою та зовнішньою.

Внутрішня діагностика здійснюється для власних потреб, внутрішніх (оцінки фінансового стану), визначення можливості отримання позикових коштів [24,с.65].

Зовнішня діагностика проводиться контрагентами, інвесторами, банками, страховиками, державними органами. Основною інформаційною базою для проведення фінансового аналізу є баланс підприємства, звіт про фінансові результати діяльності, рух грошових коштів, вух власного капіталу та додатки до нього.

1.2 Методичні аспекти удосконалення діагностики промислового підприємства

В умовах ринкової економіки кожне підприємство повинно забезпечувати такий стан своїх фінансових ресурсів, за якого воно стабільно зберігало б здатність виконувати свої фінансові зобов'язання перед партнерами, державою, власниками, найманими працівниками. Досягнення цієї умови забезпечується за допомогою суворого додержання принципів комерційного розрахунку, головним серед яких є зіставлення витрат і результатів, одержання максимального прибутку за мінімальних витрат. Саме ця умова є визначальною для формування фінансового стану підприємства.

Визначивши поняття “фінансового стану підприємства” методологічно виникає необхідність розроблення концептуальної моделі механізму оцінки фінансового стану підприємства через формування основних її компонентів та визначення найбільш суттєвих зв'язків між ними.

Першою компонентою моделі оцінки фінансового стану підприємства є ідентифікація поняття “фінансового стану підприємства”, що було зроблено в попередніх пунктах.

Другою компонентою виступає коло задач аналізу фінансового становища суб'єкта господарювання. Критерії оцінки мають бути такими, щоб кожний партнер зміг зробити вибір, виходячи з власних інтересів. Побудова даної моделі механізму оцінки фінансового стану підприємства базується на тому, що існує такий стан фінансів підприємства, який пов'язується із можливістю підтримувати інтереси всіх зацікавлених сторін (власників, менеджерів підприємства, постачальників, покупців та ін.).

Третьою компонентою є принципи теоретико-методологічного підходу до побудови нашої моделі, суть яких полягає в наступному:

1. Комплексність запропонованого теоретико-методологічного підходу полягає в наявності чотирьох рівнів деталізації (експрес-аналіз, стандартний, визначення інтегрованого показника та оцінка ймовірності банкрутства підприємства) [24,с.66].

2. Системність зазначеного підходу досягається шляхом застосування певної системи методів і моделей оцінки фінансового стану підприємств.

3. Універсальність цього підходу обумовлена можливістю заміни або додавання на будь-якому з етапів окремих методів і моделей аналізу без порушення загального алгоритму оцінки надійності підприємства.

Заслуговує на увагу така компонента, як вхідна інформація, що є предметом обробки і джерелом для вихідних результатів – оцінки фінансового стану на основі проведеного аналізу. До вхідної інформації відносяться дані фінансової звітності фірми, первинну документацію, фінансово-облікові матеріали, результати аудиторських висновків попередніх років та досліджень ринкової кон'юнктури, в умовах якої діє дане підприємство.

П'ятою компонентою моделі механізму оцінки фінансового стану підприємства є її інструменти – система методів, фінансових показників та коефіцієнтів, ієрархічно пов'язаних та об'єднаних у групи за різними класифікаційними ознаками. Так, перший рівень інструментів складають найбільш загальні та фундаментальні економічні поняття, які відображають істотні, всезагальні властивості і відносини явищ дійсності та пізнання.

Наприклад, зацікавлені сторони, об'єкт аналізу, конкурентоздатність фірми, фінансова стійкість, майно підприємства тощо. Другий рівень представлений методами дослідження, вибір яких залежить від багатьох чинників. Третій рівень – ієрархічно пов'язаними фінансовими показниками, що належать до різних класифікаційних груп:

- за “сутністю явища” (джерелами формування майна, використання майна, ризику діяльності тощо);
- за різними аспектами діяльності підприємства (показники майнового стану, ліквідності, фінансової стійкості, рентабельності, ділової активності, позиції підприємства на ринку цінних паперів);
- показники причини та наслідків (коефіцієнт зносу основних та виручка відповідно) [34,с.180].

Набір фінансових коефіцієнтів становить описовий апарат моделі механізму оцінки фінансового стану підприємства та визначає її специфікацію залежно від призначення та мети.

Шостою компонентою моделі є інструктивний матеріал, який представляє методіку, а точніше, конкретизацію застосовуваних методів, чіткого опису послідовності операцій та прийомів фінансового аналізу. Інструкція як алгоритм практичного або теоретичного дослідження явища, як правило, містить: опис процедур, форм первинних документів, обробки одержаної інформації та форми її надання.

Формування загального алгоритму оцінки фінансового стану підприємства – це визначення послідовності етапів дії механізму, виконання яких дозволить аналітику оцінити результати аналізу різних сторін фінансово-економічної діяльності підприємства.

Теоретико-методологічний підхід до механізму оцінки фінансового стану підприємства ґрунтується на проведенні чотирьох етапів аналізу, причому на кожному з них суб'єкт може отримати висновок щодо фінансового стану об'єкта аналізу. У цьому зв'язку розглянемо кожний з етапів аналізу.

Перший етап. Експрес-аналіз фінансового стану підприємства. Вихідними даними для проведення експрес-аналізу є окремі статті балансу підприємства, які використовуються для розрахунку незалежних змінних. Мета експрес-аналізу фінансово-господарської діяльності полягає оцінці умов роботи підприємства у звітному періоді, виявленні основних

тенденцій показників його діяльності (рентабельність, оборотність активів, ліквідність балансу і т.д.), а також якісних змін в майновому та фінансовому положеннях. При цьому необхідно звертати увагу на алгоритм розрахунку основних показників.

Сутність експрес-аналізу – відбір невеликої кількості показників і постійне відслідковування їхньої динаміки. [9, с. 119] Експрес-аналіз завершується висновком про доцільність подальшого поглибленого (детального) аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства.

Другий етап. Стандартний аналіз фінансового стану підприємства. Вихідними даними для проведення стандартного аналізу є основна фінансова звітність підприємства.

Загальна оцінка фінансового стану підприємства проводиться за такими основними етапами:

- складання агрегованого балансу та його оцінка через горизонтальний й вертикальний аналіз за статтями). Такий аналіз дасть змогу виявити, за рахунок яких джерел сталися зміни у структурі основних статей балансу);

- розрахунок системи коефіцієнтів;

- порівняння коефіцієнтів із нормативними або з середніми по галузі;

- висновки щодо загальної оцінки фінансового стану підприємства.

Третій етап. Діагностика банкрутства підприємства. Основним завданням діагностики банкрутства підприємств є оцінка результатів господарської діяльності за попередній та поточний роки, виявлення факторів, які позитивно чи негативно вплинули на кінцеві показники роботи підприємства, та прийняття рішення про визначення підприємства платоспроможним (неплатоспроможним).

Четвертий етап. Визначення інтегрального показника фінансового стану підприємства та порівняння його з аналогічними показниками конкурентів по галузі.

Методики інтегральної оцінки фінансового стану підприємства передбачають розрахунок інтегрального показника на базі узагальнюючих показників. У сучасних економічних умовах оцінка фінансового стану підприємств здійснюється шляхом використання різноманітних методів, розроблених як вітчизняними, так і закордонними дослідниками. На підставі аналізу цих методів розглянемо наступну класифікацію (рис.1.1).

Рис. 1.1. Основні методи оцінки фінансового стану підприємства

На наш погляд, цей напрямок повинен передбачати розрахунок таких груп показників, які дадуть змогу проаналізувати та оцінити:

- майновий стан підприємства;
- грошові потоки;
- фінансову стійкість об'єкта; платоспроможність;
- результати діяльності суб'єкта господарювання.

Аналіз майна підприємства має важливе значення, оскільки від його величини та структури залежать обсяги діяльності, рівень

платоспроможності та фінансова стійкість, а також розвиток суб'єкта господарювання.

Група показників майнового стану дає змогу отримати загальну оцінку фінансового стану підприємства, проаналізувати структуру активів (обігових й необігових) та їхню динаміку. У ході діагностики фінансового стану також акцентують увагу на структурі капіталу підприємства як головного фактора, який характеризує фінансову стійкість та незалежність суб'єкта господарювання. Досить важливим є питання стосовно джерел формування ресурсів підприємства.

Цілком зрозуміло, що підприємства, капітал яких більшою мірою сформовано за рахунок позикових коштів, для інвесторів, кредиторів та контрагентів будуть менш привабливими й достатньо ризикованими об'єктами вкладання коштів.

Фінансовий стан є результатом взаємодії усіх елементів фінансових відносин, що виникають у підприємства в процесі його господарської діяльності, і характеризується як розміщенням і використанням активів, так і джерелами їх формування.

Основні напрями аналізу фінансового стану підприємства наведено на рис. 1.2.

Метод діагностики фінансового стану реалізується через його науковий апарат, тобто через сукупність прийомів дослідження.

Залежно від мети та завдань аналізу в кожному конкретному випадку вибирають оптимальний саме для цього випадку комплекс показників та напрямків аналізу фінансового стану підприємства.

Слід підкреслити, що всі показники фінансового стану підприємства перебувають у взаємозв'язку та взаємозумовленості. Тому оцінити реальний фінансовий стан підприємства можна лише на підставі використання певного комплексу показників з урахуванням впливу різних факторів на відповідні показники.

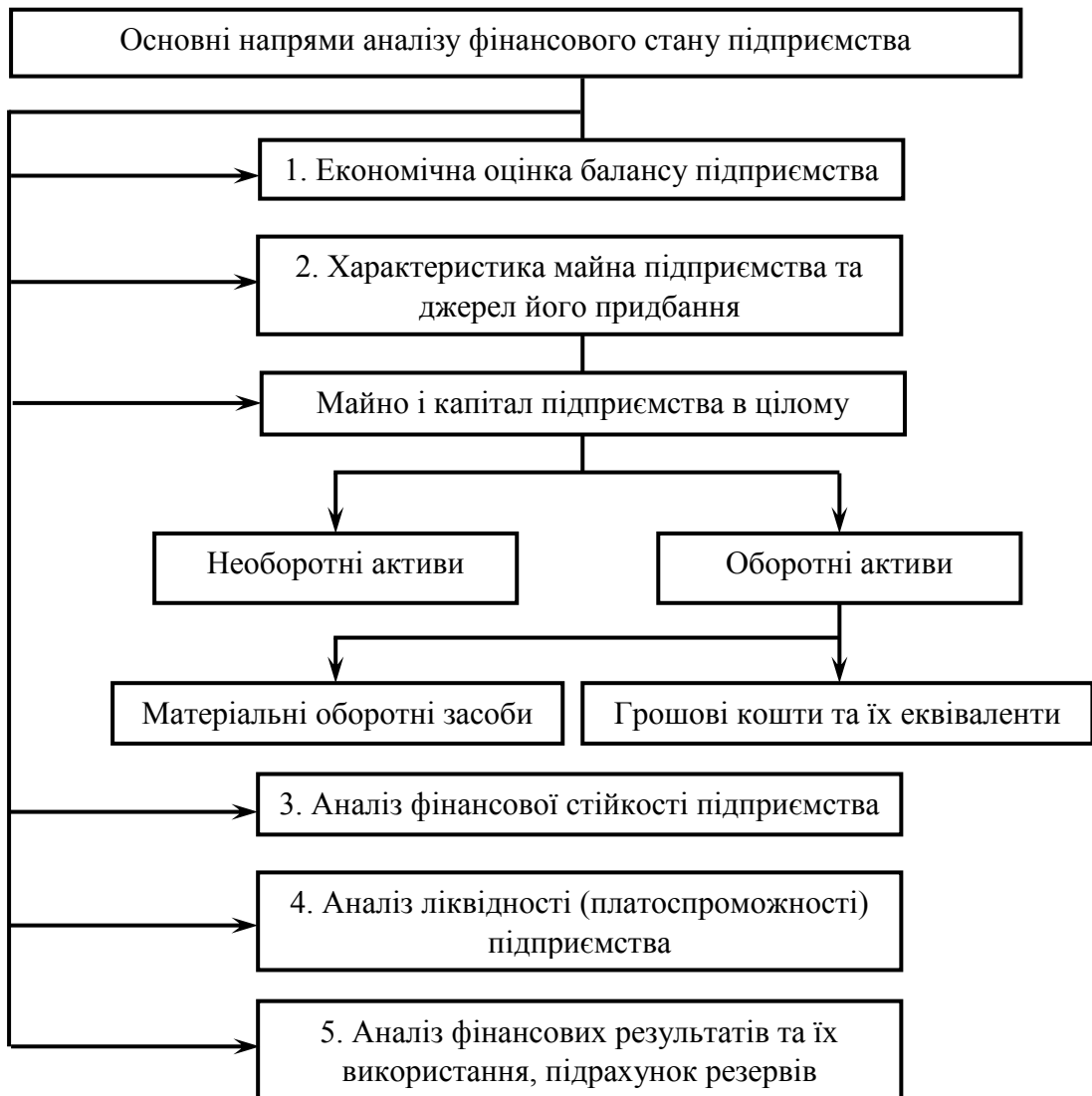

Рис.1.2. Схема аналізу фінансового стану підприємства

Слід підкреслити, що всі показники фінансового стану підприємства перебувають у взаємозв'язку та взаємозумовленості. Тому оцінити реальний фінансовий стан підприємства можна лише на підставі використання певного комплексу показників з урахуванням впливу різних факторів на відповідні показники.

У табл. 1.1 зведено типові показники методики оцінки фінансового стану та основні показники фінансового стану підприємства, які найчастіше використовуються в Україні.

Таблиця 1.1.

Показники фінансового стану підприємства, передбачені різними методиками фінансової діагностики

Показники фінансового стану	Алгоритм розрахунку
1	2
Показники ліквідності та платоспроможності	
1. Коефіцієнт покриття (загальної ліквідності)	<u>Поточні активи</u> Поточні зобов'язання
2. Проміжний коефіцієнт покриття (швидкої ліквідності)	Монетарні <u>оборотні активи</u> Поточні зобов'язання
3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Грошові кошти та їх еквіваленти Поточні зобов'язання
4. Робочий капітал (чистий оборотний капітал)	Поточні активи - поточні зобов'язання
5. Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними активами	<u>Робочий капітал</u> Оборотні активи
6. Коефіцієнт мобільності активів	Монетарні <u>оборотні активи</u> Необоротні активи
7. Показник поточної неплатоспроможності	Високоліквідні активи - поточні зобов'язання
8. Коефіцієнт простроченої дебіторської заборгованості	Прострочена дебіторська <u>заборгованість</u> Сума дебіторської заборгованості
9. Коефіцієнт простроченої кредиторської заборгованості	Прострочена кредиторська <u>заборгованість</u> Сума кредиторської заборгованості
Показники фінансової стійкості	
1. Коефіцієнт автономії (незалежності)	<u>Власний капітал</u> Валюта балансу
2. Коефіцієнт залежності	Позичковий <u>капітал</u> Валюта балансу
3. Фінансовий важіль	Позичковий <u>капітал</u> Власний капітал
4. Коефіцієнт маневрування власного капіталу	<u>Робочий капітал</u> Власний капітал
5. Частка робочого капіталу в активах	<u>Робочий капітал</u> Валюта балансу
6. Частка заборгованості по банківським кредитам у складі позичкового капіталу	Заборгованість за банківськими <u>кредитами</u> Позичковий капітал

Продовження таблиці 1.1

1	2
7. Коефіцієнт фінансової незалежності в частині формування запасів	<u>Власний капітал</u> Середньорічна величина запасів
Показники рентабельності та прибутковості	
1. Рентабельність продукції (продажу)	<u>Чистий прибуток</u> Чиста виручка
2. Рентабельність активів (майна)	<u>Чистий прибуток</u> Валюта балансу
3. Рентабельність власного капіталу	<u>Чистий прибуток</u> Власний капітал
4. Рентабельність основної діяльності	<u>Чистий прибуток</u> Собівартість реалізованої продукції
5. Рентабельність активів по операційному прибутку	Прибуток від операційної <u>діяльності</u> Валюта балансу
6. Рентабельність позичкового капіталу	Чистий прибуток <u>від реалізації</u> Позичковий капітал
7. Рентабельність виробництва	Чистий <u>прибуток</u> Витрати на виробництво та реалізацію продукції
8. Рентабельність позичкового капіталу по чистому грошовому потоку	Чистий <u>грошовий потік</u> Позичковий капітал
9. Відношення ринкової вартості підприємства до суми позичкового капіталу	Ринкова вартість (ринкова вартість корпоративних <u>прав</u>) Позичковий капітал
Показники ділової активності (оборотності)	
1. Коефіцієнт оборотності оборотних активів	<u>Чиста виручка</u> Середні залишки оборотних активів
2. Коефіцієнт оборотності інвестиційного капіталу	<u>Чиста виручка</u> Сума інвестицій
3. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	<u>Чиста виручка</u> Середньорічні поточні зобов'язання
4. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	<u>Чиста виручка</u> Середньорічна дебіторська заборгованість
5. Коефіцієнт оборотності власного капіталу	<u>Чиста виручка</u> Власний капітал (середньорічна сума)
6. Коефіцієнт оборотності основних засобів	<u>Чиста виручка</u> Основні засоби (середньорічна сума)
7. Оборотність запасів	Витрати на <u>виробництво</u> Середні залишки запасів
8. Термін обертання (погашення) кредиторської заборгованості (днів)	<u>Тривалість періоду</u> Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості

Продовження таблиці 1.1

1	2
9. Термін обертання (погашення) кредиторської заборгованості (днів)	<u>Тривалість періоду</u> Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості
10. Коефіцієнт оборотності капіталу	Чиста виручка від реалізації Валюта балансу
11. Відношення суми запасів до чистої виручки	<u>Запаси</u> Чиста виручка від реалізації
12. Частка оборотних коштів у активах	<u>Поточні активи</u> Валюта балансу
13. Частка амортизованих основних засобів на кінець року	<u>Сума амортизації</u> Основні засоби на кінець року
14. Відношення введених основних засобів до суми амортизації	Введені основні <u>засоби</u> Сума амортизації

Наведемо коротку характеристику основних показників, які використовуються в процесі оцінювання фінансового стану підприємства:

I. Показники оцінки майнового стану.

1. Сума господарських коштів, які є в розпорядженні підприємства. Цей показник дає загальну вартісну оцінку активів, які перебувають на балансі підприємства.

Зростання цього показника свідчить про збільшення майнового потенціалу підприємства.

2. Частка активної частини основних засобів. Згідно з нормативними документами під активною частиною основних засобів слід розуміти машини, обладнання та транспортні засоби. Зростання цього показника в динаміці, як правило, розцінюють як позитивну тенденцію.

3. Коефіцієнт зносу основних засобів характеризує частину зношених основних засобів у загальній їх вартості. Як правило, його використовують для характеристики стану основних засобів. Доповненням цього показника є так званий коефіцієнт придатності.

4. Коефіцієнт оновлення основних засобів показує, яку частину наявних на кінець звітного періоду основних засобів становлять нові основні засоби.

5. Коефіцієнт вибуття свідчить про те, яка частина основних засобів, з якими підприємство розпочало діяльність у звітному періоді, вибула через знос та з інших причин.

II. Показники прибутковості підприємства дають змогу оцінити ефективність діяльності фірми.

1. Прибутковість інвестицій у компанію слід розглядати як показник ефективності управління компанією. Загальний обсяг інвестицій підприємства можна визначити як суму капіталу, вкладеного в підприємство його власниками, та частини прибутку, що залишається після всіх відрахувань.

2. Прибутковість інвестицій у звичайні акції відображує рівень дохідності, тобто ефективність інвестицій, що фінансуються за рахунок звичайних акцій.

3. Головний показник прибутковості стає в нагоді при порівнянні підприємств з різним рівнем оподаткування.

4. Показник прибутковості всіх активів використовують для докладнішого аналізу ефективності інвестицій власників звичайних акцій.

5. Коефіцієнт прибутковості відчутних активів свідчить, з якою ефективністю фірма використовує свої ресурси при виготовленні продукції. Цей показник тісно пов'язаний з коефіцієнтом оборотності активів. Зростання прибутковості активів безпосередньо залежить від збільшення їх оборотів. Обидва показники слід розглядати паралельно, оскільки вони доповнюють один одного.

6. Коефіцієнти валового та чистого прибутку розраховують для того, щоб дізнатися, наскільки на прибуток впливає рівень оподаткування.

7. Показник валової прибутковості продажу свідчить, яка частка кожної гривні продажу припадає на покриття операційних та інших витрат.

8. Показник нетто-прибутковості продажу показує, яка частина кожної гривні продажу стає нетто-прибутком, тобто прибутком після сплати податку та дивідендів за привілейованими акціями.

9. Прибутковість активів. Аналіз фінансових звітів базується на взаємозв'язку окремих фінансових показників підприємства. Аналіз проводять на основі системи Дюпона, що ґрунтується на співвідношеннях між зобов'язаннями продавця (кредиторів) або пасивами оборотності активів і прибутковості.

III. Показники ліквідності та платоспроможності. Показники цієї групи дають змогу описати та проаналізувати спроможність підприємства відповідати за своїми поточними зобов'язаннями. В основу розробки цих показників покладено зіставлення поточних активів чи оборотних коштів з короткостроковою дебіторською або кредиторською заборгованістю.

1. Величина власних оборотних коштів (функціонуючий капітал) характеризує ту частину власного капіталу підприємства, яка є джерелом покриття поточних активів підприємства (тобто активів, які мають оборотність менш як один рік). Цей розрахунковий показник залежить як від структури активів, так і від структури джерел коштів. Показник має особливо важливе значення для підприємств, які займаються комерційною діяльністю та іншими посередницькими операціями. За інших однакових умов зростання цього показника в динаміці розглядається як позитивна тенденція. Головним та постійним джерелом збільшення власних оборотних коштів є прибуток.

2. Коефіцієнт абсолютної ліквідності (платоспроможності) є найбільш жорстким критерієм ліквідності підприємства і показує, яку частину короткострокових зобов'язань можна в разі потреби погасити негайно. Рекомендована нижня межа показника – 0,2.

3. Маневреність функціонуючого капіталу характеризує частину власних оборотних коштів у формі грошових коштів, тобто коштів, які мають абсолютну ліквідність. Для добре функціонуючого підприємства цей показник змінюється у межах від нуля до одиниці. За інших однакових умов зростання показника в динаміці розглядається як позитивна тенденція. Прийнятне орієнтовне значення показника встановлюється

підприємством самостійно та залежить, наприклад, від того, наскільки велика щоденна потреба підприємства у вільних грошових ресурсах.

4. Коефіцієнт покриття (загальний) дає загальну оцінку ліквідності активів, указуючи, скільки гривень поточних активів підприємства припадає на одну гривню поточних зобов'язань. Логіка розрахунку цього показника полягає в тому, що підприємство гасить короткострокові зобов'язання в основному за рахунок поточних активів, якщо величина поточних активів перевищує величину поточних зобов'язань, підприємство можна вважати таким, що успішно функціонує. Розмір перевищення і є коефіцієнтом покриття. Значення показника може значно варіюватися по галузях та видах діяльності, а його розумне зростання в динаміці розглядають як позитивну тенденцію.

5. Коефіцієнт швидкої ліквідності за смисловим значенням аналогічний коефіцієнту покриття, проте обчислюється по більш вузькому колу поточних активів, коли з розрахунку вилучено найменш ліквідну їх частину — виробничі запаси. В умовах ринкової економіки типовою є ситуація, коли при ліквідності підприємства заробляють 40% і менше від облікової вартості запасів. У зарубіжній літературі наводиться орієнтовне нижнє значення показника – 1, але ця оцінка має умовний характер.

6. Частка власних оборотних коштів у покритті запасів характеризує ту частину вартості запасів, яка покривається власними оборотними коштами. Цей показник має велике значення для підприємств торгівлі. Рекомендована нижня межа його – 50 %.

7. Коефіцієнт покриття запасів розраховують як співвідношення величини стабільних джерел покриття запасів і суми запасів. Якщо значення цього показника є меншим за одиницю, то поточний фінансовий стан підприємства вважають недостатньо стійким.

8. Коефіцієнт критичної (миттєвої) оцінки є співвідношенням найбільш ліквідної частини поточних активів та поточних пасивів. Цей показник не враховує матеріальні запаси. Якщо коефіцієнт критичної

оцінки високий, це може свідчити про те, що підприємство не кращим чином використовує свої активи.

9. Показник інкасації дебіторської заборгованості свідчить, скільки днів збут товарів у кредит залишається несплаченим, тобто не стягується дебіторська заборгованість.

10. Тривалість кредиторської заборгованості — показник, який фактично є протилежною величиною до показника оборотності кредиторської заборгованості. Іноді його навіть називають зворотним показником кредиторської заборгованості.

11. Співвідношення довгострокових зобов'язань кредиторам та довгострокових джерел фінансування свідчить про місце довгострокових пасивів у загальній структурі капіталу підприємства. Цей показник може бути дуже низьким, тоді аналітик зробить висновок, що стан фінансів підприємства надійний. Однак якщо підприємство при цьому значною мірою фінансується за рахунок короткострокових зобов'язань, такий висновок буде помилковим. Отже, необхідно пильно стежити за коефіцієнтом поточної заборгованості.

12. Співвідношення грошових коштів та заборгованості кредиторам – показник, який використовують при оцінці платоспроможності підприємства.

13. Відношення довгострокової заборгованості до акціонерного капіталу вказує на ризик неплатоспроможності.

14. Відношення надходжень готівки до довгострокової заборгованості – показник, що допомагає оцінити достатність коштів у підприємства, аби задовольнити не тільки його поточні, а й довгострокові потреби.

15. Співвідношення нерозподіленого прибутку до всієї суми активів – тенденція зміни відносного показника, яка відображує прибутковість підприємства за певний період часу.

IV. Показники фінансової стійкості та стабільності підприємства. Однією з найважливіших характеристик фінансового стану підприємства є стабільність його діяльності на довгострокову перспективу. Вона пов'язана із загальною фінансовою структурою підприємства, ступенем його залежності від кредиторів та інвесторів. Так, більшість бізнесменів, включаючи представників державного сектору економіки, вважають доцільним вкладати в підприємство мінімум власних коштів, а фінансувати його за рахунок грошей, взятих у борг. Проте якщо структура "власний капітал — позикові кошти" має значну перевагу в бік боргів, підприємство може збанкрутувати, якщо кілька кредиторів одночасно вимагатимуть свої гроші. Фінансова стійкість у довгостроковому плані характеризує співвідношення власних та позикових коштів. Однак цей показник дає лише загальну оцінку фінансової стійкості, унаслідок чого було розроблено систему показників.

1. Коефіцієнт концентрації власного капіталу характеризує частку власності підприємства в загальній сумі коштів, інвестованих у його діяльність. Чим вищий цей коефіцієнт, тим більш фінансово стійким і незалежним від кредиторів є підприємство. Доповненням до цього показника є коефіцієнт концентрації залученого (позикового капіталу). Сума обох коефіцієнтів дорівнює 1 (100 %).

2. Коефіцієнт фінансової залежності є оберненим до коефіцієнта концентрації власного капіталу. Коли його значення наближається до 1 (100 %), це означає, що власники повністю фінансують своє підприємство.

3. Коефіцієнт маневреності власного капіталу показує, яка частина власного капіталу використовується для фінансування поточної діяльності, тобто яку вкладено в оборотні кошти, а яку капіталізовано. Значення цього показника може значно варіювати залежно від структури капіталу та галузевої приналежності підприємства.

4. Коефіцієнт автономії (незалежності) — показник, нормативне значення якого більше за 0,5. Зростання коефіцієнта свідчить про

збільшення фінансової незалежності підприємства, зниження ризику фінансових ускладнень у майбутньому, збільшує гарантії погашення підприємством своїх зобов'язань.

5. Коефіцієнт співвідношення позикових та власних коштів дає найбільш загальну оцінку фінансової стійкості підприємства. Воно має досить легку інтерпретацію: його значення, яке становить 0,178, вказує, що на кожну гривню власних коштів, вкладених в активи підприємства, 17,8 коп. припадає на позикові кошти. Зростання показника в динаміці свідчить про посилення залежності підприємства від зовнішніх інвесторів та кредиторів, тобто про деяке зниження фінансової стійкості, та навпаки.

6. Коефіцієнт структури довгострокових вкладень показує, яка частина основних засобів та інших необоротних активів профінансована зовнішніми інвесторами, тобто належить їм, а не власникам підприємства.

7. Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів характеризує структуру капіталу. Зростання цього показника в динаміці – негативна тенденція, яка вказує на те, що підприємство все більше залежить від зовнішніх інвесторів.

8. Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у майно підприємства відображує частку реальної вартості майна виробничого призначення в усьому майні підприємства. Нормативне його значення – 0,5.

9. Показник заборгованості кредиторам визначає частину активів підприємства, що фінансується за рахунок кредиторів. Для кредиторів бажаною є менша величина цього показника, а для власників капіталу (акціонерів) – навпаки; переваги можуть віддаватися збільшенню частки активів, що фінансуються кредитами.

10. Показник заборгованості акціонерам визначає частину активів підприємства, яка фінансується за рахунок її власних коштів. Чим вищий цей показник, тим легше компанії одержати нові позики, оскільки

кредитори заінтересовані в наданні кредитів тим клієнтам, які добре забезпечені своїми власними коштами.

V. Показники рентабельності та ділової активності підприємства. До основних показників оцінки рентабельності належить рентабельність авансованого та власного капіталу. Економічна інтерпретація цих показників очевидна – скільки гривень прибутку припадає на одну гривню авансованого (власного) капіталу. При розрахунку можна використовувати або валовий, або чистий прибуток.

Показники ділової активності характеризують результати та ефективність основної виробничої діяльності. Оцінка ділової активності на якісному рівні може бути зроблена в результаті порівняння діяльності даного підприємства та подібних до сфери використання капіталу підприємств. Такими якісними критеріями є широта ринку збуту продукції, наявність продукції на експорт, репутація підприємства.

Критична оцінка різних методик дає підстави для висновку, що необхідно визначити оптимальну кількість груп фінансових показників (якомога меншу) та ранжувати їх за значенням при оцінці фінансового стану підприємства.

1.3 Стан, проблеми та перспективи розвитку промисловості в Україні

Однією з найважливіших галузей національної економіки є промисловість.

Продукція промисловості не тільки безпосередньо задовольняє потреби споживачів, але і забезпечує виробництво товарів і послуг підприємствами інших галузей. Розвиток промислового виробництва характеризує стан науково-технічного потенціалу та визначає місце країни у міжнародному розподілі праці та глобальному конкурентному середовищі. У зв'язку з цим моніторинг діяльності промислових підприємств, визначення їх стану, проблем та перспектив розвитку є

необхідною передумовою забезпечення ефективного функціонування не тільки досліджуваної галузі а і усієї економіки України.

Сьогодні понад 90% промислової продукції, що виробляється в Україні знаходиться на досить низькому технологічному рівні. Кількість промислових підприємств, що займалися інноваційною діяльністю, є вкрай малою (10–12%). При цьому питома вага реалізованої інноваційної продукції не перевищувала 7%. Всі ці показники в 5–7 разів нижчі, ніж в економічно розвинених країнах.

Після падіння обсягів промислового виробництва в Україні протягом 2012-2015рр., за підсумками 2016 р. у промисловості було зафіксовано зростання на рівні 2,8 %.

Проте позитивна динаміка виявилася нестійкою, і у 2017 р. виробництво промислової продукції скоротилося на 0,7 %.

Аналіз структури валової доданої вартості виробленої продукції дозволяє визначити економіко-формуючі галузі вітчизняної економіки – рис.1.3.

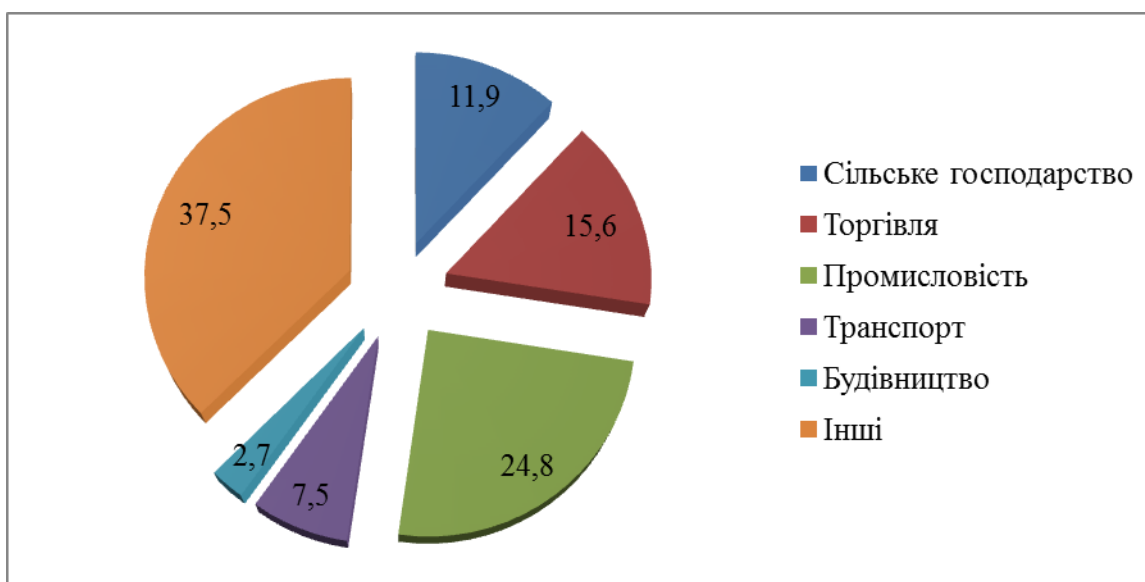

Рис.1.3. Структура валової доданої вартості в 2018р.

Основними галузями, які формують ВВП, залишаються: промисловість, торгівля та сільське господарство. Крім того, за останні

роки спостерігається зниження питомої ваги в структурі ВВП промисловості – з 27,6 % у 2010 році до 24,8 % у 2018 році, будівництва – з 3,7 % до 2,7 %, транспорту – з 12,7 % до 7,6 %. Натомість помітно нарощується питома вага сільського господарства – з 8,4 % у 2010 до 11,9 % у 2018.

Промисловий сектор відіграє ключову роль в економіці України – його показники діяльності є дуже важливим фактором соціально-економічного розвитку. Таким чином, розуміння структури і тенденцій у промисловому секторі має важливе значення для управлінців, оскільки він здійснює надзвичайний вплив на загальний стан здоров'я української економіки, в тому числі, як уже було визначено, на експортний потенціал.

Загальне падіння ВВП (у дол. США), прямо пропорційне падінню індексу промислової продукції, що характеризує зміну маси вироблених матеріальних благ у поточному періоді порівняно з базисним – рис.1.4.

Рис.1.4. Динаміка індексу промислового виробництва

Частини окремих галузей промисловості в загальному промисловому виробництві у 2018 році наведено на рис.1.5.

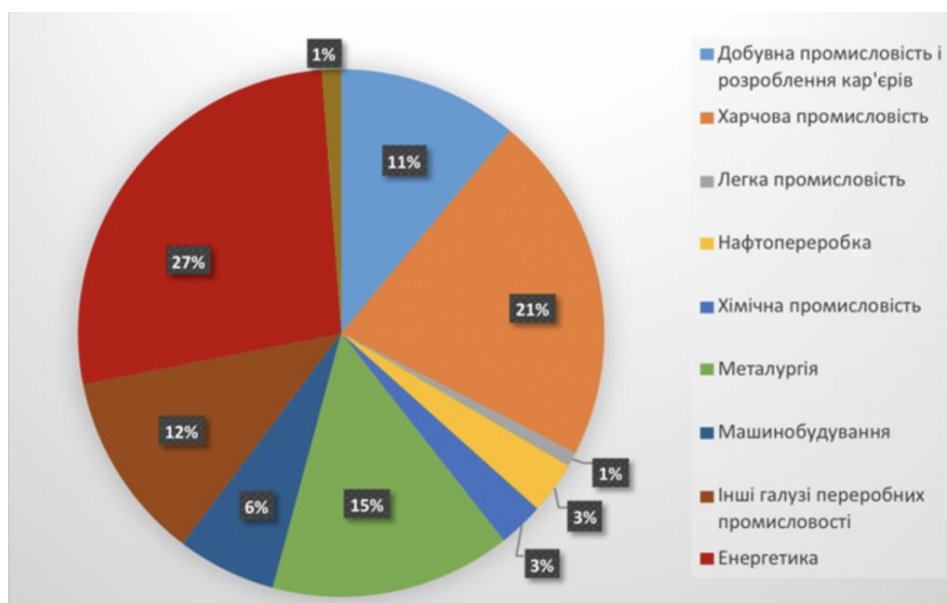

Рис.1.5. Структура реалізованої продукції в 2018 р.

Добувна, харчова промисловість, енергетика та металургія є ключовими галузями промисловості, загальний внесок яких до валової доданої вартості становить понад 70 %.

Слід зазначити, що за останні роки структура промислового виробництва дуже змінилася, – це пояснюється загальним падінням, а не структурними змінами. Машинобудування й добувна промисловість зменшилася в загальній структурі на 13,9 % проти 2013 року, машинобудування – мінус 7 %, легка промисловість – мінус 2,3 %.

Аналіз обсягів внеску окремих галузей до експорту (за підсумками 2018 року) свідчить про те, що промислові галузі характеризуються доволі високою долею експорту: металургія (63,6 % випущеної продукції експортується), машинобудування (51,9 %), легка промисловість (46,3 %), деревообробна промисловість (35,8 %). Інші сектори експортують менше, ніж 30 % від свого випуску (рис.1.6).

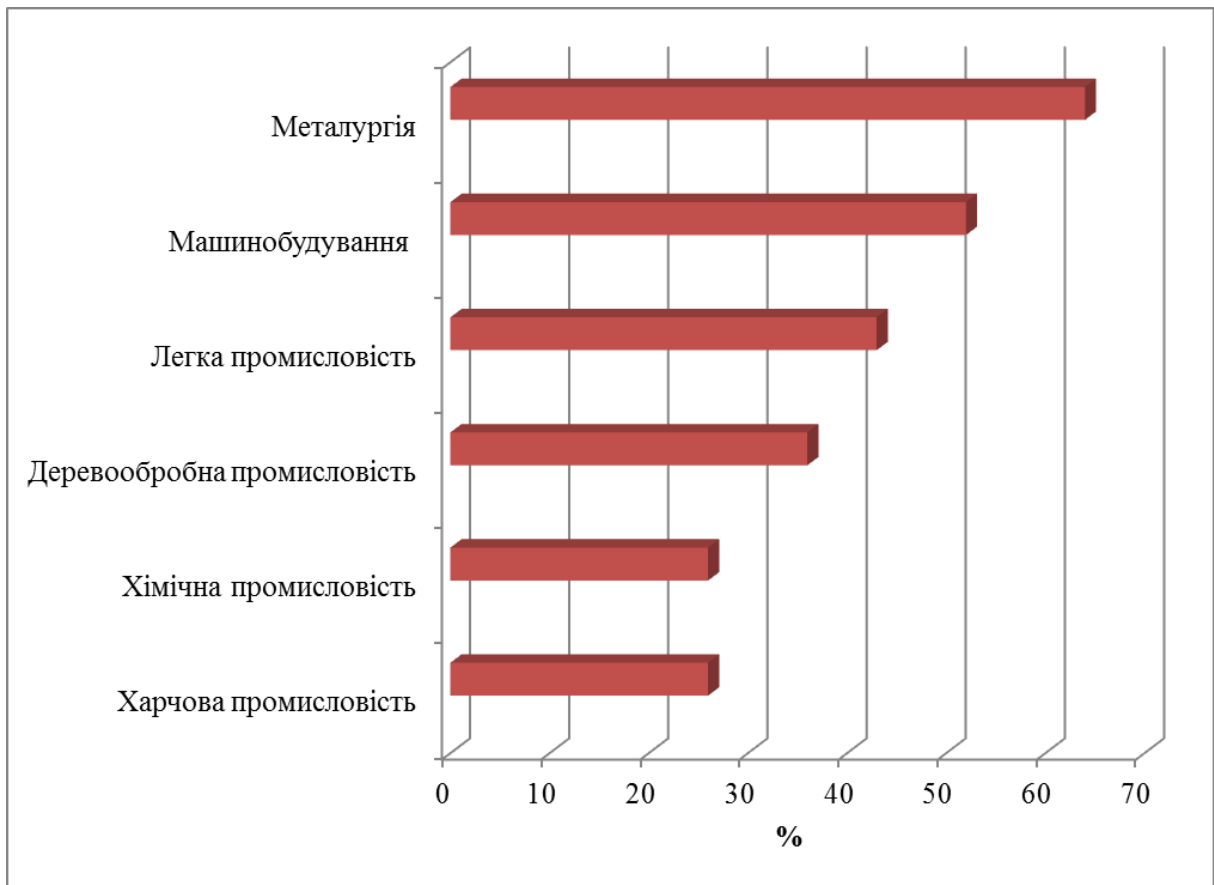

Рис.1.6. Обсяг промислової продукції, реалізованої за межі України в 2018р.

Крім того, у 2013 році високою частиною експорту характеризувались легка промисловість (78 % випущеної продукції експортується), металургія (65 %), машинобудування (60 %) і хімія (54 %).

Молочна галузь, до складу якої входять маслоробна, сироробна, молочноконсервна підгалузі, а також виробництво продукції з незбираного молока, на сучасному етапі є однією з провідних у структурі харчової індустрії України [27].

Продукція цієї галузі займає важливе місце у споживанні населення. Частка витрат на молочні продукти становить 15% від загальних витрат на харчування (це четверте місце після витрат на хлібобулочні, м'ясні, борошняні та макаронні вироби).

Нині функціонує близько 350 підприємств із переробки молока, з яких 80 виробляють 90% суцільномолочної продукції [27]. У зв'язку зі

значною конкуренцією на ринку можна виділити низку лідерів, які займають найбільші частки ринку: ДП «Лакталіс-Україна», ТОВ «Данон», ТОВ «Терра Фуд», ТОВ «Люстдорф», ПрАТ «Молочний альянс», ПрАТ «Вінницький молочний завод «Рошен», ТОВ «Група компаній «Альянс», ПАТ «Вім-Біль-Данн Україна», ПрАТ «Комбінат «Придніпровський», ПрАТ «Тернопільський молокозавод» та багато інших.

Керівництво цих підприємств вкладає значні кошти в модернізацію виробництва та поліпшення якості молока та молочних продуктів, слідує та відповідно реагує на зміни кон'юнктури ринку, постійно поліпшує та розширює асортимент видів продукції для покращення процесу виробництва продукції, збільшення обсягів реалізації продукції та отримання чистого прибутку.

Частки ринку виробників молочної продукції 2018 р. у відсотковому значенні зображено на рис. 1.7 [58].

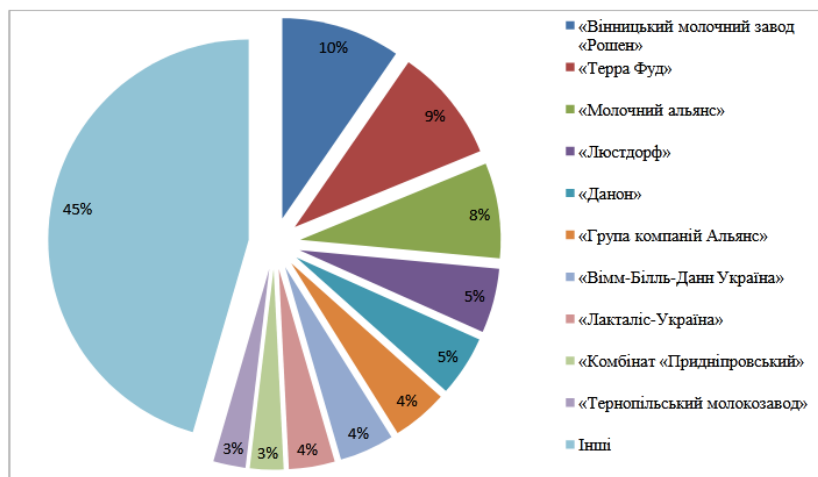

Рис.1.7. Частки ринку виробників молочної продукції, 2018 р

Лідируючі позиції займають такі молокоперобні підприємства України:

- ПрАТ «Вінницьки молочний завод «Рошен»: частка на ринку – 10%;
- ТОВ «Терра Фуд»: частка на ринку – 9 %;
- ТОВ «Люстдорф»: частка на ринку – 8 %.

Таблиця 1.2

Перелік підприємств-лідерів молочної продукції України у 2018-му році

№ п/п	Назва підприємства	Обсяг чистого доходу, млрд.грн	Коротка характеристика діяльності підприємства
1	2	3	4
1.	«Терра Фуд»	3,435	У компанію входять 19 підприємств, які випускають цільномолочну продукцію, сир, рослинно-вершкові суміші і вершкове масло. «Терра Фуд» є лідером в Україні з виробництва фасованого вершкового масла і рослинно-вершкової суміші.
2.	«Молочний Альянс»	3,3	Шість підприємств компанії займаються збором та обробкою молока, а також виробництвом сирів, цільно- і кисломолочної продукції. «Молочний Альянс» лідирує за обсягами продажів молока в Україні. На його частку припадає 22% цього ринку.
3.	«Danone Україна»	2,1	Підрозділ французької продовольчої групи Danone. У нашій країні компанія щорічно переробляє 150 000 т молока. Спеціалізується на виробництві йогуртів, сирків і дитячого харчування. Потужності «Danone Україна» розташовані в Херсоні та Кременчуці.
4.	«Альмір»	1,986	У цей вертикально інтегрований молочний холдинг входять сім підприємств, розташованих у Полтавській області, загальною потужністю переробки понад 620 000 т молока на рік. Вони виробляють сухі молокопродукти, масло, сир, спреди, молочні консерви.

Продовження таблиці 1.2.

1	2	3	4
5.	«Комо»	1,78	До групи входять вісім підприємств, які виробляють цільномолочну продукцію і сир під торговою маркою «Комо». Флагман компанії – завод «Дубномолоко» – випускає близько 14 000 т твердого сиру на рік і займає майже 10% українського ринку.
6.	«Житомирський маслозавод» – компанія «Рудь»	1,637	Житомирський маслозавод – лідер з виробництва морозива в Україні. У минулому році його частка на цьому ринку досягла 32,4%. Щодня компанія переробляє 300 т молока. На морозиво доводиться 68% від обсягів виробництва компанії.
7.	«Люстдорф»	1,511	«Люстдорф» спеціалізується на випуску сухого і питного молока, а також вершкового масла і молочних вершків під торговими марками «На здоров'я», «Корівка», «Селянське», «Миньйони», «Смачно шеф», «Весела Бурьонка». Всього в асортименті компанії більше 100 товарних позицій.
8.	«Milkiland Україна»	1,363	Milkiland належить шість сироробних заводів і чотири заводи з виробництва продукції з незбираного молока, а також Останкінський молочний комбінат в Росії і Мазовецький сироробний завод Ostrowia в Польщі.
9.	«Вімм-БіллДанн Україна»	1,362	В Україні компанія працює з 2000 року. З кінця 2010-го входить до складу міжнародної корпорації PepsiCo. Спеціалізується на випуску молочної продукції та дитячого харчування під торговими марками «Агуша», «Слов'яночка», «Веселий молочник», «Чудо», Imunele, «Ромол», «Смачненько»
10.	«Волошкове поле»	1,304	Компанія створена на базі Черкаського міського молокозаводу. Зараз до неї входять три підприємства. «Волошкове поле» виготовляє традиційні молочні продукти: масло, сметану, молоко, кефір, йогурти.

До цього рейтингу увійшли найбільші молокопереробні підприємства України у 2018-му році. У рейтингу зазначені окремі

підприємства. Учасників рейтингу ранжирували за обсягом чистого доходу, отриманого в 2018 році.

Молочні продукти, які виробляються в Україні, все ще далекі від європейських стандартів якості. Це стосується всіх видів молочної продукції починаючи від найбільш купованих кисломолочних продуктів і закінчуючи морозивом і йогуртами. Причина незадовільної якості молочної продукції полягає в тому, що більшість підприємств так і не перейшли до високотехнологічного виробництва. Наприклад, станом на 2018 рік в Україні функціонувало 266 молокопереробних заводів. Тільки третина підприємств випускають продукцію, яка відповідає вимогам Європейського союзу.

На сьогоднішній день основним імпортером вітчизняної молочної продукції є Білорусь. Господарства населення залишаються основними товаровиробниками, які формують основну пропозицію молока. Їх частка на ринку становить 76,6% [44]. Серед регіонів, де вони у 2018 році мали найбільшу питому вагу, окремо виділяються Закарпатська (98,5%), Івано-Франківська (96,9%) та Львівська (95,7%) області.

За даними Державної служби статистики України, чисельність корів в Україні за 2018 р. зменшилася майже на 60 тис. голів – до 2,108 млн.

Велика рогата худоба на фермах продовжує «вимирати», і з 1990 р. прослідковується поступове зниження її чисельності.

Позитивним є зростання продуктивності виробництва молока українськими підприємствами, яка в 2018 р. досягла 6 тис. кг/корову.

Одним із головних чинників, який стримує виробництво та переробку молочної продукції, є ціна. Стабілізацію ситуації учасники молочного ринку бачать у підвищенні закупівельних цін і зменшенні сезонної амплітуди їх коливання через підтримку розвитку сільськогосподарської кооперації та сімейних ферм. Одним із головних чинників, який стримує виробництво та переробку молочної продукції, є ціна. Стабілізацію ситуації учасники молочного ринку бачать у підвищенні

закупівельних цін і зменшенні сезонної амплітуди їх коливання через підтримку розвитку сільськогосподарської кооперації та сімейних ферм.

Зазначають декілька основних причин спаду розвитку галузі.

Найголовніша – скорочення поголів'я молочного скотарства. Це призвело до зменшення сировинної бази для молокопереробних підприємств, зменшення доходів від реалізації продукції, зростання рівня безробіття сільських мешканців по Україні. Отже, серед основних проблем розвитку ринку виробництва молочної продукції є, насамперед, сировинне забезпечення.

Дефіцит молока – сировини на внутрішньому ринку спричинено низкою чинників. З кожним роком зменшується чисельність поголів'я молочних корів, по-друге, молоко-сировина значного обсягу виробляється низької якості, що спричиняє відповідно низький рівень якості кінцевої продукції.

У результаті виконаного аналізу можна констатувати, що ринок молочного скотарства і відповідно молока та виробництва молочних продуктів має ряд проблем. Серед основних проблем можна виділити такі:

- дефіцит молока-сировини внаслідок зменшення поголів'я ВРХ;
- більшість домогосподарств виробляють молоко-сировину низької якості;
- низький рівень технологічного оснащення молокозаводів;
- фальсифікація готової продукції.

Оцінюючи наслідки існуючих проблем можна зробити висновок, що низька якість сировини зумовлює додаткові витрати: подвійну пастеризацію, охолодження й очищення на спеціалізованому обладнанні, що призводить до непродуктивного збільшення енергетичних і трудових затрат, а також до підвищення вартості її переробки.

Для того, щоб стабільно реалізовувати якісну продукцію за конкурентоспроможними цінами, потрібна адаптація до чинників

зовнішнього середовища, щоб координувати свою діяльність відповідно до його тенденцій.

Україна повинна інтегруватись до таких міжнародних структур, як WHO (Продовольча та сільськогосподарська організація ООН) та FAO (Всесвітня організація охорони здоров'я). Зокрема FAO надає пріоритетного значення програмам і заходам, пов'язаним з якістю, безпечністю харчових продуктів та із захистом споживачів [27], а WHO взяла на себе контроль за неухильним дотриманням принципу забезпечення безпеки харчових продуктів як суттєвого елементу та невід'ємної складової будь-якої програми суспільної охорони здоров'я, а Україна як член світових організацій у сфері виробництва харчових продуктів свої дії по забезпеченню їх якості та безпеки має узгоджувати з вимогами, які висувають ці структури [44].

На основі виконаного аналізу й оцінки чинників, які визначають стан наявного ринку молочних продуктів України, тенденції та перспективи його розвитку визначено завдання стратегічного розвитку:

- розроблення та впровадження заходів удосконалення роботи з розширенням існуючої і створенням нової сировинної зони;

- ефективне використання природного й економічного потенціалів кожного регіону;

- впровадження інновацій на підприємствах агропромислового комплексу для нарощування обсягів виробництва;

- створення умов максимально рівномірного (протягом сезону) завантаження виробничих потужностей молокопереробної промисловості; обґрунтування напрямів державної політики щодо регулювання ринку молока і інвестиційної підтримки стратегії інноваційного розвитку підприємств молочної галузі.

Упровадження інноваційного розвитку в діяльність молокопереробних підприємств в Україні дасть змогу:

- підвищити продуктивність виробництва і якість молока - продукту; збільшити закупівельні ціни на молоко;
- збільшити обсяги продажу молока вищого гатунку;
- збільшити робочі місця і зростання доходів;
- підвищити рентабельність підприємств молочної галузі.

Висновки до розділу 1

На підставі досліджень літературних джерел, можна зробити наступні висновки:

1. Фінансова діагностика є оцінка фінансового стану підприємства. Ключовим питанням для розуміння сутності та результативності фінансової діагностики є концепція господарської діяльності, що являє собою потік управлінських рішень, які приймаються щодо вкладення ресурсів з метою отримання прибутку. Саме отримання прибутку є головною метою діяльності підприємства, досягнення якої необхідне для збереження економічної життєздатності, виявлення можливостей подальшого вкладення капіталу.

2. В науковій літературі дотепер відсутній єдиний підхід до визначення поняття удосконалення фінансової діагностики та її класифікації, що суттєво впливає на встановлення їх ролі та призначення, складу, методів впливу на ефективність господарювання. Синтезувавши всі наведені вище визначення, можна представити загальне бачення цього поняття. Фінансові ресурси підприємств –це частина грошових коштів підприємства, що формуються в процесі розподілу і перерозподілу національного багатства, внутрішнього валового продукту і національного доходу, які акумулюються за рахунок власних, позичених та залучених коштів та перебувають у розпорядженні суб'єкта господарювання і необхідні для виконання ним фінансових зобов'язань, здійснення витрат з

метою забезпечення процесу розширеного відтворення, а також з метою одержання прибутку від здійснення виробничо-господарської діяльності.

3. Для того, щоб стабільно реалізовувати якісну продукцію за конкурентоспроможними цінами, потрібна адаптація до чинників зовнішнього середовища, щоб координувати свою діяльність відповідно до його тенденцій.

4. Однією з найважливіших галузей національної економіки є промисловість. Продукція промисловості не тільки безпосередньо задовольняє потреби споживачів, але і забезпечує виробництво товарів і послуг підприємствами інших галузей.

Після падіння обсягів промислового виробництва в Україні протягом 2012-2015рр., за підсумками 2016 р. у промисловості було зафіксовано зростання на рівні 2,8 %. Проте позитивна динаміка виявилася нестійкою, і у 2017 р. виробництво промислової продукції скоротилося на 0,7 %.

Основними галузями, які формують ВВП, залишаються: промисловість, торгівля та сільське господарство. Крім того, за останні роки спостерігається зниження питомої ваги в структурі ВВП промисловості – з 27,6 % у 2010 році до 24,8 % у 2018 році, будівництва – з 3,7 % до 2,7 %, транспорту – з 12,7 % до 7,6 %. Натомість помітно нарощується питома вага сільського господарства – з 8,4 % у 2010 до 11,9 % у 2018.

5. Молочна галузь, до складу якої входять маслоробна, сироробна, молочноконсервна підгалузі, а також виробництво продукції з незбираного молока, на сучасному етапі є однією з провідних у структурі харчової індустрії України. Продукція цієї галузі займає важливе місце у споживанні населення. Частка витрат на молочні продукти становить 15% від загальних витрат на харчування (це четверте місце після витрат на хлібобулочні, м'ясні, борошняні та макаронні вироби).

Нині функціонує близько 350 підприємств із переробки молока, з яких 80 виробляють 90% суцільномолочної продукції. У зв'язку зі значною конкуренцією на ринку можна виділити низку лідерів, які займають найбільші частки ринку: ДП «Лакталіс-Україна», ТОВ «Данон», ТОВ «Терра Фуд», ТОВ «Люстдорф», ПрАТ «Молочний альянс», ПрАТ «Вінницький молочний завод «Рошен», ТОВ «Група компаній «Альянс», ПАТ «Вімм-Білл-Данн Україна», ПрАТ «Комбінат «Придніпровський», ПрАТ «Тернопільський молокозавод» та багато інших.

РОЗДІЛ 2

ФІНАНСОВА ДІАГНОСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ЛЮСТДОРФ»

2.1 Організаційно – економічна характеристика ТОВ «Люстдорф»

ТОВ «Люстдорф» — сучасна динамічна компанія, один з найбільших виробників молочної продукції в Україні. Понад 20 років «Люстдорф» впевнено утримує високий рівень якості своєї продукції, провідні ринкові позиції та прихильність споживачів.

До складу підприємства входять:

Високотехнологічна, модернізована сучасними технічними засобами виробнича база Іллінецького молочного заводу (Вінницька обл.), сертифікована за міжнародними стандартами управління якістю ДСТУ ISO 9001 та безпекою харчових продуктів ДСТУ ISO 22000.

Регіональні відділення прямої дистрибуції в десяти містах України: Києві, Львові, Одесі, Харкові, Дніпрі, Запоріжжі, Вінниці, Миколаєві, Луцьку, Кривому Розі.

На сьогодні штат компанії «Люстдорф» налічує понад 1700 висококваліфікованих та досвідчених спеціалістів. Це люди, для яких безперервний пошук інноваційних технологічних та комерційних рішень, а також нових, актуальних для сучасного життя форматів продуктів є нормою роботи. При цьому стабільно висока якість продукції протягом всієї діяльності компанії є не тільки її гарною традицією, а й найважливішим бізнес-орієнтиром.

Продукція компанії «Люстдорф» виготовляється з молочної сировини екстра, вищого та першого ґатунку. Підприємству її постачають 50 найкращих фермерських господарств Вінницької, Хмельницької, Житомирської та Черкаської областей. На кожному етапі виробництва

молочної продукції здійснюється суворий професійний контроль її якості та споживчих характеристик.

Компанія «Люстдорф» виготовляє понад 100 найменувань молочної продукції під вісьма відомими та популярними торговими марками: «Селянське», «На здоров'я», «Бурьонка», «Смачно шеф», «Весела бурьонка», «Despicable Me», «Мяу мілк», «Ідеаль Немолоко». Вся продукція «Люстдорф» відповідає сучасним стандартам якості та вимогам ринку й здатна не тільки забезпечити потреби найвибагливіших споживачів, а й перевершити їхні очікування.

За незалежними експертними оцінками, компанія «Люстдорф»: Є лідером продажів у категоріях «Вершки» та «Молочні коктейлі».

Займає друге місце з продажу в категорії «Молоко». Входить до трійки найбільших українських експортерів ЦМП. «Люстдорф» стрімко розширює географію діяльності. У 2017 році компанія отримала офіційний дозвіл на експорт у країни ЄС — і сьогодні вона постачає продукцію до більше ніж 25-ти країн світу. Крім того, продукція «Люстдорф» сертифікована за стандартом «Халяль». Професійна команда однодумців, що прагнуть вдосконалювати культуру споживання молочних продуктів, високий рівень менеджменту та дотримання технологічних стандартів — надійна запорука успіху та фундаментальна рушійна сила розвитку компанії «Люстдорф». Історія ТОВ «Люстдорф» розпочалася 4 лютого 1997 року. Саме в цей день у Вінницькій області на базі ВАТ «Іллінецький молокозавод» була заснована компанія, що на сьогодні є одним із флагманів молочного ринку України. Перші кроки на своєму шляху «Люстдорф» починає з розбудови партнерських відносин із провідною європейською компанією «Тетра Пак» — одним зі світових лідерів у сфері автоматизації виробничих процесів та розробки асептичної упаковки для продуктів харчування. Так, уже в 1997 році завод ТОВ «Люстдорф» було оснащено надсучасною технічною базою світового рівня, на якій розпочалося виробництво трьох видів молока тривалого зберігання.

Випускалося воно під першою торговою маркою компанії — «На здоров'є». З 2002 року компанія «Люстдорф» стрімко розвивається та першою впроваджує низку інновацій на молочному ринку України. Уже понад 7000 років людство п'є молоко. В усі епохи споживання цього продукту було природним, поширеним та важливим. Адже молоко — це не тільки смачний і поживний напій, а й безцінне джерело кальцію, фосфору, вітамінів А, В1, В2, D та інших корисних для людини мікроелементів.

У наш час, коли підхід до раціону й продуктів харчування став більш свідомим та вимогливим, компанія «Люстдорф» здійснює безперервний пошук і впроваджує продуктові інновації, забезпечуючи стабільно високий рівень якості своїх молочних продуктів. На практиці про це свідчать наступні факти.

Проаналізуємо основні фінансово – економічні показники діяльності ТОВ «Люстдорф» у 2016 – 2018 роках у таблиці 2.1, використовуючи для цього баланси підприємства, що досліджується за 2016 – 2018 роки та звіти про фінансові результати за 2016 – 2018 роки (додатки А-3).

Виходячи з даних аналізу, що наведений у таблиці 2.1 можемо зазначити наступне.

1. Чиста виручка від реалізації продукції за три роки дослідження збільшилась на 1431851,00 тис.грн., темп росту склав 131,26%. В 2017р. зросла на 520725,00 тис. грн., або на 11,37%. В 2018 на 911126,00 тис. грн., або на 17,86 %.

2. Собівартість реалізованої продукції за три роки дослідження збільшилась на 554095,00 тис. грн., темп росту склав 118,94 %. Відмічаємо, що у 2018 році темпи росту собівартості по зрівнянню з 2016 роком були майже на одному рівні темпів з темпом росту чистого доходу від реалізації, дана ситуація є нормальною.

Таблиця 2.1

Аналіз основних фінансово-економічних показників діяльності ТОВ «Люстдорф» за 2016-2018рр.

№ п/п.	Показники	Од. виміру	2016 рік	2017 рік	2018р.	Відхилення, +/-		Темп росту, %	
						2017р.до 2016р.	2018р. до 2017р.	2017р.до 2016р.	2018р. до 2017р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Чистий дохід від реалізації продукції	тис.грн.	4580156,00	5100881,00	6012007,00	520725,00	911126,00	111,37	117,86
2	Собівартість реалізованої продукції	тис. грн.	2925530,00	3026140,00	3479625,00	100610,00	453485,00	103,44	114,99
3	Чистий прибуток	тис.грн.	845844,00	925697,00	1005025,00	79853,00	79328,00	109,44	108,57
4	Середньорічна вартість активів	тис. грн.	4518527,50	5351658,00	5243830,50	833130,50	-107827,50	118,44	97,99
5	Середньорічна вартість основних засобів	тис.грн.	1709001,50	1575207,50	1718014,50	- 133794,00	142807,00	92,17	109,07
6	Середньорічна чисельність персоналу	чол.	5640,00	5466,00	5540,00	174,00	74,00	96,91	101,35

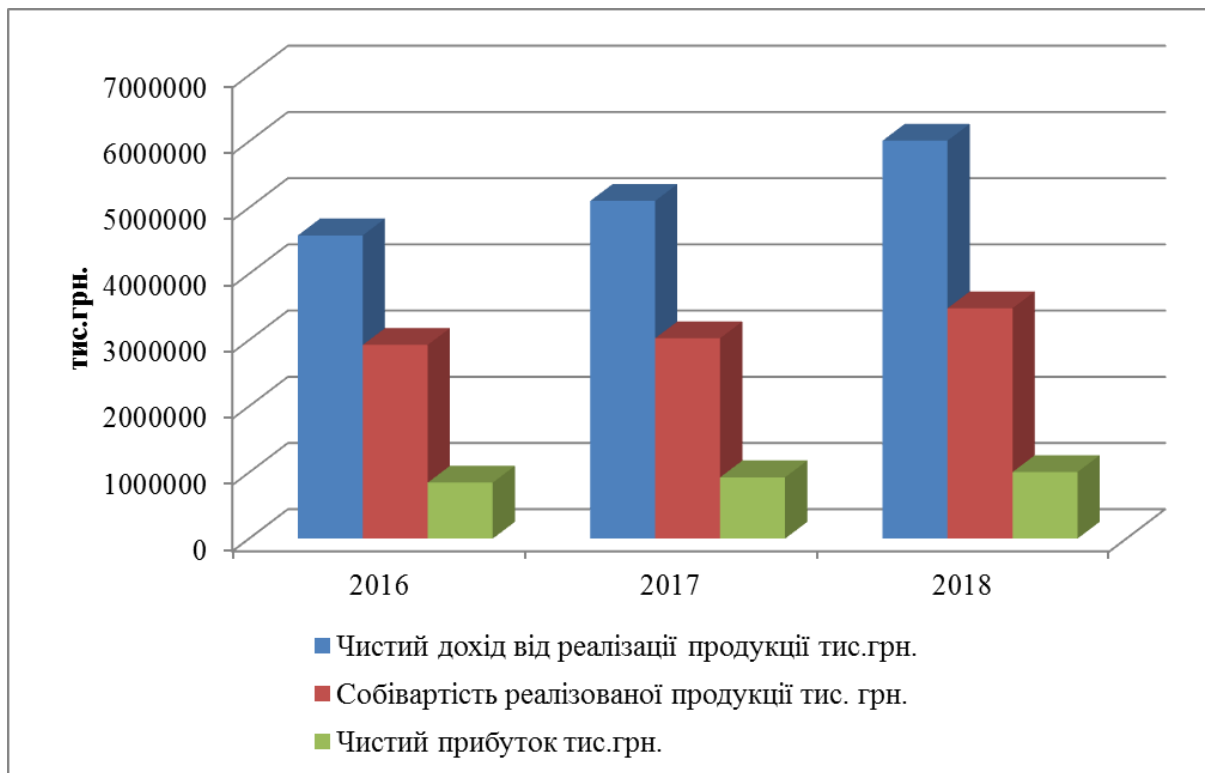

Рис. 2.1 Основні фінансово-економічні показники діяльності ТОВ “Люстдорф” за 2016-2018рр.

3. Чистий прибуток, за три роки дослідження мав незначні коливання, на кінець 2017 року прибуток становить 925697,00 тис. грн., по відношенню до 2018 року абсолютні відхилення складають -79328,00 тис.грн.

4. Середньорічна вартість активів підприємства за три роки збільшилась на 725303 тис.грн., темп росту склав 116,05%. Відмічаємо збільшення середньорічної вартості активів впродовж трьох років дослідження. Дана ситуація є негативною і потребує усунення.

5. Середньорічна вартість основних засобів збільшувалась всі три роки дослідження, абсолютні відхилення складають 9013 тис. грн., темп росту склав 100,00%. Дана ситуація є негативною.

6. Середньорічна кількість персоналу за період дослідження зменшилась і склала на 2018 рік 5540 чоловік, в порівнянні у 2016 році кількість персоналу була 5640 чоловіків, абсолютне відхилення складає

100 осіб. Таким чином, відмічаємо що фінансових проблем на підприємстві майже нема.

2.2 Майновий аналіз ТОВ «Люстдорф»

Для здійснення господарської діяльності ТОВ «Люстдорф» має у своєму розпорядженні визначене майно, що належить йому на правах власності або володіння. Все майно, яким володіє підприємство і яке відображене в його балансі, є активами даного підприємства.

Активи є економічними ресурсами підприємства у формі сукупних майнових цінностей, що використовуються у господарській діяльності з метою одержання прибутку.

Використання фінансових ресурсів акціонерного товариства взагалі та ефективності конкретних його напрямів є ключовим моментом функціонування підприємства, адже саме з цією метою воно їх формує. Важливим є визначення тих елементів активу балансу, на які витрачається найбільша сума коштів та перевірка ефективності такого розподілу. Для цього розглянемо динаміку складу та структури розділів активу балансу ТОВ «ЛЮСТДОРФ» за 2016-2018 роки, що наведена в табл. 2.2.

Аналіз таблиці 2.2 показує зменшення на кінець року необоротних активів на -87040,00 тис.грн., оборотні активи збільшилися на 994505,00 тис.грн. Загалом необоротні активи складають 38,86 % від загального розміру активів, а оборотні активи складають 61,14%.

Основні засоби зменшились на 147743,00 тис.грн., темп росту склав 91,71 %, питома вага зменшилась на 10,97%.

Оборотні активи збільшились на 994505 тис.грн., темп росту склав 148,62%, а питома вага збільшилась на 10,82%.

Згідно даних таблиці можна стверджувати, що основну частку в необоротних активах підприємства становлять основні засоби, які в 2016 році становили 32,89%..

Таблиця 2.2

Динаміка складу і структури активів ТОВ «Люстдорф» за 2016 рік.

Показник	на 01.01.2016 р.		на 31.12.2016 р.		Відхилення	
	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %
1	2	3	4	5	6	7
Необоротні активи :						
Нематеріальні активи	21932	0,54	23188	0,47	1256	0,14
Основні засоби	1782873	43,86	1635130	32,89	-147743	-16,28
Інші необоротні активи	0	0	0	0	0	0
Усього за розділом	2019341	49,68	1932301	38,86	-87040	-9,59
Оборотні активи:						
Запаси	121007	2,98	227314	4,57	106307	11,71
Виробничі запаси	67444	1,66	138276	2,78	70832	7,81
Незавершене виробництво	10824	0,27	20019	0,40	9195	1,01
Готова продукція	39179	0,96	66203	1,33	27024	2,98
Товари	3560	0,09	2816	0,06	-744	-0,08
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	531323	13,07	459208	9,24	-72115	-7,95
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	8861	0,22	30653	0,62	21792	2,40
з бюджетом	116038	2,85	93757	1,89	-22281	-2,46
у тому числі з податку на прибуток	116038	2,85	93757	1,89	-2281	-2,46
з нарахованих доходів	2339	0,06	10269	0,21	7930	0,87
Інша поточна дебіторська заборгованість	19336	0,48	39840	0,80	20504	2,26
Поточні фінансові інвестиції	0	0,00	0	0,00	0	0,00

Продовження таблиці 2.2

1	2	3	4	5	6	7
Гроші та їх еквіваленти	1243965	30,60	2174306	43,73	930341	102,52
Готівка	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Рахунки в банках	0	0	0	0,00	0	0,00
Витрати майбутніх періодів	2476	0,06	3531	0,07	1055	0,12
Інші оборотні активи	109	0,00	1081	0,02	972	0,11
Усього за розділом	2045454	50,32	3039959	61,14	994505	109,59
БАЛАНС	4064795	100,00	4972260	100,00	907465	100,00

Що стосується складу оборотних активів, то основну частку в них впродовж 2016 року становила дебіторська заборгованість, а саме 13,07 % на початок року, та 9,24 % на кінець року.

Як бачимо основу напрямів використання фінансових ресурсів товариства є основні засоби та дебіторська заборгованість, що свідчить про те, що підприємство вклало значну суму коштів в свої основні засоби та активно постачає продукцію не дуже відповідальним у плані сплати за товар контрагентам.

Розглянемо зміни статей балансу за 2017 р.

Необоротні активи на кінець 2017 року зменшились на 95295 тис. грн., що у структурі склало -6,81 % від загальної вартості активів. Питома вага зменшилась з 38,86% до 32,05 %. Натомість оборотні активи вирости у порівнянні з 2016 роком, і складають 67,95%.

Основні засоби зменшились на -119845 тис. грн, питома вага у структурі балансу зменшилась на -6,45%, та впала з 32,89% до 26,44%.

В свою чергу в оборотних активах також відбулись зміни. Усього оборотні активи зменшились на 1078210,00 тис.грн., проте їх питома вага виросла з 61,14% до 67,95%. Темп росту якої склав 128,09%.

На першому місці у структурі оборотних активів стоїть дебіторська заборгованість, частка яких складає 7,82 %, що менше ніж на початок періода на 1,42 %. Темп росту 97,63%.

Друге місце займають запаси. Їх питома вага збільшилась з 4,57% до 5,56% від загальної вартості оборотних активів.

Станом на 2018 рік активи підприємства складаються з необоротних активів на 47,46 %. Решта 52,54 % припадає на оборотні активи.

Головними необоротними активами протягом року були основні засоби (40,38 % від загальної суми активів), інші нематеріальні активи (0,58 % від загальної суми активів).

Таблиця 2.3

Динаміка складу і структури активів ТОВ «Люстдорф» за 2017 рік.

Показник	на 01.01.2017 р.		на 31.12.2017 р.		Відхилення	
	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %
1	2	3	4	5	6	7
Необоротні активи :						
Нематеріальні активи	23188	0,47	25945	0,45	2757	0,36
Основні засоби	1635130	32,89	1515285	26,44	-119845	-15,79
Інші необоротні активи	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Усього за розділом	1932301	38,86	1837006	32,05	-95295	-12,56
Оборотні активи:						
Запаси	227314	4,57	318760	5,56	91446	12,05
Виробничі запаси	138276	2,78	158626	2,77	20350	2,68
Незавершене виробництво	20019	0,40	19045	0,33	-974	-0,13
Готова продукція	66203	1,33	137964	2,41	71761	9,46
Товари	2816	0,06	3125	0,05	309	0,04
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	459208	9,24	448324	7,82	-10884	-1,43
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	30653	0,62	25063	0,44	-5590	-0,74
з бюджетом	93757	1,89	40915	0,71	-52842	-6,96
у тому числі з податку на прибуток	93757	1,89	40915	0,71	-52842	-6,96
з нарахованих доходів	10269	0,21	13785	0,24	3516	0,46
Інша поточна дебіторська заборгованість	39840	0,80	42463	0,74	2623	0,35
Поточні фінансові інвестиції	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Гроші та їх еквіваленти	2174306	43,73	3000889	52,36	826583	108,93

Продовження таблиці 2.3

1	2	3	4	5	6	7
Рахунки в банках	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Витрати майбутніх періодів	3531	0,07	3851	0,07	320	0,04
Інші оборотні активи	1081	0,02	0	0,00	-3039959	-400,63
Усього за розділом	3039959	61,14	3894050	67,95	-1078210	-142,09
БАЛАНС	4972260	100,00	5731056	100,00	758796	100,00

Таблиця 2.4

Динаміка складу і структури активів ТОВ «Люстдорф» за 2018 рік.

Показник	на 01.01.2018 р.		на 31.12.2018 р.		Відхилення	
	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %
1	2	3	4	5	6	7
Необоротні активи :						
Нематеріальні активи	25945	0,45	27714	0,58	1769	-0,18
Основні засоби	1515285	26,44	1920744	40,38	405459	-41,61
Інші необоротні активи		0,00	0	0,00	0	0,00
Усього за розділом	1837006	32,05	2257641	47,46	420635	-43,17
Оборотні активи:						
Запаси	318760	5,56	324712	6,83	5952	-0,61
Виробничі запаси	158626	2,77	134969	2,84	-23657	2,43
Незавершене виробництво	19045	0,33	32737	0,69	13692	-1,41
Готова продукція	137964	2,41	155413	3,27	17449	-1,79
Товари	3125	0,05	1593	0,03	-1532	0,16
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	448324	7,82	487714	10,25	39390	-4,04
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	25063	0,44	29474	0,62	4411	-0,45
з бюджетом	40915	0,71	17050	0,36	-23865	2,45

Продовження таблиці 2.4

1	2	3	4	5	6	7
з нарахованих доходів	13785	0,24	3252	0,07	-10533	1,08
Інша поточна дебіторська заборгованість	42463	0,74	1527	0,03	-40936	4,20
Поточні фінансові інвестиції	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Гроші та їх еквіваленти	3000889	52,36	1631139	34,29	-1369750	140,57
Готівка	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Рахунки в банках	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Витрати майбутніх періодів	3851	0,07	4001	0,08	150	-0,02
Інші оборотні активи	0	0,00	95	0,00	95	-0,01
Усього за розділом	3894050	67,95	2498964	52,54	-1395086	143,17
БАЛАНС	5731056	100,00	4756605	100,00	-974451	100,00

Так на початок періода питома вага основних засобів складала 26,44 %, а на кінець періоду 47,46%, відхилення питомої ваги склало 13,94%, темп росту склав 126,76 %.

Найбільш важливими елементами оборотних активів була дебіторська заборгованість за товари, роботи та послуги 10,66 % від загальної суми активів на кінець періода. Темп росту якої склав 108,79 %.

Запаси виросли у абсолютному розмірі на 5952,00 тис.грн., та темп росту склав 101,87 %, і питома вага збільшилась з 5,56% до 6,83%.

Рис.2.2 Динаміка складових активу ТОВ «Люстдорф»

Як бачимо значної зміни у структурі активів за 2016-2018 рр. не спостерігалось. Товариство і надалі продовжує постачати продукцію не дуже відповідальним у плані сплати за товар контрагентам, а також вкладає значну сумму коштів в основні засоби.

Проаналізуємо динаміку складу та структури розділів пасивів у балансу ТОВ «ЛЮСТДОРФ» за 2016-2018 роки, що наведена в табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Динаміка складу і структури пасивів ТОВ «Люстдорф» за 2016 рік.

Показник	на 01.01.2016 р.		на 31.12.2016 р.		Відхилення	
	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %
1	2	3	4	5	6	7
Зареєстрований пайовий капітал	1022433	24,97	1022433	20,56	0	-4,41
Капітал у дооцінках	54622	1,33	54622	1,10	0	-0,24
Резервний капітал	126285	3,08	153364	3,08	27079	0,00
Нерозподілений прибуток непокритий збиток	1885751	46,05	2467415	49,62	581664	3,57
Усього за розділом I	3089091	75,44	3697834	74,37	608743	-1,07
Довгострокові кредити банків	1201053	29,33	2104908	42,33	903855	13,00
Поточна кредиторська заборгованість:						
за товари, роботи, послуги	492557	12,03	559061	11,24	66504	-0,79
за розрахунками з бюджетом	136020	3,32	159583	3,21	23563	-0,11
за розрахунками з оплати праці	19428	0,47	35540	0,71	16112	0,24
за одержаними авансами	4801	0,12	4502	0,09	-299	-0,03
Поточні забезпечення	296820	7,25	486229	9,78	189409	2,53
Інші поточні зобов'язання	26078	0,64	29511	0,59	3433	-0,04
Усього за розділом III	975704	23,83	1274426	25,63	298722	1,80
Баланс	4064795	99,27	4972260	100,00	907465	0,73

Аналіз таблиці 2.5 показує зростання на кінець 2016 року власного капіталу на -608743 тис.грн., при цьому збільшилися пасиви на 907465 тис.грн. Загалом власний актив складає 75,44 % на 01.01.2016. та 74,37% на 31.12.2016.

Поточні зобов'язання підприємства складають 23,83 % на 01.01.2016. та 25,63% на 31.12.2016.

Зареєстрований капітал підприємства складає 24,97 % на 01.01.2016. та 20,56% на 31.12.2016.

Резервний капітал підприємства складає 3,08 % на 01.01.2016. та 3,08% на 31.12.2016.

Нерозподілений прибуток підприємства складає 46,05 % на 01.01.2016. та 46,92% на 31.12.2016.

Поточні забезпечення підприємства складають 7,25 % на 01.01.2016. та 9,78% на 31.12.2016.

Інші поточні забезпечення підприємства складають 0,64 % на 01.01.2016. та 0,59% на 31.12.2016.

Аналіз таблиці 2.6 показує зменшення на кінець 2017 року власного капіталу на -757060 тис.грн., при цьому збільшилися пасиви на 758796 5 тис.грн. Загалом власний актив складає 74,37 % на 01.01.2017. та 51,31% на 31.12.2017.

Поточні зобов'язання підприємства складають 25,63 % на 01.01.2017. та 47,73% на 31.12.2017.

Зареєстрований капітал підприємства складає 20,56% на 01.01.2017. та 17,84% на 31.12.2017.

Резервний капітал підприємства складає 3,08 % на 01.01.2017. та 2,68% на 31.12.2017.

Нерозподілений прибуток підприємства складає 46,92 % на 01.01.2017. та 30,8% на 31.12.2017.

Поточні забезпечення підприємства складають 9,78 % на 01.01.2017. та 9,98% на 31.12.2017.

Таблиця 2.6

Динаміка складу і структури пасивів ТОВ «Люстдорф» за 2017 рік.

Показник	на 01.01.2017 р.		на 31.12.2017 р.		Відхилення	
	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %
Зареєстрований пайовий капітал	1022433	20,56	1022433	17,84	0	-2,72
Капітал у дооцінках	54622	1,10	0	0,00	-54622	-1,10
Додатковий капітал	0	0,00	54622	0,95	54622	0,95
Резервний капітал	153364	3,08	153364	2,68	0	-0,41
Нерозподілений прибуток непокритий збиток	2467415	49,62	1764977	30,80	-702438	-18,83
Усього за розділом I	3697834	74,37	2940774	51,31	-757060	-23,06
Поточна кредиторська заборгованість:						
за товари, роботи, послуги	559061	11,24	742139	12,95	183078	1,71
за розрахунками з бюджетом	159583	3,21	154825	2,70	-4758	-0,51
за розрахунками з оплати праці	35540	0,71	73649	1,29	38109	0,57
за одержаними авансами	4502	0,09	2981	0,05	-1521	-0,04
за страховою діяльністю	0	0,00	11542270	201,40	11542270	201,40
Поточні забезпечення	486229	9,78	572078	9,98	85849	0,20
Інші поточні зобов'язання	29511	0,59	35761	0,62	6250	0,03
Усього за розділом III	1274426	25,63	2735660	47,73	1461234	22,10
Баланс	4972260	100,00	5731056	100,00	758796	0,00

Таблиця 2.7

Динаміка складу і структури пасивів ТОВ «Люстдорф» за 2018 рік.

Показник	на 01.01.2018 р.		на 31.12.2018 р.		Відхилення	
	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %	Сума, тис. грн.	Питома вага, %
Зареєстрований пайовий капітал	1022433	17,84	1022433	21,50	0	3,65
Додатковий капітал	54622	0,95	54622	1,15	0	0,20
Резервний капітал	153364	2,68	153364	3,22	0	0,55
Нерозподілений прибуток непокритий збиток	1764977	30,80	1849417	38,88	84440	8,08
Усього за розділом I	2940774	51,31	3025214	63,60	84440	12,29
Поточна кредиторська заборгованість:						
за товари, роботи, послуги	742139	12,95	813672	17,11	71533	4,16
за розрахунками з бюджетом	154825	2,70	178927	3,76	24102	1,06
за розрахунками з оплати праці	73649	1,29	62422	1,31	-11227	0,03
за одержаними авансами	2981	0,05	615	0,01	-2366	-0,04
за страховою діяльністю	11542270	201,40	0	0,00	-11542270	-201,40
Поточні забезпечення	572078	9,98	584101	12,28	12023	2,30
Інші поточні зобов'язання	35761	0,62	37032	0,78	1271	0,15
Усього за розділом III	2735660	47,73	1676769	35,25	-1058891	-12,48
Баланс	5731056	100,00	4756605	100,00	-974451	0,00

Інші поточні забезпечення підприємства складають 0,59 % на 01.01.2017. та 0,62% на 31.12.2017.

Аналіз таблиці 2.7 показує зростання на кінець 2018 року власного капіталу на -84440 тис.грн., при цьому зменшились пасиви на 974451 тис.грн. Загалом власний актив складає 51,31 % на 01.01.2018. та 63,6% на 31.12.2018.

Поточні зобов'язання підприємства складають 47,73 % на 01.01.2018. та 35,25% на 31.12.2018.

Зареєстрований капітал підприємства складає 17,84% на 01.01.2018. та 21,5% на 31.12.2018.

Резервний капітал підприємства складає 2,68 % на 01.01.2018. та 3,22% на 31.12.2018.

Нерозподілений прибуток підприємства складає 30,8 % на 01.01.2018. та 38,88% на 31.12.2018.

Поточні забезпечення підприємства складають 9,98 % на 01.01.2018. та 12,28% на 31.12.2018.

Інші поточні забезпечення підприємства складають 0,62 % на 01.01.2018. та 0,78% на 31.12.2018.

Як бачимо відбувалися зміни у структурі пасивів за 2016-2018 рр.

2.3 Аналіз ліквідності та фінансового стану ТОВ «Люстдорф»

Визначальною характеристикою фінансового стану підприємства є його платоспроможність.

Платоспроможність визначається здатністю підприємства до швидкого погашення своїх зобов'язань, в першу чергу – короткострокових. Погашення зобов'язань здійснюється за допомогою грошових коштів та їх еквівалентів. У зв'язку з цим аналітиками поряд з оцінкою платоспроможності визначається ліквідність підприємства, тобто – це

здатність конвертування (обміну) оборотних активів у засоби платежу (грошові кошти).

На підприємстві щодо ліквідності майно поділяється у такій послідовності:

- грошові коти (в касі і на рахунках банку);
- короткострокові фінансові вкладення і цінні папери;
- дебіторська заборгованість;
- готова продукція, товари, виробничі запаси;
- основні засоби, нематеріальні активи і незавершене виробництво.

В умовах сучасного поширення конкуренції для підтримки стійкого фінансового стану підприємств виникає необхідність у проведенні аналізу показників ліквідності балансу. Ліквідність визначають як спроможність окремих видів майнових цінностей швидко перетворюватися в грошові кошти без втрати своєї поточної вартості в умовах сучасної кон'юнктури ринку. Без оцінювання рівня ліквідності підприємства аналіз його фінансового стану буде неповним, що не дозволить зробити обґрунтовані висновки про існуючий стан та перспективи розвитку такого суб'єкта господарювання. Показники ліквідності дають можливість діагностувати фінансовий стан підприємства, оцінити його платоспроможність, усунути наявні недоліки для того, щоб в подальшому стабільно здійснювати діяльність та бути привабливим для інвесторів.

Перейдемо до аналізу ліквідності та платоспроможності ТОВ "Люсдорф" – табл.2.8.

Таблиця 2.8

Показники ліквідності та платоспроможності ТОВ «Люстдорф» за
2016-2018 роки

Назва показників	на початок періоду	на кінець періоду	Відхилення	
			+/-	Темп росту,%
1	2	3	4	5
2016р.				
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	1,27	1,71	0,43	133,82
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,42	1,82	0,40	128,45
Коефіцієнт покриття (загальний коефіцієнт ліквідності)	2,10	2,39	0,29	113,78
2017р.				
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	1,71	1,10	-0,61	64,30
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,82	1,14	-0,68	62,76
Коефіцієнт покриття (загальний коефіцієнт ліквідності)	2,39	1,42	-0,96	59,67
2018р.				
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	1,10	0,97	-0,12	88,68
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,14	0,99	-0,16	86,35
Коефіцієнт покриття (загальний коефіцієнт ліквідності)	1,42	1,49	0,07	104,70

Насамперед для аналізу ліквідності підприємства необхідно визначити рівень покриття зобов'язань його активами, термін перетворення яких у грошові кошти відповідає терміну погашення зобов'язань, тобто перевірити ліквідність його балансу

З таблиці 2.8 можна зробити наступні висновки по кожному з даних показників:

– значення коефіцієнта абсолютної ліквідності є достатнім, якщо перевищує 0,2-0,35, що можна сказати про ТОВ «Люстдорф» по всіх періодах. Це свідчить про те, що в підприємства значний надлишок абсолютно ліквідних активів, тобто грошових коштів і це не грозить для нього банкрутством. Коефіцієнт ліквідності абсолютної показує можливість підприємства ліквідувати короткострокову заборгованість, у 2016р. показник на кінець періоду 1,71, на кінець 2017р. зменшився на 0,61 і становить 1,1, і на кінець 2018р. зменшується до 0,97 Така тенденція є негативною;

– коефіцієнт швидкої ліквідності показує, що в аналізованому періоді ТОВ «Люстдорф» було спроможне покрити свої зобов'язання перед кредиторами в короткостроковому періоді, проте настільки велике перевалювання над нормативним значенням може бути спровоковано невиправданим ростом дебіторської заборгованості. На кінець 2016 року показник становить – 1,82, у 2017 коефіцієнт зменшився до 1,14, а у 2018 році – 0,99. Коефіцієнт має тенденцію до зменшення;

– тенденція коефіцієнта ліквідності при мобілізації коштів навколо одиниці говорить про те, що запаси підприємства можуть повністю, погасити короткострокову заборгованість у випадку необхідності їх розпродажу;

– коефіцієнт покриття має тенденцію до зменшення на кінець 2017р. і 2018р. і зменшується на 2017р (темп росту склав 59,67%). Ця тенденція є з одного боку є негативною, а з другого коефіцієнт перевищує нормативне значення. Поточні активи перевищують за величиною поточні зобов'язання, підприємство може розглядатись як таке, що успішно функціонує. Коефіцієнт покриття, що має розмір менше 1, свідчить про можливість підприємства погашати поточні зобов'язання.

Отже, обсяги фінансових ресурсів ТОВ «ЛЮСТДОРФ» в аналізованому періоді зростають. Це відбувається за рахунок нарощення обсягів позикового капіталу, частина якого використовується

на покриття збитків. Найбільшу частку в фінансових ресурсах ТОВ «Люстдорф» становлять довгострокові зобов'язання. Власний капітал підприємства протягом 2016- 2017 зменшувався, що пов'язано із отриманням збитків підприємством та у 2018 році збільшився, що пов'язано з отриманням прибутку.

В таблиці 2.9 відображено динаміку відносних показників фінансової стійкості підприємства.

Таблиця 2.9

Динаміка відносних показників фінансової стійкості
ТОВ «Люстдорф» за 2016-2018 роки.

	01.01.	31.12.	31.12	31.12	відхилення		
	2016	2016	2017	2018	2016	2017	2018
1	2	3	4	5	6	7	8
Коефіцієнт автономії	0,76	0,74	0,51	0,64	-0,02	-0,23	0,12
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,24	0,26	0,49	0,36	0,02	0,23	-0,12
Коефіцієнт фінансової залежності	1,32	1,34	1,95	1,57	0,03	0,60	-0,38
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,76	0,74	0,51	0,64	-0,02	-0,23	0,12
Коефіцієнт фінансового ризику	0,32	0,34	0,95	0,57	0,03	0,60	-0,38
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-5,51	0,48	0,38	0,25	5,99	-0,10	-0,12
Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами	- 140,74	7,77	3,46	2,36	148,50	-4,30	-1,10
Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власним оборотним капіталом	-8,33	0,58	0,28	0,31	8,91	-0,30	0,02
Індекс постійності активів	4,95	0,39	0,32	0,47	-4,56	-0,07	0,15

Згідно даних таблиці 2.9, а саме коефіцієнта автономії, частка зобов'язань у джерелах фінансування підприємства за 2016- 2018рр. є більша 0,5 що говорить про те, що у ТОВ «Люстдорф» є власні кошти.

Коефіцієнт автономії (фінансової незалежності), що показує, яку частину у загальних вкладеннях у підприємство складає власний капітал, в нашому випадку має тенденцію до збільшення, що є позитивною тенденцією.

При цьому, у 2017 році порівняно з 2016 коефіцієнт концентрації позикового капіталу збільшився від 0,24 до 0,34, що оцінюється негативно. Негативні тенденції характерні для 2017 року, коли коефіцієнт концентрації позикового капіталу складає 0,49. На 31.12.2017 коефіцієнт зменшується до 0,36. Отже, підприємство є середньо залежним від своїх кредиторів та має високий ризик фінансових ускладнень.

Значення коефіцієнта фінансової залежності також змінюється. Так протягом 2016 року він знизився на 0,03 пункти, а за 2017 рік він сильно піднявся на 0,6 пункт. Негативним є його спадання в 2018 році на 0,38 пункт. Однак від'ємне значення викликане зменшенням власного капіталу, а саме зростанням непокритого збитку.

Коефіцієнт забезпеченості запасів власним оборотним капіталом в аналізованому періоді лежить поза межами допустимих значень на 01.01.2016, а саме становить від'ємні значення. У 2017 році він збільшився на 7,77, а у 2018 навпаки зменшився на 1,1 і на кінець 2018 року становить -3,46 тобто запаси частково фінансуються за рахунок власних оборотних коштів.

Дані відображені в таблиці 2.9 свідчать про те, що за аналізований період показники фінансової стійкості погіршилися, але більша кількість знаходиться в припустимих межах.

2.4 Аналіз ділової активності ТОВ «Люстдорф»

Стійкий фінансовий стан підприємства в ринкових умовах значною мірою обумовлюється його діловою активністю. Ділова активність підприємства проявляється через розширення ринків збуту продукції, підтримання ділової репутації (іміджу), вихід на ринок праці і капіталу тощо. Ділова активність оцінюється системою показників (коефіцієнтів), які характеризують найважливіші сторони діяльності підприємства.

Динаміка показників ділової активності ТОВ «Люстдорф» за 2016-2018 роки проведена в табл.2.10

Таблиця 2.10

Динаміка показників ділової активності ТОВ «Люстдорф» за 2016-2018 роки

Назва показників	2016	2017	2018	Відхилення (+,-)	
				2017-2016	2018-2017
1. Вихідні дані для розрахунку показників					
1.1. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції, тис.грн.	4580156	5100881	6012007	520725	911126
1.2. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), тис.грн.	2925530	3026140	3479625	100610	453485
1.3. Середня вартість активів, тис.грн.	4518527,5	5351658	5243831	833131	-107828
1.4. Середня вартість основних засобів, тис.грн.	1709001,5	1575208	1718015	-133794	142807
1.5. Середня вартість запасів, тис.грн.	174160,5	273037	321736	98876,5	48699
1.6. Середня вартість дебіторської заборгованості, тис.грн.	495265,50	453766,00	468019,00	-41499,50	14253,00
1.7. Середня вартість кредиторської заборгованості, тис.грн.	525809,00	650600,00	777905,50	124791,00	127305,50

Продовження табл.2.10

1	2	3	4	5	6
1.8. Середня вартість власного капіталу, тис.грн.	3393462,50	3319304,00	2982994,00	-74158,50	-336310,00
2. Показники ділової активності товариства					
2.1. Коефіцієнт оборотності активів	1,01	0,95	1,15	-0,06	0,19
Період оборотності активів (дні)	360,09	382,94	318,36	22,86	-64,58
2.2. Коефіцієнт оборотності основних засобів	2,68	3,24	3,50	0,56	0,26
Період оборотності основних засобів (дні)	136,19	112,72	104,30	-23,48	-8,41
2.3. Коефіцієнт оборотності запасів	26,30	18,68	18,69	-7,62	0,00
Період оборотності запасів (дні)	13,88	19,54	19,53	5,66	0,00
2.4. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	9,25	11,24	12,85	1,99	1,60
2.5. Середня тривалість обороту дебіторської заборгованості	39,47	32,47	28,41	-7,00	-4,06
2.6. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	8,71	7,84	7,73	-0,87	-0,11
2.7. Середня тривалість обороту кредиторської заборгованості	41,90	46,55	47,23	4,65	0,67
2.8. Коефіцієнт оборотності власного капіталу	1,35	1,54	2,02	0,19	0,48
2.9 Середня тривалість обороту власного капіталу	270,43	237,52	181,10	-32,91	-56,41

Показники ділової активності змінилися наступним чином:

– коефіцієнт оборотності активів в 2016р. склав 1,01, в 2017 р. – 0,95, а в 2018р. змінився до 1,15;

– період обороту активів в 2016р. дорівнював 360,09 днів, в 2017р.- 382,94 днів, а в 2018р.- 318,36 днів;

– коефіцієнт оборотності основних засобів в 2016р. складав 2,68, в 2017 р. – 3,24, а в 2018р. змінився до 3,5;

– період обороту активів в 2016р. дорівнював 136,19 днів, в 2017р.- 112,72 дня, а в 2018р.- 104,3 дня;

– коефіцієнт оборотності запасів в 2016р. складав 26,3, в 2017 р. – 18,68, а в 2018р. змінився до 18,69;

– період обороту активів в 2016р. дорівнював 13,88 днів, в 2017р.- 19,54 дня, а в 2018р. - 19,53 дня;

– коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості в 2016р. складав 9,25, в 2017 р. – 11,24, а в 2018р. змінився до 12,85;

– період обороту дебіторської заборгованості в 2016р. дорівнював 39,47 днів, в 2017р.- 32,47 дня, а в 2018р. - 28,41 дня;

– коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості в 2016р. складав 8,71, в 2017 р. – 7,84, а в 2018р. змінився до 7,73;

– період обороту кредиторської заборгованості в 2016р. дорівнював 41,9 днів, в 2017р.- 46,55 дня, а в 2018р. - 47,23 дня;

– коефіцієнт оборотності власного капіталу в 2016р. складав 1,35, в 2017 р. – 1,54, а в 2018р. змінився до 2,02;

– період обороту власного капіталу в 2016р. дорівнював 270,43 днів, в 2017р.- 237,52 дня, а в 2018р. - 181,1 дня.

Динаміку показників ділової активності ТОВ «Люстдорф» за 2701-2018 роки характеризує рис.2.3.

Аналіз показав, що значна частина показників ділової активності в 2018р. покращилась.

2.5 Аналіз прибутковості і рентабельності ТОВ «Люстдорф»

Як і кожен абсолютний показник розмір прибутку не завжди характеризує ефективність діяльності підприємства. Тому, щоб оцінити ефективність роботи підприємства, одержаний прибуток необхідно

співвідносити зі здійсненими витратами — поточними (собівартість продукції) і авансованими (активи або частини їх).

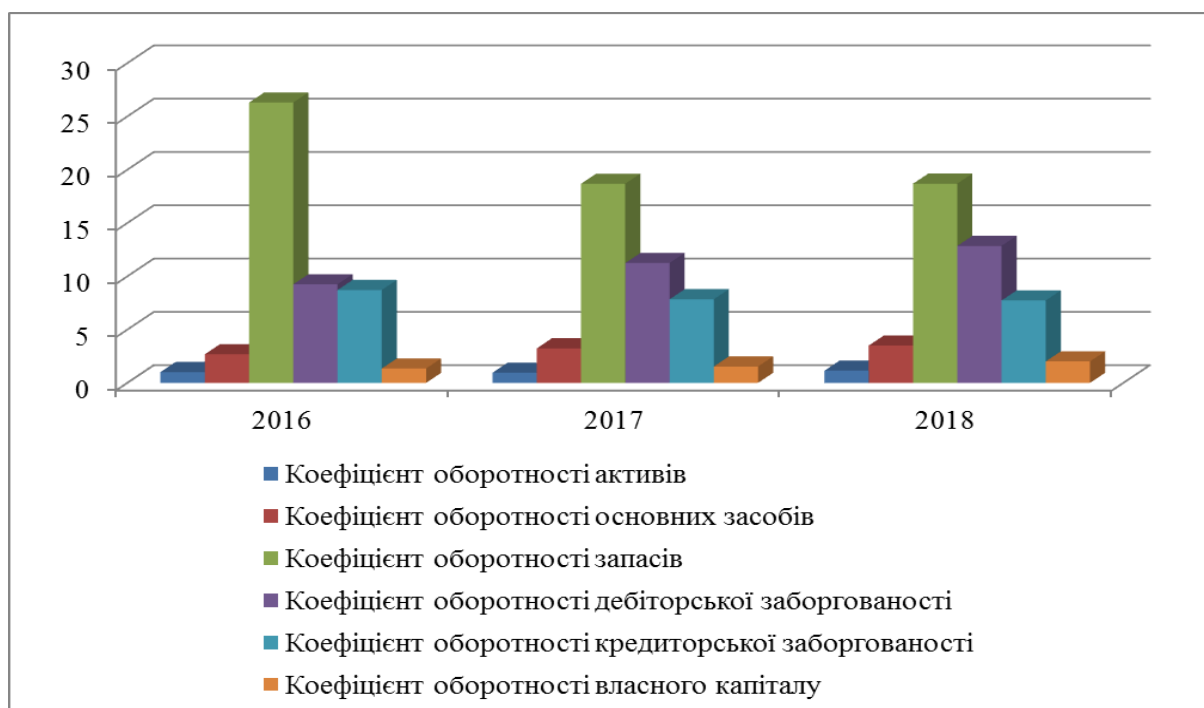

Рис.2.3 Динаміка показників ділової активності ТОВ «Люстдорф» за 2017-2018 роки

Співвідношення прибутку із зазначеними вище затратами являє собою рентабельність.

Рентабельність можна визначати як відношення певного прибутку до показника, рентабельність якого розраховується.

Рентабельність характеризує рівень прибутковості; він більшою мірою, аніж прибуток характеризує кінцеві результати діяльності підприємства. Рентабельність дозволяє зіставити ефективність роботи різних підприємств, прибутковість різних видів продукції тощо.

Рентабельність оцінюється, зазвичай, у відсотках, а у деяких випадках і у коефіцієнтах.

Існує значна кількість показників рентабельності.

У даному розділі розглядаються показники рентабельності, що пов'язані з виробництвом і реалізацією продукції. Показники

рентабельності, що характеризують використання капіталу, будуть розглянуті у наступному розділі.

При розрахунках показників рентабельності, зв'язаних з виробництвом і реалізацією продукції, як прибуток повинен використовуватися прибуток від виробництва або реалізації продукції, оскільки лише він характеризує виробничу діяльність підприємства.

Проведемо аналіз показників рентабельності на прикладі даних ТОВ «ЛЮСТДОРФ» за 2016-2018 роки.- табл.2.11.

Таблиця 2.11

Динаміка показників рентабельності (збитковості) активів

ТОВ «Люстдорф» за 2016-2018 роки.

Показник	2016	2017	2018	Темп приросту, %	
				2017-2016	2018-2017
1	2	3	4	5	6
Чистий прибуток(збиток), тис.грн	845844	925697	1005025	79853	79328
Середньорічна вартість активів, тис.грн.	4518527,5	5351658	5243830,5	833130,5	-107827,5
Середньорічна вартість необоротних активів, тис.грн	2542706,5	3467004,5	3196507	924298	-270497,5
Середньорічна вартість оборотних активів, тис.грн	1975821	1884653,5	2047323,5	-91167,5	162670
Рентабельність активів(інвестицій)	18,72	17,30	19,17	-1,42	1,87
Термін окупності активів, років	5,34	5,78	5,22	0,44	-0,56
Рентабельність необоротних активів	42,81	49,12	49,09	6,31	-0,03
Термін окупності необоротних активів, років	2,34	2,04	2,04	-0,30	0,00
Рентабельність оборотних активів	33,27	26,70	31,44	-6,57	4,74
Термін окупності оборотних активів, років	3,01	3,75	3,18	0,74	-0,56

З даних таблиці 2.11 можна зробити висновок, що ТОВ «Люстдорф» є рентабельним підприємством стосовно активів.

Показники рентабельності змінюються наступним чином:

– рентабельність активів підприємства в 2016р. дорівнювала 18,72%, в 2017р. -17,3%, а в 2018р. -19,17%;

– рентабельність необоротних активів підприємства в 2016р. дорівнювала 42,81%, в 2017р. -49,12%, а в 2018р. -49,07%;

– рентабельність оборотних активів підприємства в 2016р. дорівнювала 33,27%, в 2017р. -26,7%, а в 2018р. -31,44%.

Динаміку показників рентабельності ТОВ «Люстдорф» за 2016- 2018 роки характеризує рис.2.4.

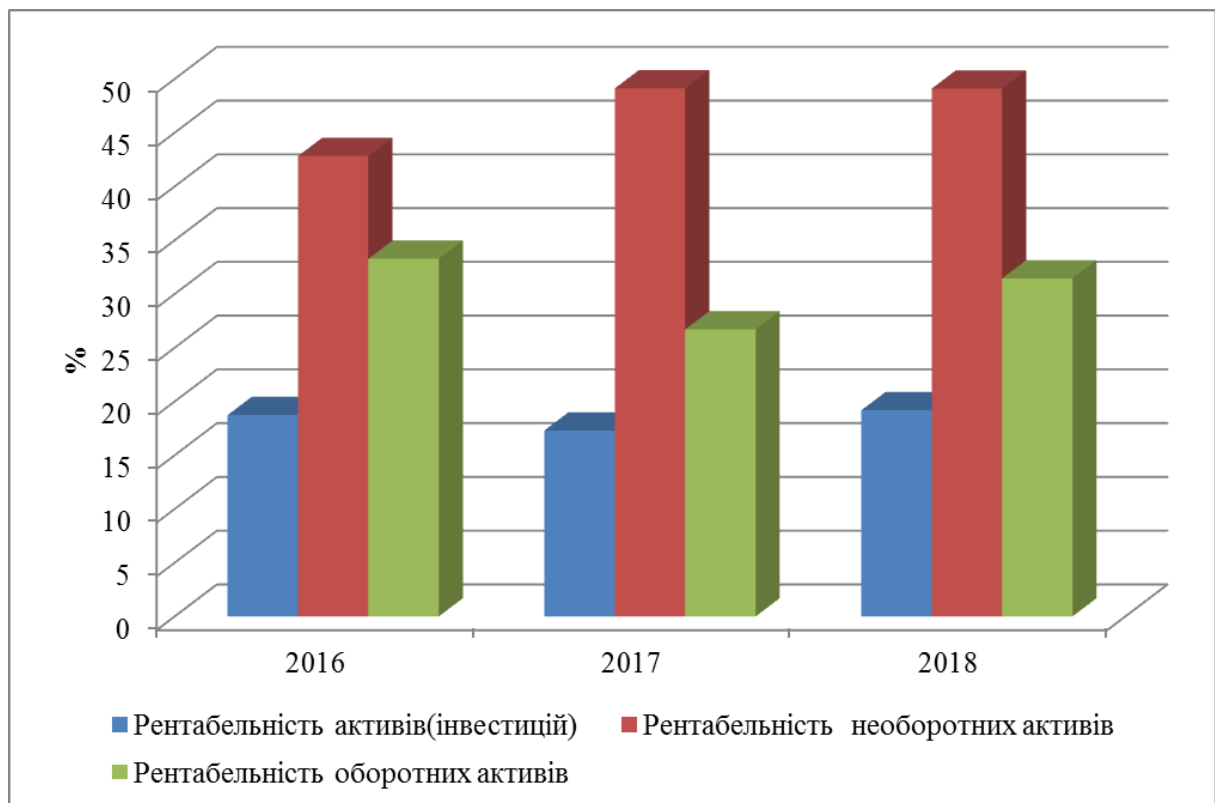

Рис.2.4 Динаміка показників рентабельності ТОВ «ЛЮСТДОРФ» за 2016- 2018 роки.

Окрім рівня прибутковості активів, або впливу напрямів використання фінансових ресурсів на фінансовий результат, необхідно оцінити вплив структури формування капіталу. Динаміка показників рентабельності (збитковості) щодо власного капіталу і зобов'язань ТОВ «ЛЮСТДОРФ» за 2016-2018 роки наведена в табл.2.12. та на рис.2.4.

Таблиця 2.12

Динаміка показників рентабельності (збитковості) щодо власного капіталу і зобов'язань ТОВ «Люстдорф» за 2016-2018 роки.

Показник	2016	2017	2018	Темп приросту, %	
				2017-2016	2018-2017
Чистий прибуток(збиток), тис.грн	845844	925697	1005025	79853	79328
Середньорічна вартість Власного капіталу, тис.грн	3393462,5	3319304	2982994	-74158,5	-336310
Середньорічна вартість позикового капіталу, тис.грн	1125065	2032354	2260836,5	907289	228482,5
Рентабельність власного капіталу	24,93	27,89	33,69	2,96	5,80
Термін окупності власного капіталу, днів	4,01	3,59	2,97	-0,43	-0,62
Рентабельність позикового капіталу	75,18	45,55	44,45	-29,63	-1,09
Термін окупності позикового капіталу, днів	1,33	2,20	2,25	0,87	0,05

Показники рентабельності змінюються наступним чином:

– рентабельність власного капіталу підприємства в 2016р. дорівнювала 24,93%, в 2017р. -27,89%, а в 2018р. -33,69%;

– рентабельність позикового капіталу підприємства в 2016р. дорівнювала 75,18 %, в 2017р. -45,55 %, а в 2018р. -44,45%.

2.6 Оцінка ймовірності банкрутства ТОВ "Люсдорф"

На сьогоднішній день розроблено досить багато різноманітних моделей прогнозування банкрутства на основі аналізу звітності підприємств. Розглянемо окремі з них стосовно підприємства ТОВ «Люсдорф», вибраного в даній роботі об'єктом дослідження.

Розглянемо наступні дискримінантні моделі діагностики банкрутства та фінансових ускладнень:

- п'ятифакторну модель Альтмана;
- модель Спрінгейта;
- показник платоспроможності Конана і Гольдера;
- модель Ліса;
- модель Чессера;
- модель Таффлера та Тішоу;
- модель Сайфуліна та Кадикова;
- модель Давидової – Белікова.

Модель Альтмана:

$$Z = 1,2 * X_1 + 1,4 * X_2 + 3,3 * X_3 + 0,6 * X_4 + 0,999 * X_5, \quad (2.1)$$

де
$$X_1 = \frac{\text{робочий капітал}}{\text{сума активів}}, \quad (2.2)$$

$$X_2 = \frac{\text{нерозподілений прибуток}}{\text{сума активів}}, \quad (2.3)$$

$$X_3 = \frac{\text{прибуток до виплати податків та відсотків}}{\text{сума активів}}, \quad (2.4)$$

$$X_4 = \frac{\text{ринкова вартість власного капіталу}}{\text{балансова оцінка заборгованості}}, \quad (2.5)$$

$$X_5 = \frac{\text{обсяг продажів}}{\text{сума активів}} \quad (2.6)$$

Імовірність банкрутства в п'ятифакторній моделі Е. Альтмана оцінюється залежно від значення Z-рахунку, обчисленого за реальними даними підприємства:

- до 1,8 – дуже висока;
- від 1,81 до 2,7 – висока;
- від 2,81 до 2,9 – можлива;
- понад 3,0 – дуже низька.

Проведемо розрахунки по даній моделі та результати оформимо у таблицю. Таблиця 2.13 наглядно ілюструватиме, вихідні дані, взяті для розрахунку, розрахунки окремих змінних, що входять до складу моделей та сам результат.

Таблиця 2.13

Методика розрахунку Z-показника Е. Альтмана для ТОВ
«Люстдорф»

Показники	2017	2018
1	2	3
робочий капітал	1158390	822195
сума активів	5731056	4756605
X ₁	0,202125	0,172853
нерозподілений прибуток	1764977	1849417
сума активів	5731056	4756605
X ₂	0,307967	0,38881
прибуток до виплати процентів та податків	925697	1005025
сума активів	5731056	4756605
X ₃	0,161523	0,21129
ринкова вартість власного капіталу	2995396	3079836

Продовження таблиці 2.13.

балансова оцінка заборгованість	154825	178927
X ₄	19,34698	17,21281
обсяг продажів	4580156	5100881
сума активів	5731056	4756605
X ₅	0,799182	1,072379
Z показник	13,6141	12,84908

З проведених розрахунків можна зробити висновок про те, що ймовірність банкрутства даного підприємства дуже низька.

Модель Спрінгейта:

$$Z = 1,03X_1 + 3,07X_2 + 0,66X_3 + 0,4X_4, \quad (2.7)$$

$$\text{де } X_1 = \frac{\text{робочий (обіговий) капітал}}{\text{загальна вартість активів}} \quad (2.8)$$

$$X_2 = \frac{\text{прибуток до сплати податків та процентів}}{\text{загальна вартість активів}}, \quad (2.9)$$

$$X_3 = \frac{\text{прибуток до сплати податків}}{\text{корткострокова заборгованість}}, \quad (2.10)$$

$$X_4 = \frac{\text{обсяг продажу}}{\text{загальна вартість активів}}, \quad (2.11)$$

Якщо $Z < 0,862$ – підприємство є потенційним банкрутом.

Проведемо розрахунки по даній моделі та результати оформимо у таблицю 2.14.

Таблиця 2.14 наглядно ілюструватиме, вихідні дані, взяті для розрахунку, розрахунки окремих змінних, що входять до складу моделей та сам результат.

Таблиця 2.14

Методика розрахунку Z-показника Спрінгейта для
ТОВ «Люстдорф»

Показники	2017	2018
обіговий капітал	1158390	822195
загальна вартість активів	5731056	4756605
X ₁	0,202125	0,172853
прибуток до сплати податків та відсотків	1083235	1228554
загальна вартість активів	5731056	4756605
X ₂	0,189011	0,258284
прибуток до сплати податків та відсотків	1083235	1228554
короткострокова заборгованість	2735660	1676769
X ₃	0,395968	0,732691
обсяг продажу	2925530	3026140
загальна вартість активів	5731056	4756605
X ₄	1,538477	1,305353
Z показник платоспроможності	1,665184	1,97669

З проведених розрахунків можна зробити висновок про те, що ймовірність банкрутства даного підприємства дуже низька.

Показник платоспроможності Конана і Гольдера:

$$Z = -0,16X_1 - 0,22X_2 + 0,87X_3 + 0,10X_4 + 0,24X_5, \quad (2.12)$$

де

$$X_1 = \frac{\text{дебіторська заборгованість} + \text{грошові кошти}}{\text{зобов'язання}}, \quad (2.13)$$

$$X_2 = \frac{\text{постійний капітал}}{\text{всього пасивів}}, \quad (2.14)$$

$$X_3 = \frac{\text{фінансові витрати}}{\text{виручка від реалізації}}, \quad (2.15)$$

$$X_4 = \frac{\text{витрати на персонал}}{\text{додана вартість}}, \quad (2.16)$$

$$X_5 = \frac{\text{валовий прибуток}}{\text{залучений капітал}}. \quad (2.17)$$

Якщо $Z=0,210$ вірогідність 100%,

$Z=0,480$ вірогідність 90%,

$Z=0,002$ вірогідність 80%,

$Z=-0,026$ вірогідність 70%,

$Z=-0,068$ вірогідність 50%,

$Z=-0,087$ вірогідність 40%,

$Z=-0,107$ вірогідність 30%,

$Z=-0,131$ вірогідність 20%,

$Z=-0,164$ вірогідність 10%.

Проведемо розрахунки по даній моделі та результати оформимо у таблицю. Таблиця 2.15 наглядно ілюструватиме, вихідні дані, взяті для розрахунку, розрахунки окремих змінних, що входять до складу моделей та сам результат.

З проведених розрахунків (табл.2.15) можна зробити висновок про те, що ймовірність банкрутства даного підприємства дуже низька.

Таблиця 2.15

Методика розрахунку Z-показника платоспроможності Конана і
Гольдера для ТОВ «Люстдорф»

Показники	2017	2018
дебіторська заборгованість	727484	611465
грошові кошти	2174306	3000889
зобов'язання	1274426	2735660
X ₁	2,276939	1,320469
постійний капітал	3697834	2995396
всього пасивів	4972260	5731056
X ₂	0,743693	0,52266
фінансові витрати	2427	1910
виручка від реалізації	3463868	4580156
X ₃	0,000701	0,000417
витрати на персонал	4026	499,3
додана вартість	438,6	382,5
X ₄	0,917921	1,305359
валовий прибуток	438,6	382,5
залучений капітал	71,5	110,2
X ₅	6,134266	3,470962
Z показник платоспроможності	2,849092	3,22982

- Модель Сайфуліна і Кадикова:

$$R = 2K_1 + 0,1K_2 + 0,08K_3 + 0,45K_4 + K_5, \quad (2.18)$$

$$\text{де } K_1 = \frac{\text{власний оборотний капітал}}{\text{оборотний капітал}}, \quad (2.19)$$

$$K_2 = \frac{\text{оборотні активи}}{\text{поточні пасиви}}, \quad (2.20)$$

$$K_3 = \frac{\text{обсяг реалізованої продукції}}{\text{оборотний капітал}}, \quad (2.21)$$

$$K_4 = \frac{\text{прибуток від реалізації}}{\text{обсяг виручки від реалізації}}, \quad (2.22)$$

$$K_5 = \frac{\text{прибуток від оподаткування}}{\text{власний капітал}}. \quad (2.23)$$

Фінансовий стан підприємства при $R < 1$ – характеризується як незадовільний, існує ймовірність банкрутства.

Проведемо розрахунки по даній моделі та результати оформимо у таблицю. Таблиця 2.16 наглядно ілюструватиме, вихідні дані, взяті для розрахунку, розрахунки окремих змінних, що входять до складу моделей та сам результат.

Таблиця 2.16

Методика розрахунку R –показника Сайфуліна і Кадикова для
ТОВ «Люстдорф»

Показники	2017	2018
власний оборотний капітал	2995396	3079836
оборотний капітал	5731056	4756605
K_1	0,52266	0,647486
оборотні активи	3894050	2498964
поточні пасиви	2735660	1676769
K_2	1,423441	1,490345
обсяг реалізованої продукції	4580156	5100881
оборотний капітал	5731056	4756605

Продовження таблиці 2.16

1	2	3
K ₃	0,799182	1,072379
прибуток від реалізації	602283	901281
обсяг виручки від реалізації	4580156	5100881
K ₄	0,131498	0,176691
прибуток до оподаткування	925697	1005025
власний капітал	2995396	3079836
K ₅	0,30904	0,326324
Показник R	1,619814	1,93563

З проведених розрахунків можна зробити висновок про те, що ймовірність банкрутства даного підприємства дуже низька.

- Модель Ліса (1972р.)

$$Z = 0,063K_1 + 0,092K_2 + 0,057K_3 + 0,001K_4, \quad (2.24)$$

де

$$K_1 = \frac{\text{обіговий капітал}}{\text{сума активів}}, \quad (2.25)$$

$$K_2 = \frac{\text{прибуток від реалізації}}{\text{сума активів}}, \quad (2.26)$$

$$K_3 = \frac{\text{нерозподілений прибуток}}{\text{сума активів}}, \quad (2.27)$$

$$K_4 = \frac{\text{ринкова вартість власного капіталу}}{\text{позиковий капітал}}. \quad (2.28)$$

Якщо $Z < 0,037$ – висока імовірність банкрутства.

Проведемо розрахунки по даній моделі та результати оформимо у таблицю. Таблиця 2.17 наглядно ілюструватиме, вихідні дані, взяті для розрахунку, розрахунки окремих змінних, що входять до складу моделей та сам результат.

Таблиця 2.17

Методика розрахунку Z –показника Лісу для ТОВ «Люстдорф»

Показники	2 017 р.	2 018 р.
обіговий капітал	3894050	2498964
сума активів	5731056	4756605
X_1	0,679465	0,525367
прибуток від реалізації	639687	944241
сума активів	5731056	4756605
X_2	0,111618	0,198512
нерозподілений прибуток	1764977	1849417
сума активів	5731056	4756605
X_3	0,307967	0,38881
ринкова вартість власного капіталу	2995396	3079836
позиковий капітал	2735660	5731056
X_4	1,094945	0,537394
Z показник	0,071724	0,07406

З проведених розрахунків можна зробити висновок про те, що ймовірність банкрутства даного підприємства є, але вона дуже низька.

Модель Таффлера і Тішоу (1977р.):

$$Z = 0,53K_1 + 0,13K_2 + 0,18K_3 + 0,16K_4, \quad (2.29)$$

де

$$K_1 = \frac{\text{прибуток від реалізації}}{\text{короткострокові зобов'язання}}, \quad (2.30)$$

$$K_2 = \frac{\text{обіговий капітал}}{\text{сума зобов'язань}}, \quad (2.31)$$

$$K_3 = \frac{\text{короткострокові зобов'язання}}{\text{сума активів}}, \quad (2.32)$$

$$K_4 = \frac{\text{обсяг продажу}}{\text{сума активів}}. \quad (2.33)$$

Якщо $Z > 0,3$ – дослідники визначають імовірність банкрутства низькою.

Проведемо розрахунки по даній моделі та результати оформимо у таблицю. Таблиця 2,18 наглядно ілюструватиме, вихідні дані, взяті для розрахунку, розрахунки окремих змінних, що входять до складу моделей та сам результат.

З проведених результатів можна зробити висновок про те, що ймовірність банкрутства даного підприємства є низькою.

- Модель Давидової – Белікова:

$$Z = 8,38K_1 + 1,0K_2 + 0,054K_3 + 0,63K_4, \quad (2.34)$$

де

$$K_1 = \frac{\text{обіговий капітал}}{\text{сума активів}}, \quad (2.35)$$

$$K_2 = \frac{\text{чистий прибуток}}{\text{власний капітал}}, \quad (2.36)$$

$$K_3 = \frac{\text{обсяг реалізації}}{\text{сума активів}}, \quad (2.37)$$

$$K_4 = \frac{\text{чистий прибуток}}{\text{собіварість}}. \quad (3.38)$$

Таблиця 2.18

Методика розрахунку Z –показника Таффлера і Тісшоу для
ТОВ «Люстдорф»

Показники	2 017 р.	2 018 р.
прибуток від реалізації	639687	944241
короткострокові зобов'язання	2735660	1676769
K ₁	0,233833	0,563131
обіговий капітал	3894050	2498964
сума зобов'язань	2735660	1676769
K ₂	1,423441	1,490345
короткострокові зобов'язання	2735660	1676769
сума активів	5731056	4756605
K ₃	0,47734	0,352514
обсяг продажу	4580156	5100881
сума активів	5731056	4756605
K ₄	0,799182	1,072379
Z показник	0,522769	0,72724

Якщо $Z < 0$ – імовірність банкрутства максимальна (0,9-1);

$0 < Z < 0,18$ – імовірність банкрутства висока (0,6-0,8);

$0,18 < Z < 0,32$ – імовірність середня (0,35-0,5);

$0,32 < Z < 0,42$ – імовірність середня (0,15-0,20),

$Z > 0,42$ – імовірність банкрутства незначна (до 0,1).

Проведемо розрахунки по даній моделі та результати оформимо у таблицю. Таблиця 2.19 наглядно ілюструватиме, вихідні дані, взяті для розрахунку, розрахунки окремих змінних, що входять до складу моделей та сам результат. З проведених розрахунків (табл.2.19) можна зробити висновок про те, що ймовірність банкрутства даного підприємства відсутня.

Таблиця 2.19

Методика розрахунку Z - показника Давидової – Белікова для
ТОВ «Люстдорф»

Показники	2 017 р.	2 018 р.
обіговий капітал	3894050	2498964
сума активів	5731056	4756605
K ₁	0,679465	0,525367
чистий прибуток	925697	1005025
власний капітал	2995396	3079836
K ₂	0,30904	0,326324
обсяг реалізації	6712494	8170525
сума активів	5731056	4756605
K ₃	1,171249	1,717722
чистий прибуток	925697	1005025
собівартість	2925530	3026140
K ₄	0,31642	0,332115
Z показник	6,265546	5,03089

Широко відомі в світі моделі не придатні для вітчизняних умов господарювання, оскільки вони розроблені з використанням вибіркового сукупностей підприємств інших країн, а тому враховані параметри суттєво відрізняються від наших. Саме тому, вже сьогодні оприлюднені перші спроби побудови українських інтегральних статистичних моделей.

Слід виділити найбільш відомих українських дослідників, моделі яких вже оприлюднені і починають використовуватися українськими підприємствами на практиці, серед яких Є.М. Андрушак, В.В. Вітлінський, Л.О. Лігоненко, Т.О. Рєзнікова, О. Терещенко та ін.

Професором Київського національного економічного університету В.В. Вітлінським на прикладі вибірки позичальників Промінвестбанку для короткострокових кредитів (до 1 року) побудовано галузеві статистичні моделі, в яких використані коефіцієнти покриття (K_n) і фінансової залежності ($K_{фз}$). Загальний вигляд розроблених моделей та визначені критичні значення наведено в таблиці 2.20.

Таблиця 2.20

Методика розрахунку Z- показника В.В. Вітлінського для
ТОВ «Люстдорф»

Тип моделі	Загальний вигляд моделі	Критичне значення
Харчова промисловість	$Z = 4,22 - 3,96 * K_n - 0,02 * K_{фз}$	1,1

Проведемо розрахунки по даній моделі для торгівлі та результати оформимо у таблицю. Таблиця 3.10 наглядно ілюструватиме, вихідні дані, взяті для розрахунку, розрахунки окремих змінних, що входять до складу моделей та сам результат.

Тобто, за результатами розрахунків по моделі В.В. Вітлінського банкрутство підприємства навряд чи можливе, оскільки розрахований Z-показник значно менший за критичне значення.

Таблиця 2.21

Методика розрахунку показника Z-показника запропонований
В.В. Вітлінським для ТОВ «Люстдорф»

Показники	2 017 р.	2018
поточні активи	3894050	2498964
поточні зобов'язання	2735660	1676769
Коефіцієнт покриття	1,423441	1,490345
сукупний капітал	5732056	4756605
власний капітал	2995396	3079836
Коефіцієнт фінансової залежності	1,913622	1,544435
Z-показник	-8,4519	-8,722

Тобто, за результатами розрахунків по моделі В.В. Вітлінського банкрутство підприємства навряд чи можливе, оскільки розрахований Z-показник значно менший за критичне значення.

Під час проведення розрахунків були виявлені розходження у підходах і сутності відображення господарських операцій у фінансовій звітності, яка є інформаційною базою, тому результати проведеного дослідження в деякій мірі не можна вважати об'єктивними.

Висновки до розділу 2

На підставі проведеного дослідження фінансового стану ТОВ «Люстдорф» можливо зробити наступні висновки:

1. ТОВ «Люстдорф» — сучасна динамічна компанія, один з найбільших виробників молочної продукції в Україні. Понад 20 років «Люстдорф» впевнено утримує високий рівень якості своєї продукції, провідні ринкові позиції та прихильність споживачів.

2. «Люстдорф» виготовляє понад 100 найменувань молочної продукції під вісьма відомими та популярними торговими марками: «Селянське», «На здоров'я», «Бурьонка», «Смачно шеф», «Весела бурьонка», «Despicable Me», «Мяу мілк», «Ідеаль Немолоко». Вся продукція «Люстдорф» відповідає сучасним стандартам якості та вимогам ринку й здатна не тільки забезпечити потреби найвибагливіших споживачів, а й перевершити їхні очікування.

3. Чиста виручка від реалізації продукції за три роки дослідження збільшилась на 1431851,00 тис.грн., темп росту склав 131,26%. В 2017р. зросла на 520725,00 тис. грн., або на 11,37%. В 2018 на 911126,00 тис. грн., або на 17,86 %.

Собівартість реалізованої продукції за три роки дослідження збільшилась на 554095,00 тис. грн., темп росту склав 118,94 %. Відмічаємо, що у 2018 році темпи росту собівартості по зрівнянню з 2016 роком були майже на одному рівні темпів з темпом росту чистого доходу від реалізації, дана ситуація є нормальною.

Чистий прибуток, за три роки дослідження мав незначні коливання , на кінець 2017 року прибуток становить 925697,00 тис. грн., по відношенню до 2018 року абсолютні відхилення складають -79328,00 тис.грн.

4. Станом на 2018 рік активи підприємства складаються з необоротних активів на 47,46 %. Решта 52,54 % припадає на оборотні активи.

Головними необоротними активами протягом року були основні засоби (40,38 % від загальної суми активів), інші нематеріальні активи (0,58 % від загальної суми активів).

На кінець 2018 року власного капіталу збільшився на -84440 тис.грн., при цьому зменшились пасиви на 974451 тис.грн. Загалом власний актив складає 51,31 % на 01.01.2018. та 63,6% на 31.12.2018.

5. Аналіз показників ліквідності показав, що протягом 2016-2018рр, підприємство мало задовільні показники ліквідності.

6. Аналіз показників фінансової стійкості показав, що підприємство має достатньо власних коштів для забезпечення діяльності.

7. Показники рентабельності змінюються наступним чином:

– рентабельність активів підприємства в 2016р. дорівнювала 18,72%, в 2017р. -17,3%, а в 2018р. -19,17%;

– рентабельність необоротних активів підприємства в 2016р. дорівнювала 42,81%, в 2017р. -49,12%, а в 2018р. -49,07%;

– рентабельність оборотних активів підприємства в 2016р. дорівнювала 33,27%, в 2017р. -26,7%, а в 2018р. -31,44%.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ДІАГНОСТИКИ В ТОВ "ЛЮСТДОРФ"

3.1 SWOT аналіз ТОВ "Люсдорф"

Стратегічне управління називають ринковим стратегічним управлінням (strategic market management). Включення в термін “стратегічне управління” слова “ринок” означає, що розробка стратегії повинна більшою мірою відштовхуватися від ринку і зовнішнього середовища, а не від внутрішньої орієнтації підприємства. Тобто, підприємство повинно мати зовнішню орієнтацію (на споживачів, конкурентів та інші фактори зовнішнього середовища), реалізуючи маркетинговий, або ринковий підхід до управління.

Одним з найпопулярніших інструментів стратегічного управління, який дозволяє побудувати стратегічний баланс, і проаналізувати можливі стратегії поведінки підприємства у ринковому середовищі, є так званий SWOT-аналіз. Назва цього методу утворилася як аббревіатура чотирьох англійських слів: Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats – SWOT. У перекладі це означає “сильні і слабкі сторони, можливості та загрози”. Стратегічний баланс, тобто, поєднання негативних та позитивних факторів, що впливають на діяльність компанії як із зовні, так і з середини, допомагає правильно оцінити можливості, які відкриваються перед компанією у майбутньому.

SWOT-аналіз має як переваги, так і недоліки, які потрібно знати і враховувати (таблиця 3.1).

Позитивні риси SWOT-аналізу у більшості випадків все ж таки переважають негативні, що обумовлює його популярність у сфері стратегічного управління.

Широке застосування та розвиток SWOT-аналізу пояснюється такими причинами: стратегічне управління пов'язане з великими обсягами інформації, які потрібно збирати, обробляти, аналізувати, використовувати, а відтак виникає потреба пошуку, розробки та застосування методів організації такої роботи. Для будь-якого керівника або управлінського працівника, зорієнтованого на поточну роботу, це корисна справа, яка вимагає від будь-кого, хто застосовує SWOT-аналіз, замислитися на перспективу.

Таблиця 3.1

Переваги та недоліки SWOT-аналізу

Переваги	Недоліки
– систематизація знань про внутрішні та зовнішні фактори, що впливають на процес стратегічного планування	– суб'єктивність вибору та ранжування факторів зовнішнього та внутрішнього середовища
– визначення конкурентних переваг та формування стратегічних пріоритетів	– слабка підтримка прийняття конкретних управлінських рішень
– періодична діагностика ринку та ресурсів фірми	– погана адаптація до середовища, що постійно змінюється

SWOT-аналіз витримав перевірку часом, і досі доводячи свою необхідність як важливий елемент розсудливого підходу для розробки та реалізації стратегії. Цей різновид аналізу ґрунтується на застосуванні експертних оцінок і комплексному врахуванні впливу факторів зовнішнього та внутрішнього середовища на подальший розвиток суб'єктів підприємницької діяльності.

Для того, щоб провести SWOT-аналіз, необхідно правильно визначити внутрішні (сильні і слабкі сторони фірми) та зовнішні фактори (можливості та загрози), оцінити їх важливість та порівняти.

На практиці під час проведення SWOT-аналізу у тій частині, яка стосується ідентифікації та аналізу зовнішніх можливостей і загроз (рис. 3.1) застосовуються прийоми ранжування та імовірнісної оцінки факторів.

При цьому можуть бути використані дві методики:

- вибираються тільки “парні” фактори можливостей і загроз;
- фактори можливостей і загроз можуть бути незалежними.

Для проведення SWOT-аналізу підприємства, діяльність якого досліджується, була використана методика з вибором незалежних факторів зовнішніх можливостей і загроз.

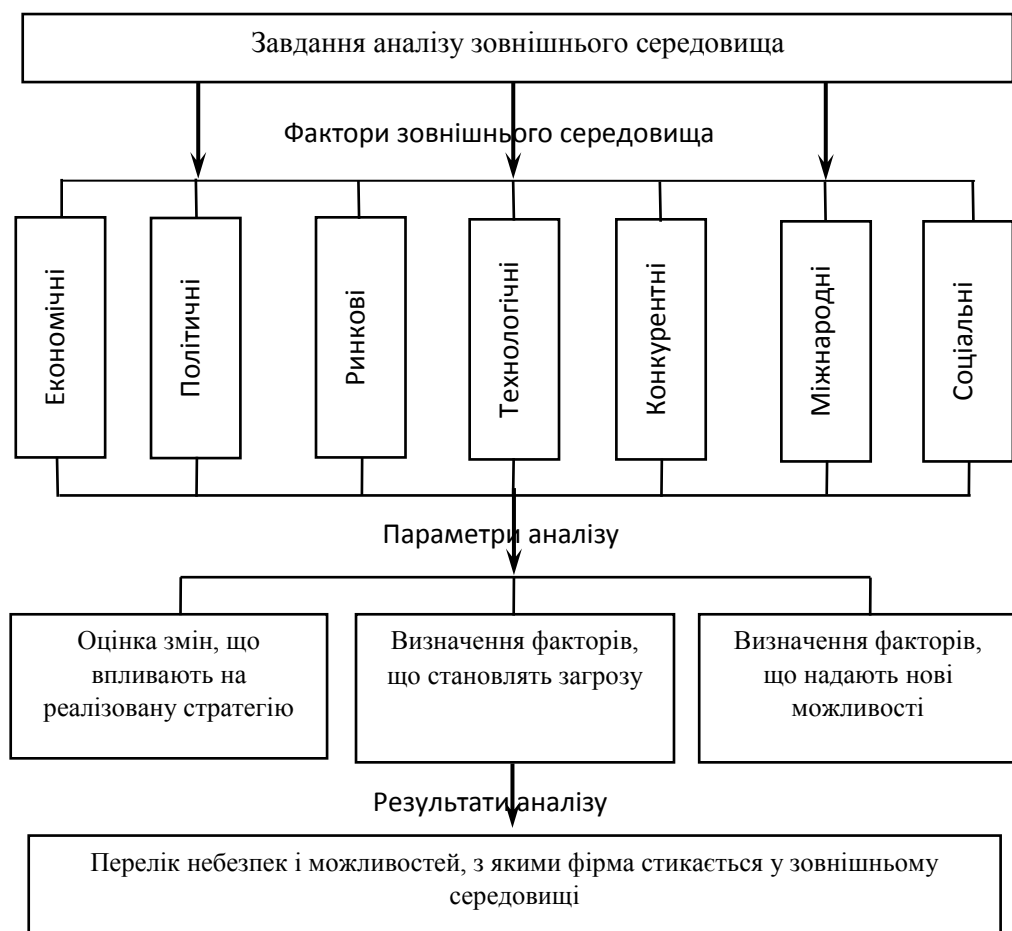

Рис. 3.1. Схема аналізу зовнішнього середовища

З урахуванням методичних вимог даної методики, потрібно розробити анкету для опитування експертної групи, до складу якої мають

бути включені фахівці, компетентні у питаннях, які винесені на обговорення.

Оцінка факторів зовнішнього середовища визначається узагальненням результатів проведеного опитування.

Для оцінки ймовірності використання можливостей та усунення загроз проводиться комплексний аналіз сприятливих можливостей та загроз за допомогою поєднання ймовірності реалізації фактора з важливістю впливу цього фактора на підприємство. Оцінка цих двох параметрів проводилася за 10-бальною шкалою (табл.3.2).

Таблиця 3.2

Сприятливі можливості та загрози для ТОВ"Люсдорф"

Фактор	Ймовірність здійснення			Важливість впливу		
	висока 7—10	Середня 4—7	Низька 1—4	висока 7—10	середня 4—7	Низька 1—4
1	2	3	4	5	6	7
Сприятливі можливості						
1. Створення ефективної системи формування попиту та стимулювання збуту		+			+	
2. Наявність ресурсної бази	+			+		
3. Вихід на новий сегмент ринку	+				+	
4. Збільшення попиту на продукцію	+				+	
5. Економічне зростання країни			+	+		
6. Інтенсивний розвиток НТП і можливість реалізації його проектів	+				+	
7. Збільшення обсягів діяльності			+	+		
8. Оновлення технічної бази			+	+		
9. Залучення інвестицій			+	+		
10. Збільшення кількості спеціалістів у сфері стратегічного управління			+	+		
11. Надання пільг постійним клієнтам		+			+	

Продовження таблиці 3.2

1	2	3	4	5	6	7
12. Підвищення купівельної спроможності споживачів	+			+		
13. Підвищення рівня інфляції		+		+		
14. Часті зміни у законодавчих актах		+				+
15. Поява конкурентів			+	+		
16. Зростання соціально – політичної нестабільності		+		+		
17. Коливання відсоткових ставок за користування кредитами			+			+
18. Посилення впливу фіскальних важелів		+				+
19. Погіршення природно – кліматичних умов			+			+
20. Погіршення платоспроможності клієнтів	+			+		

Кожен із факторів отримав дві координати, які було відкладено по осях матриці сприятливих можливостей і загроз (рис. 3.2).

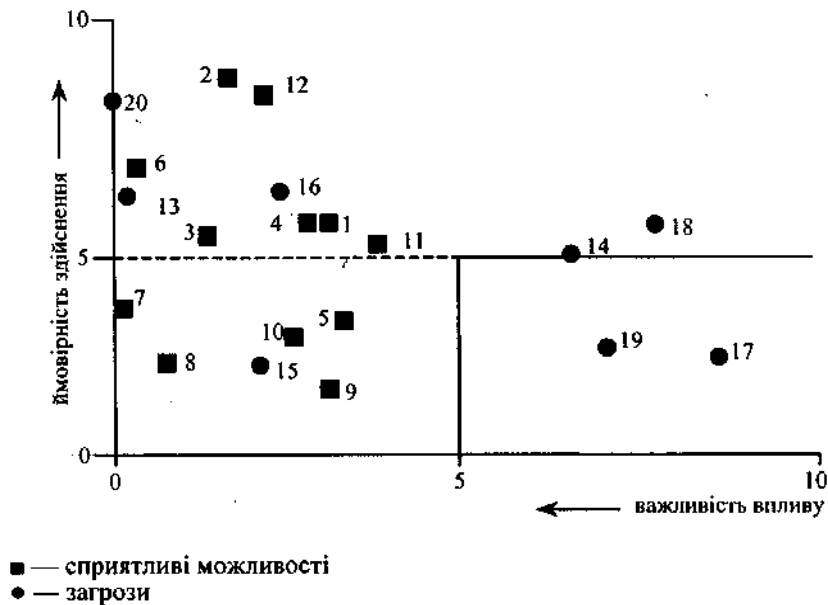

Рис. 3.2. Матриця сприятливих можливостей і загроз

Розташувачи вище перераховані фактори залежно від їх координат на матриці, була одержана деяка сукупність точок на площині.

Вибравши ті події, що потрапили у верхній лівий квадрат матриці, отримали перелік тих факторів, які повинні бути розглянуті як можливі цілі стратегії підприємства (сприятливі можливості) та найбільші зовнішні ризики (загрози).

Отже, сприятливими можливостями розвитку підприємства є:

- створення ефективної системи формування попиту та стимулювання збуту;
- наявність ресурсної бази;
- вихід на новий сегмент ринку;
- збільшення попиту на продукцію;
- інтенсивний розвиток НТП і можливість реалізації його проектів;
- надання пільг постійним клієнтам;
- підвищення купівельної спроможності споживачів.

До загроз, на які, в першу чергу, потрібно звернути увагу при формуванні стратегії підприємства, слід віднести:

- підвищення рівня інфляції;
- зростання соціально – політичної нестабільності;
- погіршення платоспроможності клієнтів.

Наступним етапом SWOT-аналізу є оцінка факторів внутрішнього середовища. Найчастіше проводиться аналіз п'яти функціональних сфер діяльності підприємства (рис. 3.3).

Метою внутрішнього аналізу є глибоке вивчення діяльності підприємства і надання керівництву інформації, яка необхідна для вибору стратегії. Для виявлення сильних і слабких сторін підприємства доцільно використати результати комплексної оцінки фінансового стану об'єкта дослідження (табл.3.3).

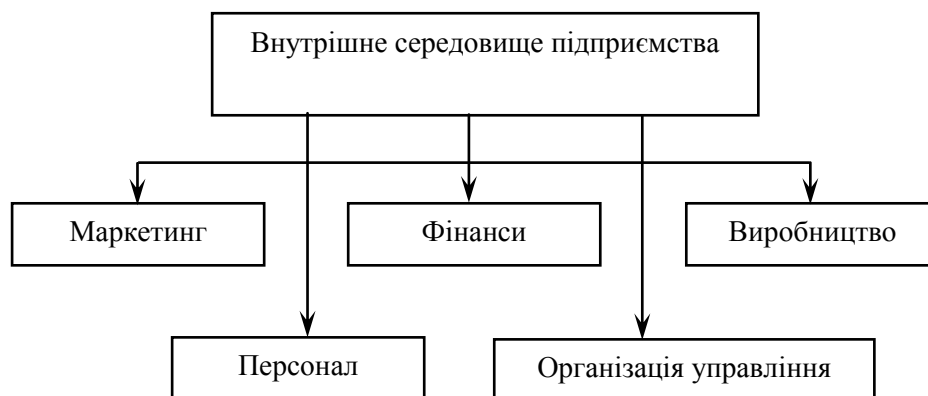

Рис.3.3 Напрямки аналізу внутрішнього середовища

Таблиця 3.3

Сильні і слабкі сторони ТОВ "Люсдорф"

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ul style="list-style-type: none"> – наявність матеріально-технічної бази та інфраструктури підприємства; – наявність достатньої ресурсної бази; – висока кваліфікація персоналу; – значна частка на ринку 	<ul style="list-style-type: none"> – відсутність стратегічних цілей і програм; – неповне використання наявних потужностей; – застарілість основного технологічного обладнання; – відсутність досліджень в області передових технологій видобування; – відсутність маркетингових досліджень; – нерозвиненість збутової мережі; – нестабільний фінансовий стан; – нестача власного оборотного капіталу; – висока собівартість продукції; – неефективний менеджмент

Проведений аналіз факторів внутрішнього і зовнішнього середовища та ранжування їх за рівнем впливу на діяльність підприємства, дозволив сформулювати конкретний перелік слабких і сильних сторін підприємства, а також загроз і можливостей.

Заключним етапом процесу SWOT-аналізу є встановлення зв'язків між найбільш впливовими слабкими і сильними сторонами, загрозами і можливостями зовнішнього середовища.

Для встановлення взаємозв'язків будується матриця SWOT-аналізу, в якій розглядаються можливі напрями реалізації стратегій з метою розвитку сильних сторін, реалізації шансів, пом'якшення загроз та подолання слабкостей підприємства (рис. 3.4).

У полі “Сила – Можливості” (СІМ) передбачається розширення сегменту товарного ринку, нарощування обсягів діяльності шляхом реалізації механізму надання пільг.

Поле “Слабкість – Можливості” (СЛМ) орієнтує керівництво підприємства на покращання системи товаропостачання і налагоджування на цій основі внутрішніх механізмів генерування грошових коштів. Наприклад, створення графіку відпуску продукції буде сприяти економному витрачання матеріальних ресурсів у вигляді скорочення витрат на оплату електроенергії, оскільки виробництво є енергомістким.

		Можливість	Загрози
Сильні сторони		Поле СІМ	Поле СІЗ
Слабкі сторони		Поле СЛМ	Поле СЛЗ

Рис.3.4.Матриця SWOT-аналізу ТОВ "Люсдорф"

Поле “Сила – Загрози” (СІЗ) націлює управлінські дії керівництва на подолання загроз, що можуть виникнути з боку зовнішнього середовища, шляхом використання внутрішніх переваг.

Поле “Слабкість – Загрози” (СЛЗ) задає необхідність розробки таких управлінських дій, які б дозволили господарюючому суб'єкту

зміцнити свій потенціал і попередити загрози, що виникають з боку зовнішнього середовища. До таких заходів відносять впровадження гнучкої системи ціноутворення на основі удосконалення маркетингової та фінансової діяльності товариства.

Головною метою складання матриці SWOT-аналізу є визначення найбільш придатної стратегії для розвитку підприємства. Для того, щоб визначити, який саме вид стратегії необхідно вибрати, потрібно порівняти внутрішні переваги та слабкості, а також зовнішні можливості і загрози.

Узагальнення проведеного аналізу подано в SWOT-матриці фінансової стабілізації діяльності підприємства (рис. 3.5), яке свідчить, що основними напрямками фінансової стабілізації ТОВ "Люсдорф" виступають:

- удосконалення форм і методів управління з врахуванням вимог ринку;

- стабілізація фінансово – економічного становища й оптимізація господарської діяльності підприємства за допомогою організації сучасних високоефективних технологічних процесів на основі принципів енерго- та ресурсозбереження;

- проведення комплексу заходів щодо впровадження сучасних технологій, реконструкція та переоснащення основних виробничих, допоміжних і обслуговуючих цехів.

Отже, забезпечення фінансової стабілізації пов'язане з розробкою та реалізацією стратегій переорієнтації, захисту та реструктуризації, які повинні мінімізувати слабкі сторони організації, використовуючи можливості зовнішнього середовища.

		Стан зовнішнього середовища	
		<p>Можливості:</p> <ul style="list-style-type: none"> – створення ефективно системи формування попиту та стимулювання збуту; – наявність ресурсної бази; – вихід на новий сегмент ринку; – збільшення попиту на продукцію; – інтенсивний розвиток НТП і можливість реалізації його проектів; – надання пільг постійним клієнтам; – підвищення купівельної спроможності споживачів 	<p>Загрози:</p> <ul style="list-style-type: none"> – підвищення рівня інфляції; – зростання соціально - політичної нестабільності; – погіршення платоспроможності клієнтів.
Стан внутрішнього середовища	<p>Сильні сторони:</p> <ul style="list-style-type: none"> – наявність матеріально-технічної бази та інфраструктури підприємства; – наявність достатньої ресурсної бази; – висока кваліфікація персоналу; – лідер ринку 	<p>Вихід на новий сегмент внутрішнього ринку, збільшення обсягів шляхом реалізації механізму надання пільг, проведення комплексу заходів щодо впровадження сучасних технологій</p>	<p>Використання лідируючих позицій для подолання загроз зовнішнього середовища</p>
	<p>Слабкі сторони:</p> <ul style="list-style-type: none"> – відсутність стратегічних цілей і програм; – неповне використання наявних потужностей; – застарілість основного технологічного обладнання; – відсутність досліджень в області передових технологій видобування; – відсутність маркетингових досліджень; – нерозвиненість збутової мережі; – нестабільний фінансовий стан; – нестача власних обігових коштів; – висока собівартість продукції; – неефективний менеджмент 	<p>Під впливом збільшення обсягів реалізації покращання фінансового стану шляхом налагодження внутрішніх механізмів генерування грошових коштів</p>	<p>Неповна завантаженість виробничих потужностей при зростанні темпів інфляції може призвести до банкрутства. На основі удосконалення маркетингової і фінансової діяльності впроваджувати гнучку систему ціноутворення</p>

Рис.3.5. SWOT-матриця фінансової стабілізації діяльності

ТОВ "Люсдорф"

3.2 Формування інтегральної оцінки фінансового стану ТОВ "Люстдорф"

Аналіз літературних видань та практики вітчизняних підприємств щодо фінансового аналізу дає змогу стверджувати, що на сучасному етапі відсутній достатньо ефективний метод оцінки фінансового стану підприємства.

В той же час результати розробок нових методик зарубіжними дослідниками не можуть бути використані вітчизняними підприємствами, що обумовлюється неспроможністю розроблених моделей дати адекватну оцінку стану тих підприємств, які функціонують в умовах, що відрізняються від умов, для яких були визначені параметри моделей. Тому цілком закономірною є спрямованість сучасних вітчизняних досліджень в області фінансового аналізу на пошук нових підходів щодо оцінки фінансового стану підприємства, які б враховували особливості функціонування підприємств України.

В цьому напрямку перевага віддається розробці методики оцінки фінансового стану підприємства з використанням інтегрального показника. Але на цей час відсутній повністю закінчений та позбавлений недоліків алгоритм здійснення такої.

Проведене теоретичне дослідження дозволяє підрозділити існуючі методики фінансового аналізу на такі групи:

- трансформаційні, що направлені на перетворення звітності в більш зручний для сприйняття вид. Блок трансформаційних методик носить описувальний характер;

- якісні методики, які підрозділяються на методики вертикального, горизонтального аналізу, аналізу ліквідності балансу та формалізовані анкетні схеми;

- коефіцієнтний аналіз, який базується на розрахунку відносних показників на основі даних статистичної фінансової звітності;

– інтегральні методики оцінки фінансового стану підприємства передбачають синтезування фінансових індикаторів в комплексні конструкції.

Перші три групи методик можна віднести до традиційних, які широко розповсюджені в практиці фінансового аналізу на підприємствах. Але на нашу думку найбільш перспективними в практичному плані виступають інтегральні підходи як найбільш результативні. Основним недоліком традиційних методик фінансового аналізу діяльності підприємства є відсутність загальної оцінки фінансового стану підприємства. Ця проблема вирішується за допомогою застосування інтегрального показника оцінки фінансового стану підприємства.

Ми визначили за необхідне вивчити базу запропонованих в літературі заходів і на основі їх узагальнення сформуванати логічно послідовну схему здійснення оцінки фінансового стану підприємства.

Результатом дослідження стала побудова алгоритму визначення інтегрального показника оцінки фінансового стану підприємства, який передбачає наступні етапи:

– формування вихідної системи показників за напрямками оцінки: платоспроможність підприємства, якість активів, фінансова стійкість, майновий стан;

– визначення набору коефіцієнтів за кожним з обраних напрямків за допомогою кореляційного аналізу взаємозв'язків між окремими коефіцієнтами;

– визначення для кожного коефіцієнта критичного значення;

– визначення вагомості окремих коефіцієнтів методом експертних оцінок;

– формування узагальнюючих показників за кожним із напрямків з урахуванням відібраних на другому етапі окремих коефіцієнтів і їхньої вагомості;

- формування інтегрального показника фінансового стану підприємства з урахуванням всіх аналітичних напрямків, за якими на попередньому етапі були визначені узагальнюючі показники;

- розрахунок нормативного інтегрального показника;

- порівняння нормативного та фактичного інтегральних показників фінансового стану підприємства.

- формулювання висновків за результатами попереднього аналізу та розробка заходів щодо поліпшення фінансового стану підприємства.

Даний підхід дає можливість комплексно оцінювати фінансовий стан підприємства за допомогою одного інтегрального показника, а також прогнозувати фінансовий стан підприємства на попередні періоди. Розглянемо більш детально кожний з етапів оцінки фінансового стану.

Етап 1. Формування системи показників за напрямками може бути здійснено на базі теоретичних досліджень та класифікації фінансових показників, що широко освітлені в науково-теоретичних роботах вітчизняних та зарубіжних дослідників в області фінансового аналізу. При цьому слід зауважити, що кожен з авторів пропонує власний погляд на класифікацію фінансових показників, їх розрахунок та склад кожної з груп показників. Тому на даному етапі головною метою є добір щонайбільшої бази фінансових показників діяльності підприємства, які призначені для аналізу фінансового стану. Доцільність використання кожного з них буде оцінена на наступних етапах інтегрального підходу щодо фінансової діагностики підприємства.

Етап 2. Розробці інтегрального показника повинний передувати ретельний аналіз і вибір показників, що характеризують всі аспекти фінансового стану підприємства. Для цього використовують статистичний чи експертний метод оцінки і добору. Експертним методом користується практично кожний автор, який спеціалізується в області фінансового аналізу, коли віддає перевагу тим або іншим фінансовим показникам. Статистичний підхід базується на застосуванні інструментів

статистичного дослідження. Для дотримання об'єктивності аналізу доцільніше використати статистичний підхід, який базується на застосуванні математичного апарату.

Розглянемо його більш детально та побудуємо його алгоритм, який повинен, на наш погляд, будуватись з наступних етапів:

А. Визначення кореляційного взаємозв'язку між фінансовими коефіцієнтами. Для визначення кореляційного взаємозв'язку ми пропонуємо використовувати наступну формулу:

$$r_{xy} = \frac{\sum X * Y - \frac{\sum X * \sum Y}{n}}{\sqrt{\left[\sum X^2 - \frac{(\sum X)^2}{n} \right] * \left[\sum Y^2 - \frac{(\sum Y)^2}{n} \right]}}, \quad (3.1)$$

де X, Y – ряди ознак;

n – число пар даних.

Вхідними даними для дослідження виступають коефіцієнти, згруповані за напрямками дослідження. Усі показники необхідно привести до однакових одиниць виміру, що забезпечить можливість їхнього математичного об'єднання. В випадку, коли діагностика фінансового стану підприємства здійснюється зовнішніми дослідниками, які не мають повного доступу до інформаційної бази підприємства, усі показники обчислюються на базі фінансової звітності підприємства.

В. Групування фінансових коефіцієнтів за ступенем кореляційного взаємозв'язку доцільно здійснювати з використанням шкали Чеддока. Високі показники коефіцієнтів кореляції (більш 0,7) свідчать про високий взаємозв'язок між фінансовими коефіцієнтами, тобто, у визначеній мірі, про дублювання інформації, що характеризує фінансовий стан підприємства. Коефіцієнти кореляції зі значеннями від 0,5 до 0,7, а

особливо менш 0,3 характеризують невеликий взаємозв'язок. Отже, набір з подібних коефіцієнтів може характеризувати фінансовий стан підприємства більш докладно з різних сторін.

C. Відбір фінансових коефіцієнтів, що мають слабку кореляційну залежність. Таким чином за допомогою статистичного метода визначається набір коефіцієнтів за кожним з напрямків оцінки фінансового стану підприємства.

D. Визначення критичних значень для кожного з коефіцієнтів.

Етап 3. Застосування інтегрального показника оцінки фінансового стану підприємства передбачає попереднє визначення нормативних значень за кожним з показників та їх вагомості, тобто параметрів розрахунку інтегрального показника. Дослідження та узагальнення вітчизняного досвіду та практики господарювання на підприємствах свідчать про відсутність уніфікованої системи показників для визначення фінансового стану підприємства. Це ускладнює і фактично робить неможливим здійснення адекватної оцінки фінансового стану підприємства. Рекомендовані в вітчизняній та зарубіжній літературі нормативні значення не враховують специфіки діяльності окремого підприємства та динаміки фінансових результатів діяльності підприємства. Для визначення нормативних показників фінансового стану підприємства треба провести статистичне дослідження сукупності фінансової звітності підприємств, що повинні бути згруповані за сферою діяльності.

Етап 4. Встановлення рівня вагомості є наступним етапом, який характеризує важливість окремого коефіцієнта для об'єктивної оцінки фінансового стану підприємства. Вагомість коефіцієнтів може суттєво відрізнятися залежно від виду діяльності підприємства та інших його особливостей. Для одного й того самого підприємства у різні періоди вагомість окремих коефіцієнтів може змінюватися. Зазвичай рівень вагомості окремих коефіцієнтів визначається шляхом експертних оцінок фахівців.

Етап 5. Формування узагальнюючого показника за кожним з напрямів. Для рішення цього завдання доцільно звернутися до розрахунку середньої геометричної або середньої арифметичної зваженої. Узагальнюючі показники розраховуються за кожним із напрямків з урахуванням відібраних на другому етапі окремих коефіцієнтів і їхньої вагомості. Для формування інтегрального показника за кожним з окремих коефіцієнтів визначається ступінь досягнення критичного рівня як відношення фактичного значення до критичного.

Всі узагальнюючі показники розраховуються за єдиною методикою.

При цьому можливе використання двох методів їхнього розрахунку:

– як середня геометрична величина ступеня досягнення коефіцієнтами їхнього критичного значення:

$$ОП = \sqrt[n]{\prod_{i=1}^n (K\Phi_i / KH_i)^{\alpha_i}} \quad (3.2)$$

– як середня арифметична зважена величина:

$$ОП = \frac{\sum_{i=1}^n \alpha_i \frac{K\Phi_i}{KH_i}}{\sum_{i=1}^n \alpha_i} \quad (3.3)$$

Для підвищення об'єктивності аналізу вважаємо за потрібне додати деякі уточнення в розрахунок ступеня досягнення критичного рівня фактичним показником оцінки фінансового стану підприємства.

Його рівень слід розраховувати як відношення фактичного значення до критичного у разі, коли позитивною є тенденція до збільшення коефіцієнту і як відношення критичного значення до фактичного у разі, коли позитивною є тенденція до зменшення коефіцієнту.

Етап 6. Формування інтегрального показника фінансового стану підприємства з урахуванням всіх узагальнюючих показників.

Інтегральний показник залежить від рівня платоспроможності, рівня фінансової незалежності і рівня якості активів і визначається як їхня середня геометрична величина. Цей показник може приймати фактичне чи нормативне значення в залежності від того, які види узагальнюючих показників використовується при його розрахунку. Інтегральний показник фінансової стійкості розраховується за формулою :

$$I = \sqrt[\beta_1 + \beta_2 + \beta_3]{PP^{\beta_1} \times \Phi H^{\beta_2} \times PA^{\beta_3}} \quad (3.4)$$

$$I = \frac{\beta_1 \times PP + \beta_2 \times \Phi H + \beta_3 \times PA}{\beta_1 + \beta_2 + \beta_3} \quad (3.5)$$

де I – фінансовий стан;

PP – рівень платоспроможності підприємства;

ФН – рівень фінансової незалежності підприємства;

РА – рівень якості активів.

$\beta_1, \beta_2, \beta_3$ – коефіцієнти вагомості відповідних узагальнюючих показників.

Даний підхід дає можливість комплексно оцінювати фінансовий стан підприємства за допомогою одного інтегрального показника.

Етап 7. У випадку аналізу відхилень необхідно використовувати нормативний інтегральний показник. Якщо він дорівнює одиниці, отже, відхилення в значеннях фінансових коефіцієнтів відсутні, і подальший аналіз не доцільний. Якщо він приймає значення менше одиниці, варто проаналізувати узагальнюючі показники за аналітичними напрямками.

Етап 8. Якщо існує необхідність установити фактичний рівень фінансового стану, у цьому випадку використовуються обидва показники й аналіз проводиться за наступною методикою:

– якщо фактичний інтегральний показник більше одиниці чи дорівнює одиниці, а нормативний інтегральний показник дорівнює одиниці, фінансова стійкість підприємства перебуває на нормальному рівні, і всі нормативи виконуються. Чим більше фактичний інтегральний показник, тим вище рівень фінансової стійкості підприємства;

– якщо фактичний інтегральний показник більше одиниці чи дорівнює їй, а нормативний інтегральний показник нижче одиниці, фінансова стійкість підприємства не може вважатися бездоганною, тому що підприємство має проблеми у виконанні окремих нормативів. У цьому випадку варто проаналізувати кожний з узагальнюючих показників, а також окремі показники, що формують узагальнюючі коефіцієнти;

– якщо і фактичний, і нормативний інтегральні показники не перевищують одиницю, тоді фінансова стійкість підприємства перебуває в незадовільному стані. Необхідно направити зусилля на розробку антикризової програми.

Етап 9. На останньому етапі формулюються узагальнюючі висновки щодо фінансового стану підприємства та розробляються заходи, спрямовані на поліпшення фінансового стану. В цьому випадку, інтегральна оцінка фінансового стану підприємства також має певні переваги, тому що в її основі лежить принцип диференційного аналізу, що спрощує процес вияву слабких місць в фінансовому стані підприємства.

За допомогою інтегральної оцінки можна не лише визначити фінансовий стан підприємства, а й слабкі місця, які негативно впливають на загальне становище та окреслити напрямки розробки заходів щодо поліпшення існуючого стану. На основі інтегральної оцінки фінансового стану підприємства можна спрогнозувати рівень фінансового стану на майбутні періоди.

Сукупність цільових показників, які з метою спрощення математичної обробки інформації згруповано в чотири групи по чотирьох напрямках дослідження (табл.3.4).

Таблиця 3.4

Сукупність цільових показників розрахунку інтегрованого показника

		Напрями дослідження			
		Ліквідність	Рентабельність	Ділова активність	Фінансова стійкість
Цільові показники	1 група	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Рентабельність підприємства, %	Загальний обіг капіталу	Коефіцієнт автономії
	2 група	Коефіцієнт швидкої ліквідності	Рентабельність продажу, %	Середній строк обороту кредиторської заборгованості, днів	Коефіцієнт структури залученого капіталу
	3 група	Коефіцієнт покриття загальний	Рентабельність основної діяльності, %	Середній строк обороту дебіторської заборгованості, днів	Співвідношення позикових та власних коштів
	4 група	Частка власних оборотних коштів у покритті запасів	Період окупності власного капіталу, років	Обіг власного капіталу	Коефіцієнт маневреності власних коштів

Форму розрахунку інтегрованого показника визначено так:

– варіант А — зважування на основі відносної ваги цільового показника. Для варіанта А вага (w_{ij}) першої групи показників дорівнює 40%, другої, третьої та четвертої — по 20 %, для напрямів дослідження вага (w_{ij}) цільових показників ліквідності становить 34 %, інші напрями дослідження є рівнозначними;

– варіант Б — визначення середнього значення цільових показників. Для варіанта Б середнє значення визначається як середня геометрична проста.

3.3 Розрахунок інтегральної оцінки фінансового стану ТОВ "Люстдорф"

Результати первинної обробки вхідної фінансової інформації щодо ТОВ "Люстдорф" (абсолютні значення фінансових показників по визначених напрямках дослідження) подано в табл. 3.5.

Таблиця 3.5

Матриця вхідних значень цільових показників P_{in} ТОВ "Люстдорф"

2016			
1,71	5,34	1,22	0,74
1,82	0,1846	39,47	0
2,39	0,2891	41,9	0,34
7,7	3,59	1,19	-5,51
2017			
1,10	5,78	1,15	0,51
1,14	0,3059	32,47	0
1,42	0,1815	46,55	0,95
3,46	2,97	0,79	0,48
2018			
0,97	5,22	0,83	0,64
0,99	0,1617	28,41	0
1,49	0,2888	47,23	0,57
2,36	4,01	1,03	0,38

Розрахункові значення цільових показників, які визначаються відповідно до даних вхідної інформаційної бази, формують матрицю значень цільових показників \bar{P}_{in} .

У табл. 3.6 подано матрицю оптимальних значень цільових показників \bar{P}_{opt} , які визначаються з урахуванням таких критеріїв (як загального, так і суб'єктивного характеру):

– галузевої приналежності підприємства — об'єкта дослідження;

- нормативно-правових вимог щодо обов'язкового дотримання певних значень окремих фінансових показників та коефіцієнтів;
- цілей та вимог комплексного аналізу в окремо взятому випадку;
- вимог власників підприємства — об'єкта дослідження та його кредиторів тощо.

Таблиця 3.6

Матриця оптимальних значень цільових показників \bar{P}_{opt}

0,20	20	1,2	0,4
0,80	30	30	0,3
2,00	27	15	1,5
1,00	2,5	1,2	0,5

Значеннями елементів матриці, поданої в табл. 3.6, можуть виступати планові абсолютні величини значень окремих цільових показників у разі необхідності інтегральної оцінки рівня виконання плану підприємством, господарська діяльність якого досліджується.

На основі матриць \bar{P}_{in} та \bar{P}_{opt} формується нормалізована матриця \bar{P}_{in} , що відображує рівень відповідності фактичних значень цільових показників їх оптимальним значенням.

Елемент нової матриці дорівнює відношенню фактичного значення цільового показника до його оптимального значення або 1, якщо таке розрахункове значення цільового показника краще за оптимальне.

Така постановка нормалізуючої функції дає змогу приділити більше уваги саме слабким місцям підприємства, що аналізується.

$$[\bar{P}^*]_{ij} = \begin{cases} \frac{[\bar{P}_{ij}]_{ij}}{[\bar{P}_{opt}]_{ij}} & \text{коли } \frac{[\bar{P}_{in}]_{ij}}{[\bar{P}_{opt}]_{ij}} \leq 1 \\ 1 & \text{коли } \frac{[\bar{P}_{in}]_{ij}}{[\bar{P}_{opt}]_{ij}} > 1 \end{cases} \quad (3.6)$$

Для показників, позитивна тенденція яких проявляється у зменшенні абсолютного значення показника (середній строк обороту дебіторської заборгованості, співвідношення позикових та власних коштів, період окупності власного капіталу тощо), застосовується нормалізуюча функція:

$$\left[p^* \right]_{ij} = \begin{cases} \frac{[\bar{p}_{opt}]_{ij}}{[\bar{p}_{in}]_{ij}} & \text{коли } \frac{[\bar{p}_{opt}]_{ij}}{[\bar{p}_{in}]_{ij}} \leq 1 \\ 1 & \text{коли } \frac{[\bar{p}_{opt}]_{ij}}{[\bar{p}_{in}]_{ij}} > 1 \end{cases} \quad (3.7)$$

Здійснивши необхідні розрахунки за формулами 3.6 та 3.7, отримаємо матрицю нормалізованих цільових показників (табл. 3.7).

Таблиця 3.7

Матриця нормалізованих цільових показників P_m ТОВ "Люстдорф"

2016			
1,0	0,27	1,0	1,0
1,0	0,01	1,0	0,00
1,0	0,01	1,0	0,23
1,0	1,0	0,99	0
2017			
1,0	0,29	0,96	1,0
1,0	0,01	1,0	0,00
1,0	0,01	1,0	0,63
1,0	1,0	0,66	0,96
2018			
1,0	0,26	0,69	1,0
1,0	0,01	0,95	0,00
0,75	0,01	1,0	0,38
1,0	1,0	0,86	0,76

На основі нормалізованих цільових показників ТОВ "Люстдорф" визначимо абсолютне значення інтегрованого показника цільової функції комплексного фінансового аналізу:

$$Z_I = \sum_{i=1}^n \sum_{j=1}^m w_{ij}^* \left[p_{in}^* \right]_{ij}, \quad (3.8)$$

де w_{ij} — вага окремого цільового показника, що розраховується відповідно до визначеної ваги напрямів дослідження та груп цільових показників (табл. 3.8).

Таблиця 3.8

Вага цільових показників ($w_{ij} = w_i \cdot w_j$)

			Напрями дослідження			
			Ліквідність $w_i = 0,34$	Рентабельність $w_i = 0,22$	Ділова активність $w_i = 0,34$	Фінансова стійкість $w_i = 0,22$
Цільові показники	1 група	$w_j = 0,4$	1,0	0,26	0,69	1,0
	2 група	$w_j = 0,2$	1,0	0,01	0,95	0,00
	3 група	$w_j = 0,2$	0,75	0,01	1,0	0,38
	4 група	$w_j = 0,2$	1,0	1,0	0,86	0,76

Інтегрований показник комплексного фінансового аналізу розраховують за формулою 3.9.

$$Z_{II} = n \cdot \sqrt[m]{\prod_{i=1}^n \prod_{j=1}^m [P_{in}^*]_{ij}}, \quad (3.9)$$

де n — кількість напрямів дослідження;

m — кількість груп цільових показників.

Здійснивши розрахунки, отримаємо значення інтегрованого показника:

$$Z_{2016} = 0,7222.$$

$$Z_{2017} = 0,7576.$$

$$Z_{2018} = 0,7114.$$

Результати розрахунку інтегрального показника комплексного аналізу дають змогу ідентифікувати фінансово-економічний потенціал як такий, що становить 0,7114 в 2018р. від ідеального варіанта за умови оптимальності абсолютних значень усіх цільових показників.

За такої ситуації можна стверджувати, що підприємство забезпечує порівняно адекватне (вище від середнього рівня) дотримання критеріїв організації фінансово-господарської діяльності за напрямками, що визначені пріоритетними та наділені більшою вагою при розрахунку інтегрованого показника комплексного аналізу.

Інтегрована оцінка фінансового стану дає інформацію о сучасному положенні підприємства. Для оцінки перспектив розвитку підприємства пропонуємо використовувати шкалу, яка дає уяву про фінансовий потенціал підприємства – табл.3.9.

Таблиця 3.9

Інтегрований показник підприємства за рівнем фінансового потенціалу ТОВ "Люстдорф"

Фінансовий потенціал	Інтегрований показник
Низький	Менше 0,25
Нижче середнього	0,26-0,5
Середній	0,51-0,8
Високий	Більше 0,8

Фінансовий потенціал є складною, динамічною системою, елементи якої взаємозв'язані та взаємообумовлені. Кожен з елементів залежить від рівня розвитку підприємства, конкурентної позиції, можливості залучення та поєднання окремих видів джерел фінансування, ефективності системи управління.

Результати розрахунку рейтингу підприємства наведені в табл.3.10.

Таблиця 3.10

Визначення рейтингу фінансового потенціалу ТОВ "Люстдорф"

Рейтинг	Інтегрований показник	Фінансовий потенціал
2016 р.	0,7222	Середній
2017 р.	0,7576	Середній
2018 р.	0,7114	Середній

Таким чином, можна зробити висновок, що рейтинг підприємства в 2016-2018 рр. рейтинг підприємства – середній. Тому потрібно розглянути перспективи розвитку фінансового потенціалу та визначити стратегію його подальшої діяльності.

Встановлені на її основі рейтинги підприємств за їх фінансовим потенціалом можуть слугувати орієнтиром для визначення суб'єктів господарювання, які найбільше потребують фінансової підтримки, що стане потужним підґрунтям фінансового забезпечення їх економічного розвитку.

Оскільки фінансовий потенціал зумовлює перспективи розвитку підприємства та забезпечує виконання загальної фінансової стратегії,

Пузирьовой П.В. виявлено взаємозв'язок стратегічних цілей і фінансових стратегічних цілей, який обумовив підхід щодо поєднання сформульованих ключових фінансових стратегій, які різняться своїм складом, і матриці, яка базується на визначених рівнях фінансового потенціалу підприємств і стратегічних фінансових цілях, завдяки чому можна здійснити позиціонування підприємства на даній матриці (табл. 3.11).

Необхідно зауважити, що на остаточне визначення та вибір ключової фінансової стратегії для управління фінансовим потенціалом підприємства впливає низка факторів

– ризик — чим ризикуємо і який рівень ризику вважати прийнятним;

Таблиця 3.11

Матриця ключових фінансових стратегій

Стратегічні фінансові цілі Рівні фінансового потенціалу	Зростання доходів підприємства	Поліпшення та оптимізація структури джерел доходів, розробка і впровадження нових фінансових інструментів	Виділення пріоритетних зон фінансування діяльності підприємства
1	2	3	4
Високий	Підприємство виходить з кризового стану. При забезпеченні позитивних тенденцій зміни фінансово-господарського стану в майбутньому стане реальною можливість покращення управління фінансовим потенціалом	Достатньо успішна діяльність. Однак, не всі можливості розвитку фінансового потенціалу задіяні. Стабільна і динамічна діяльність забезпечить можливість досягнення максимального ефекту	Успішна діяльність з реальними можливостями подальшого розвитку фінансового потенціалу. Необхідно лише тримати досягнутий стан
Середній	Забезпечення стабільності розвитку фінансового потенціалу дозволить підприємству покращити свій стан. Чим вищим будуть темпи росту, тим швидше відбудеться покращення	Нестабільний фінансовий стан. Підприємство балансує між небезпекою опинитись в погіршеному фінансовому становищі з низьким рівнем фінансового потенціалу	Задовільний фінансовий стан, на який однаково негативно впливає нестабільний стан розвитку фінансового потенціалу. Усунення причин, які зумовлюють нестабільність розвитку, дозволяє зберегти положення в матриці

1	2	3	4
Низький	Підприємство знаходиться в кризовому стані. Для покращення ситуації необхідна комплексна система фінансово-господарського оздоровлення. Потрібно досягти приросту результатів фінансової і господарської діяльності	Старіюче підприємство. Необхідно не допустити суцільного погіршення, досягаючи стабільно зростаючої тенденції розвитку. Доцільною є спроба виходу на нові сегменти ринку і розвиток технічних нововведень	Підприємство досягло меж розвитку. Перспективною можна вважати орієнтацію виробництва, вихід на нові ринки збуту, проведення маркетингової політики, яка може недопустити погіршення стану

– знання минулих стратегій – часто свідоме чи несвідоме управління підприємством знаходиться під впливом минулих і стратегічних альтернатив, обраних підприємством;

– реакція на власників – переважно власники акцій обмежуються гнучкістю керівництва при виборі конкретних стратегій.

Стратегічне управління фінансовим потенціалом підприємств стосується і фінансових стратегічних цілей та їх засобів. У площині цілей воно підкреслює загальні контури майбутнього підприємства; як засіб – показує, якої цілі слід досягти.

Необхідність стратегічного управління фінансовим потенціалом пояснюється тим, що підприємствам потрібно адаптуватися як до зовнішніх сприятливих можливостей, так і до загроз, виявити відповідні варіанти і забезпечити ефективне пристосування стратегії до умов навколишнього середовища.

Ключові стратегії передбачають розробку обґрунтованих заходів і планів досягнення накреслених цілей, у яких повинні бути враховані фінансовий потенціал підприємства і його виробничо-збутові можливості. З огляду на це вважається доцільним вивчення методів і прийомів

розробки стратегій підприємств на основі оцінок зовнішнього соціально-економічного середовища і наявного фінансового потенціалу.

Крім ключових фінансових стратегій нині існує досить великий вибір стратегій, які успішно використовують різні підприємства залежно від їхніх цілей і місії:

- конкурентна стратегія; продуктивно-ринкова стратегія;
- маркетингова стратегія; стратегія управління набором галузей;
- стратегія нововведень; стратегія орієнтації на розширення експортної діяльності;
- стратегія закордонного інвестування;
- стратегія капіталовкладень;
- стратегія розвитку;
- стратегія поглинання; стратегія зовнішньоекономічної експансії;
- комбінована стратегія.

Отже, суть сучасного стратегічного управління полягає в чіткій орієнтації розробленого плану на ринкові потреби й урахування наявності ринку як головного фактора зовнішнього середовища, від якого залежить майбутнє підприємства.

Стратегічне управління можна визначити як управління підприємством, що спирається на людський потенціал як основу організації, орієнтує виробничу діяльність на запити споживачів, здійснює гнучке регулювання і своєчасні зміни в організації та дозволяють підприємству виживати в довгостроковій перспективі.

Таким чином, до стратегічного аспекту в управлінні розвитком фінансового потенціалу підприємства можемо віднести: об'єктивну необхідність в особливому стратегічному аналізі як спеціалізованому аналізі змін зовнішнього середовища підприємства; а також особливий механізм прийняття і реалізації адекватних управлінських рішень через організаційне забезпечення управління фінансовим потенціалом підприємств.

Результати діяльності промислових підприємств безпосередньо залежать від ефективності вжитих заходів і вибору чи неприйняття визначених стратегій (табл. 3.12).

Таблиця 3.12

Матриця результатів, одержаних залежно від виду дій і стратегій

Види дій	Визначена стратегія	Невизначена стратегія
Ефективні дії керівництва	Визначена стратегія й ефективні дії привели до успіху в минулому і забезпечать успіх у майбутньому	Невизначена стратегія, але ефективні дії привели до успіху в минулому, однак успіх у майбутньому ставиться під сумнів
Неефективні дії керівництва	Визначена стратегія, але неефективні дії іноді спрацьовували в минулому, проте в майбутньому очікується посилення конкуренції	Невизначена стратегія і неефективні дії привели до невдачі в минулому, і такий самий результат очікується в майбутньому

Отже, стратегічне визначення напрямів діяльності ТОВ "Люстдорф" не пов'язане з його організаційною структурою у всіх її можливих варіантах.

Виділення стратегічних напрямів діяльності ґрунтується на перспективному баченні динаміки і потоків ресурсів та продуктів, які забезпечать в середньо – та довгостроковому періодах зростання підприємства.

Оскільки на сучасному етапі об'єктом будь-якого стратегічного аналізу є певне поєднання "продукт – ринок", діяльність підприємства, її структурування та організаційне впорядкування теж мають підпорядковуватися цій логіці.

Стратегічний аналіз передбачає обов'язкову оцінку умов, за яких відбуватиметься діяльність підприємства, привабливості існуючих і потенційно можливих ринків. Він зобов'язує всі підприємства якомога точніше оцінювати їхню позицію на ринках щодо всіх конкурентів.

Висновки до розділу 3

На підставі запропонованих заходів, можливо зробити наступні висновки:

1. В роботі проведено SWOT аналіз ТОВ "Люстдорф" , результати якого свідчать, що основними напрямками фінансової стабілізації ТОВ "Люстдорф" виступають:

– удосконалення форм і методів управління з врахуванням вимог ринку;

– стабілізація фінансово – економічного становища й оптимізація господарської діяльності підприємства за допомогою організації сучасних високоефективних технологічних процесів на основі принципів енерго- та ресурсозбереження;

– проведення комплексу заходів щодо впровадження сучасних технологій, реконструкція та переоснащення основних виробничих, допоміжних і обслуговуючих цехів.

2. В третій частині роботи розглянуто алгоритм аналізу фінансового стану підприємства на основі розрахунку інтегрального показника.

За розглянутим алгоритмом визначено інтегральним показник фінансового стану підприємства за двома методами розрахунку:

– зважування на основі відносної ваги цільового показника;

– визначення середнього значення цільових показників.

3. Інтегрована оцінка фінансового стану дає інформацію о сучасному положенні підприємства. Для оцінки перспектив розвитку підприємства пропонуємо використовувати шкалу, яка дає уяву про фінансовий потенціал підприємства. Встановлені на її основі рейтинги підприємств за їх фінансовим потенціалом можуть слугувати орієнтиром для визначення суб'єктів господарювання, які найбільше потребують фінансової

підтримки, що стане потужним підґрунтям фінансового забезпечення їх економічного розвитку.

4. Оскільки фінансовий потенціал зумовлює перспективи розвитку підприємства та забезпечує виконання загальної фінансової стратегії, в роботі розглянуто взаємозв'язок стратегічних цілей і фінансових стратегічних цілей, який обумовив підхід щодо поєднання сформульованих ключових фінансових стратегій, які різняться своїм складом, і матриці, яка базується на визначених рівнях фінансового потенціалу підприємств і стратегічних фінансових цілях, завдяки чому можна здійснити позиціонування підприємства.

ВИСНОВКИ

Фінансова діагностика є оцінка фінансового стану підприємства. Ключовим питанням для розуміння сутності та результативності фінансової діагностики є концепція господарської діяльності, що являє собою потік управлінських рішень, які приймаються щодо вкладення ресурсів з метою отримання прибутку. Саме отримання прибутку є головною метою діяльності підприємства, досягнення якої необхідне для збереження економічної життєздатності, виявлення можливостей подальшого вкладення капіталу.

В науковій літературі дотепер відсутній єдиний підхід до визначення поняття удосконалення фінансової діагностики та її класифікації, що суттєво впливає на встановлення їх ролі та призначення, складу, методів впливу на ефективність господарювання. Синтезувавши всі наведені вище визначення, можна представити загальне бачення цього поняття. Фінансові ресурси підприємств – це частина грошових коштів підприємства, що формуються в процесі розподілу і перерозподілу національного багатства, внутрішнього валового продукту і національного доходу, які акумулюються за рахунок власних, позичених та залучених коштів та перебувають у розпорядженні суб'єкта господарювання і необхідні для виконання ним фінансових зобов'язань, здійснення витрат з метою забезпечення процесу розширеного відтворення, а також з метою одержання прибутку від здійснення виробничо-господарської діяльності.

Для того, щоб стабільно реалізовувати якісну продукцію за конкурентоспроможними цінами, потрібна адаптація до чинників зовнішнього середовища, щоб координувати свою діяльність відповідно до його тенденцій.

Однією з найважливіших галузей національної економіки є промисловість. Продукція промисловості не тільки безпосередньо

задовольняє потреби споживачів, але і забезпечує виробництво товарів і послуг підприємствами інших галузей.

Після падіння обсягів промислового виробництва в Україні протягом 2012-2015рр., за підсумками 2016 р. у промисловості було зафіксовано зростання на рівні 2,8 %. Проте позитивна динаміка виявилася нестійкою, і у 2017 р. виробництво промислової продукції скоротилося на 0,7 %.

Основними галузями, які формують ВВП, залишаються: промисловість, торгівля та сільське господарство. Крім того, за останні роки спостерігається зниження питомої ваги в структурі ВВП промисловості – з 27,6 % у 2010 році до 24,8 % у 2018 році, будівництва – з 3,7 % до 2,7 %, транспорту – з 12,7 % до 7,6 %. Натомість помітно нарощується питома вага сільського господарства – з 8,4 % у 2010 до 11,9 % у 2018.

Молочна галузь, до складу якої входять маслоробна, сироробна, молочноконсервна підгалузі, а також виробництво продукції з незбираного молока, на сучасному етапі є однією з провідних у структурі харчової індустрії України. Продукція цієї галузі займає важливе місце у споживанні населення. Частка витрат на молочні продукти становить 15% від загальних витрат на харчування (це четверте місце після витрат на хлібобулочні, м'ясні, борошняні та макаронні вироби).

Нині функціонує близько 350 підприємств із переробки молока, з яких 80 виробляють 90% суцільномолочної продукції. У зв'язку зі значною конкуренцією на ринку можна виділити низку лідерів, які займають найбільші частки ринку: ДП «Лакталіс-Україна», ТОВ «Данон», ТОВ «Терра Фуд», ТОВ «Люстдорф», ПрАТ «Молочний альянс», ПрАТ «Вінницький молочний завод «Рошен», ТОВ «Група компаній «Альянс», ПАТ «Вімм-Білл-Данн Україна», ПрАТ «Комбінат «Придніпровський», ПрАТ «Тернопільський молокозавод» та багато інших.

ТОВ «Люстдорф» — сучасна динамічна компанія, один з найбільших виробників молочної продукції в Україні. Понад 20 років «Люстдорф» впевнено утримує високий рівень якості своєї продукції, провідні ринкові позиції та прихильність споживачів.

Компанія «Люстдорф» виготовляє понад 100 найменувань молочної продукції під вісьма відомими та популярними торговими марками: «Селянське», «На здоров'я», «Бурьонка», «Смачно шеф», «Весела бурьонка», «Despicable Me», «Мяу мілк», «Ідеаль Немолоко». Вся продукція «Люстдорф» відповідає сучасним стандартам якості та вимогам ринку й здатна не тільки забезпечити потреби найвибагливіших споживачів, а й перевершити їхні очікування.

Чиста виручка від реалізації продукції за три роки дослідження збільшилась на 1431851,00 тис.грн., темп росту склав 131,26%. В 2017р. зросла на 520725,00 тис. грн., або на 11,37%. В 2018 на 911126,00 тис. грн., або на 17,86 %.

Собівартість реалізованої продукції за три роки дослідження збільшилась на 554095,00 тис. грн., темп росту склав 118,94 %. Відмічаємо, що у 2018 році темпи росту собівартості по зрівнянню з 2016 роком були майже на одному рівні темпів з темпом росту чистого доходу від реалізації, дана ситуація є нормальною.

Чистий прибуток, за три роки дослідження мав незначні коливання , на кінець 2017 року прибуток становить 925697,00 тис. грн., по відношенню до 2018 року абсолютні відхилення складають -79328,00 тис.грн.

Станом на 2018 рік активи підприємства складаються з необоротних активів на 47,46 %. Решта 52,54 % припадає на оборотні активи.

Головними необоротними активами протягом року були основні засоби (40,38 % від загальної суми активів), інші нематеріальні активи (0,58 % від загальної суми активів).

На кінець 2018 року власного капіталу збільшився на -84440 тис.грн., при цьому зменшились пасиви на 974451 тис.грн. Загалом власний актив складає 51,31 % на 01.01.2018. та 63,6% на 31.12.2018.

Аналіз показників ліквідності показав, що протягом 2016-2018рр, підприємство мало задовільні показники ліквідності.

Аналіз показників фінансової стійкості показав, що підприємство має достатньо власних коштів для забезпечення діяльності.

Показники рентабельності змінюються наступним чином:

– рентабельність активів підприємства в 2016р. дорівнювала 18,72%, в 2017р. -17,3%, а в 2018р. -19,17%;

– рентабельність необоротних активів підприємства в 2016р. дорівнювала 42,81%, в 2017р. -49,12%, а в 2018р. -49,07%;

– рентабельність оборотних активів підприємства в 2016р. дорівнювала 33,27%, в 2017р. -26,7%, а в 2018р. -31,44%.

В третій частині роботи розглянуто алгоритм аналізу фінансового стану підприємства на основі розрахунку інтегрального показника.

За розглянутим алгоритмом визначено інтегральним показник фінансового стану підприємства за двома методами розрахунку:

– зважування на основі відносної ваги цільового показника;

– визначення середнього значення цільових показників.

Інтегрована оцінка фінансового стану дає інформацію о сучасному положенні підприємства. Для оцінки перспектив розвитку підприємства пропонуємо використовувати шкалу, яка дає уяву про фінансовий потенціал підприємства. Встановлені на її основі рейтинги підприємств за їх фінансовим потенціалом можуть слугувати орієнтиром для визначення суб'єктів господарювання, які найбільше потребують фінансової підтримки, що стане потужним підґрунтям фінансового забезпечення їх економічного розвитку.

Оскільки фінансовий потенціал зумовлює перспективи розвитку підприємства та забезпечує виконання загальної фінансової стратегії, в

роботі розглянуто взаємозв'язок стратегічних цілей і фінансових стратегічних цілей, який обумовив підхід щодо поєднання сформульованих ключових фінансових стратегій, які різняться своїм складом, і матриці, яка базується на визначених рівнях фінансового потенціалу підприємств і стратегічних фінансових цілях, завдяки чому можна здійснити позиціонування підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бень Т.Г. Інтегральна оцінка фінансового стану підприємства. Фінанси України. 2012. № 6. С. 52–60.
2. Бондаренко В.М. Розвиток ефективного виробництва молока та його промислової переробки в Україні. Економіка АПК. 2018. № 5. с. 61-64.
3. Бондаренко В.М. Розвиток ефективного виробництва молока та його промислової переробки . Економіка АПК. 2018. № 5. С. 61-64.
4. Борисова В. Методологічні основи аналізу фінансового стану підприємств виробництва . Фінанси України. 2013. № 10. С. 63-68
5. Вагіна О. М., Політична етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 102 с.
6. Гетьман О.О., Економічна діагностика: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. Київ, 2017. 307с.
7. Городня Т.А., Економічна та фінансова діагностика: навч. посіб , Львів «Магнолія 2016», 2018. 282 с.
8. Грищенко О.В. Сучасний стан і перспективи розвитку молоко продуктового підкомплексу України . АгроІнКом. 2018. № 7-10. С. 32-33.
9. Економічна діагностика : [навч. посіб.]. Гетьман О. О. Київ: ЦУЛ, 2017. 307 с.
10. Економічна діагностика : [навч. посіб.]. Загорна Т. О. Київ: ЦУЛ, 2017. 400 с.
11. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства: [навч. посіб.]. За ред. проф. Мец В.О. К.: КНЕУ, 1999. 132с.
12. Економічний аналіз: [навч. посіб.] . За ред.проф. Бутинець Ф. Ф. Житомир: Рута, 2013. 680 с.
13. Євчук Л.А. Проблеми ринку молокопродуктів. Економіка АПК. 2012. №12 С.100.

14. Жук І.М. Методичні питання аналізу фінансового стану підприємств. Статистика України. 2016. № 2. С. 4-11.
15. Загорна Т.О., Економічна діагностика: навч.-метод.посіб. Київ : ЦУЛ, 2016. 400 с.
16. Загорна Т.О., Економічна діагностика: навч.-метод.посіб. Київ : ЦУЛ, 2016. 400 с.
17. Калінчик В.М. Ринкова еволюція розвитку молокопереробного під комплексу України Агробізнес сьогодні. 2015. №18. С. 22-24.
18. Коваленко Л.О. Фінансовий менеджмент : навч. Посібник. Чернігів : ЧДІЕУ, 2011. 456 с.
19. Козак В.Г. Удосконалення методики аналізу фінансового стану в підприємствах України. Економіка АПК. 2015. № 3. С. 53-62.
20. Колесарь Е. Модели диагностики банкротства предприятий Украины. Економіст. 2012. № 10. С. 60–63.
21. Костенко Т. Д. Економічний аналіз і діагностика стану сучасного підприємства: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2015. 400с.
22. Костирко Л. А. Діагностика потенціалу фінансово-економічної стійкості Підприємства. Харків. 2018. 336 с.
23. Котенок Г. М. Діагностика фінансового стану підприємства. Коммунальное хозяйство городов. 2018. № 85. С. 239–247.
24. Крамаренко Г. О. Фінансовий менеджмент: Підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2016. 520 с.
25. Кругляк А. М. Суть банкрутства, проблеми його діагностики . Держава та регіони. 2017. №3. С. 131–135.
26. Кузнецова І. Визначення сутності дефініції „технологія управління” / І. Кузнецова. Вісник ТНЕУ. 2019. № 1. С. 55–62.
27. Лакішик О.В. Стан і перспективи експорту молока та молокопродуктів. Економіка АПК. 2018. № 3. С. 136-141.
28. Лахтіонова Л. А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання : монографія. К. : КНЕУ, 2011. 387с.

29. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством . Київ : КНТЕУ, 2013. 270 с.
30. Матвійчук А. Діагностика банкрутства підприємств. Економіка України. 2017. № 4. С. 20–28.
31. Мороз О. В. Фінансова діагностика у системі антикризового управління на підприємствах. Вінниця, 2016. 167 с.
32. Носова Є. Система показників оцінки фінансового стану підприємств / Є. Носова // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. 2012. Вип. 138. С. 53-57. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKNU_Ekon_2012_138_18
33. Орехова К. В. Методика інтегральної оцінки фінансового стану підприємства. Право і безпека. 2013. № 3. С.180–184.
34. Петрова К. Я Фінансова діяльність підприємства: Посібник. К.: Коробов, 2013. 384 с.
35. Петрович О. Українська молочна промисловість здаватися не збирається Продукти харчування. 2015. № 12. с. 10-18.
36. Рынок молока и молочных продуктов Украины . Молочное дело. 2010. №2. с. 19-27.
37. Савицкая Г. В. Методика комплексного анализа хозяйственной деятельности :учеб. пособие. 4-е изд. М. : ИНФРА-М, 2017. 384 с.
38. Савицька В. Актуальні проблеми розвитку ринку молока і молочних продуктів . Економіка АПК. 2012. № 11. с. 102-138
39. Савицька, Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посіб. К.: Знання, 2014. 654 с.
40. Соклова Л. В. Фінансова привабливість підприємства. Актуальні проблеми економіки. 2015. № 6. С. 48–56.
41. Твердохлеб А.В. О производстве спредов с точки зрения маслодела Продукты & Ингредиенты. 2018. №5. С.64-67.

42. Терещенко О. Дискримінантна модель інтегральної оцінки фінансового стану підприємства / О. Терещенко. Економіка України. 2013. № 8. С. 38–44.
43. Ткаченко Н. М. Діагностика банкрутства підприємств для оцінювання подальшої безперервної діяльності в аудиторській перевірці. Держава та регіони. 2016. № 3. С. 326–333.
44. Тошина Н. Механізм стабілізації ринку і молоко продукції України в умовах обмеженості ресурсів. Наука молода. 2018. №4. с.48 — 51.
45. Удосконалення методики аналізу фінансового стану в підприємствах України : [навч. посіб.]. Козак В.Г. Львів, 2015. № 3. С.53-62.
46. Філімоненков О.С. Фінанси підприємств : навч. Посібник. К. : Кондор,2017. 400 с.
47. Фінансове планування і управління на підприємствах : [навч. посіб.]. Г.А. Семенов [та ін.]. К. : Центр учбової літератури, 2017. 432 с.
48. Фінансове планування і прогнозування підприємств: [навч. посіб.]. Біла О.Г. Львів: Компакт-ЛВ, 2015. 312 с.
49. Фінансовий аналіз: [навч. посіб.]. Подольська В.О. К.: ЦНЛ, 2017. 488 с.
50. Фінансовий менеджмент : [навч. посіб.] .За ред. проф. Г.Г. Кірейцева. Київ : ЦУЛ, 2012. 496 с.
51. Цар Г.В. Основні тенденції та перспективи розвитку харчової промисловості України. Науковий вісник НЛТУ України, 2010. с.262-267.
52. Чабан Г.В. Молочна промисловість: стан, проблеми і перспективи Економіка АПК. 2013. № 5. с. 51-56.
53. Чепурко В. В. Моделі ситуативної діагностики фінансового стану промислових підприємств Фінанси України. 2010. № 6. С. 79–90.
54. Чечета А. І. Інформація про фінансові результати і її аналіз. Фінанси України. 2017. № 5. С. 32–34.

55. Шваб Л.І. Економіка підприємства : [навч. посіб. для студ. ВНЗ]. 4 е вид. К. : Каравела, 2017. 584 с.

56. Шевчук С.В. Теоретичні аспекти класифікації прибутку. Вісник ЖДТУ. Серія економічні науки. 2010. № 4 (54). С. 201-203

57. Шеремет О. О. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Київ, 2015. 194 с.

58. www.ukrstat.gov.ua

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Консолідований баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31.12.2018 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
Нематеріальні активи:	1000	25945	27714
первісна вартість	1001	98694	111394
накопичена амортизація	1002	72749	83680
Незавершені капітальні інвестиції	1005	84226	93320
Основні засоби:	1010	1515285	1920744
первісна вартість	1011	3938497	4566679
знос	1012	2423212	2645935
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	21936	21936
інші фінансові інвестиції	1035	8	8
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	7370	2098
Відстрочені податкові активи	1045	182236	191821

Гудвіл	1050	0	0
Гудвіл при консолідації	1055	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	1837006	2257641
Запаси	1100	318760	324712
Виробничі запаси	1101	158626	134969
Незавершене виробництво	1102	19045	32737
Готова продукція	1103	137964	155413
Товари	1104	3125	1593
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	448324	487714
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	25063	29474
з бюджетом	1135	40915	17050
у тому числі з податку на прибуток	1136	40915	17050
з нарахованих доходів	1140	13785	3252
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	42463	1527
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0

Гроші та їх еквіваленти	1165	3000889	1631139
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	3851	4001
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	0	95
Усього за розділом II	1195	3894050	2498964
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1201	0	0
Баланс	1300	5731056	4756605

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1022433	1022433
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	54622	54622
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0

Резервний капітал	1415	153364	153364
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1764977	1849417
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Неконтрольована частка	1490	0	0
Усього за розділом I	1495	2995396	3079836
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітнього періоду)	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітнього періоду)	1532	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітнього періоду)	1533	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітнього періоду)	1534	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0

Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	0	0
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	742139	813672
за розрахунками з бюджетом	1620	154825	178927
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
за розрахунками з оплати праці	1630	73649	62422
за одержаними авансами	1635	2981	615
за розрахунками з учасниками	1640	1154227	0
за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	572078	584101
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	35761	37032
Усього за розділом III	1695	2735660	1676769
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	5731056	4756605

ДОДАТОК В

Консолідований звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 12 місяців 2018 р.

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2010	6012017	5100881
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(3479625)	(3026140)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	2532382	2074741
Валовий: збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0

Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	50463	61902
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	(0)	(0)
Адміністративні витрати	2130	(218413)	(199769)
Витрати на збут	2150	(1155447)	(973691)
Інші операційні витрати	2180	(39919)	(18942)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	1169066	944241
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2201	0	0
Інші фінансові доходи	2220	131628	259772
Інші доходи	2240	46475	28867
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(1601)	(1359)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(2059)	(2967)

Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	1343509	1228554
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	()	()
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-257085	-223529
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	1086424	1005025
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	(0)	(0)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0

Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	1086424	1005025
неконтрольованій частці	2475	0	0
Сукупний дохід, що належить: власникам материнської компанії	2480	0	0
неконтрольованій частці	2485	0	0

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	3127817	2811295
Витрати на оплату праці	2505	398984	322614
Відрахування на соціальні заходи	2510	73810	57560
Амортизація	2515	369152	302494
Інші операційні витрати	2520	895960	724579
Разом	2550	4865723	4218542

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	1022432914	1022432914
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	1022432914	1022432914
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	1.075	0.99
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	1.075	0.99
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0.98	1.67

ДОДАТОК С

Консолідований баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2017 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
Нематеріальні активи:	1000	23188	25945
первісна вартість	1001	86193	98694
накопичена амортизація	1002	63005	72749
Незавершені капітальні інвестиції	1005	34404	84226
Основні засоби:	1010	1635130	1515285
первісна вартість	1011	3856401	3938497
знос	1012	2221271	2423212
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	80862	21936
інші фінансові інвестиції	1035	8	8
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	7370
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Гудвіл при консолідації	1055	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0

Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	1932301	1837006
Запаси	1100	227314	318760
Виробничі запаси	1101	138276	158626
Незавершене виробництво	1102	20119	19045
Готова продукція	1103	66203	137964
Товари	1104	2816	3125
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	459208	448324
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	30653	25063
з бюджетом	1135	93757	40915
у тому числі з податку на прибуток	1136	93757	40915
з нарахованих доходів	1140	10269	13785
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	39840	42463
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	2174306	3000889
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0

Витрати майбутніх періодів	1170	3531	3851
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	1081	0
Усього за розділом II	1195	3039959	3894050
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1201	0	0
Баланс	1300	4972260	5731056

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1022433	1022433
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	54622	54622
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	153364	153364
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	2467415	1764977

Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Неконтрольована частка	1490	0	0
Усього за розділом I	1495	3699834	2995396
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітнього періоду)	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітнього періоду)	1532	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітнього періоду)	1533	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітнього періоду)	1534	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0

Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	0	0
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	559061	742139
за розрахунками з бюджетом	1620	159583	154825
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	0	0
за розрахунками з оплати праці	1630	35540	73649
за одержаними авансами	1635	4502	2981
за розрахунками з учасниками	1640	0	11154227
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
Поточні забезпечення	1660	486229	572078
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	29511	35761
Усього за розділом III	1695	1274426	2735660
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Баланс	1900	4972260	5731056

ДОДАТОК Д

Консолідований звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 12 місяців 2017 р.

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2010	5100881	4580156
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(3026140)	(2925530)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	2074741	1654626
Валовий: збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0

Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	61902	43761
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	(0)	(0)
Адміністративні витрати	2130	(199769)	(155530)
Витрати на збут	2150	(973691)	(896813)
Інші операційні витрати	2180	(18942)	(6357)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	944241	639687
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2201	0	0
Інші фінансові доходи	2220	259772	442666
Інші доходи	2240	28867	43788
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(1359)	(1910)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(2967)	(40996)

Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	(1228554)	(1083235)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-223529	-157538
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	1005025	925697
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	(0)	(0)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0

Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	1005025	925697
Чистий прибуток (збиток), що належить: власникам материнської компанії	2470	0	0
неконтрольованій частці	2475	0	0
Сукупний дохід, що належить: власникам материнської компанії	2480	0	0
неконтрольованій частці	2485	0	0

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	2811295	2636128
Витрати на оплату праці	2505	322614	257612
Відрахування на соціальні заходи	2510	57560	77396
Амортизація	2515	302494	297814
Інші операційні витрати	2520	724579	715281
Разом	2550	4218542	3984231

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	1022432914	1022432914
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	1022432914	1022432914
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0.982974	0.9053865
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0.982974	0.9053865
Дивіденди на одну просту акцію	2650	1.67	0.31

ДОДАТОК Ж

Консолідований баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2016 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
Нематеріальні активи:	1000	21932	23188
первісна вартість	1001	74567	86193
накопичена амортизація	1002	52635	63005
Незавершені капітальні інвестиції	1005	57632	34404
Основні засоби:	1010	1782873	1635130
первісна вартість	1011	3731113	3856401
знос	1012	1948240	2221271
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	80862	80862
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0

Відстрочені податкові активи	1045	76034	158709
Гудвіл	1050	0	0
Гудвіл при консолідації	1055	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	20119341	1932301
Запаси	1100	121007	227314
Виробничі запаси	1101	67444	138276
Незавершене виробництво	1102	10824	20119
Готова продукція	1103	39179	66203
Товари	1104	3560	2816
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	531323	459208
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	8861	30653
з бюджетом	1135	116038	93757
у тому числі з податку на прибуток	1136	116038	93757
з нарахованих доходів	1140	2339	10269
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська	1155	19336	39840

заборгованість			
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	1243965	2174306
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	0	0
Витрати майбутніх періодів	1170	2476	3531
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	109	1081
Усього за розділом II	1195	2045454	3039959
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1201	0	0
Баланс	1300	4064795	4972260

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1022433	1022433
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	54622	54622
Емісійний дохід	1411	0	0

Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	126285	153364
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1885751	2467415
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Усього за розділом I	1495	3089091	3697834
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	1201053	2104908
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	325192	384880
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітної періоду)	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітної періоду)	1532	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітної періоду)	1533	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітної періоду)	1534	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0

Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	0	0
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	492557	559061
за розрахунками з бюджетом	1620	136020	159583
за розрахунками зі страхування	1625	0	0
за розрахунками з оплати праці	1630	19428	35540
за одержаними авансами	1635	4801	4502
за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	296820	486229
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	26078	29511
Усього за розділом III	1695	975704	1274426
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	4064795	4972260

ДОДАТОК 3

Консолідований звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 12 місяців 2016 р.

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2010	4580156	3463868
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(2925530)	(2017891)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	1654626	1455977
Валовий: збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0

Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	43761	63798
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	(0)	(0)
Адміністративні витрати	2130	(155530)	(151831)
Витрати на збут	2150	(896813)	(777794)
Інші операційні витрати	2180	(6357)	(2593)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	639687	587557
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2201	0	0
Інші фінансові доходи	2220	442666	493379
Інші доходи	2240	43788	12178
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(1910)	(2427)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(40996)	(41495)

Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	1083235	1049192
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-157538	-203348
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	925697	845844
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	(0)	(0)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0

Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	925697	845844

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	2636128	1707823
Витрати на оплату праці	2505	257612	243740
Відрахування на соціальні заходи	2510	77396	72254
Амортизація	2515	297814	302275
Інші операційні витрати	2520	715281	614017
Разом	2550	3984231	2940109

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	1022432914	1022432914
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	1022432914	1022432914
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0.9053865	0.8272856
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0.9053865	0.8272856
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0.31	0.98